



Aizsardzības ministrija

AIZSARDZĪBAS MINISTRIJAS 2018. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

SATURS

Aizsardzības ministrijas valsts sekretāra ievads.....	4
1. Aizsardzības ministrijas darbības vispārīgs raksturojums.....	7
1.1. Aizsardzības ministrijas juridiskais statuss	7
1.2. Politikas jomas, funkcijas un uzdevumi.....	7
1.3. Darbības virzieni, prioritātes, budžeta programmas.....	8
1.4. 2018. gada galvenie uzdevumi.....	8
1.5. Aizsardzības ministrijas padotības iestādes	9
2. Aizsardzības ministrijas finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti.....	10
2.1. Aizsardzības ministrijas budžeta finansējums un tā izlietojums	10
Aizsardzības ministrijas pārskata gada budžeta programmas	11
Valsts budžeta ilgtermiņa saistību projekti	14
2.2. Aizsardzības ministrijas darbības rezultāti 2018. gadā	14
Aizsardzības politika	14
Baltijas valstu sadarbība	15
Divpusējā sadarbība	16
Latvijas aizsardzības spēju stiprināšana	18
NATO kolektīvās aizsardzības principu stiprināšana	21
Ieguldījums starptautiskajā drošībā	22
Dalība starptautiskajās operācijās un spēku struktūrās	23
Ģeotelpiskās informācijas politikas plānošana un īstenošana	23
Normatīvo aktu izstrāde valsts aizsardzības nozarē	23
Nodrošinājuma politika	31
Starptautiskā sadarbība	31
Iepirkumi	32
Bruņojums un munīcija.....	32
Transports.....	33
Ekipējums.....	33
Medicīna	33
Infrastruktūra.....	33
Zinātniskās pētniecības darbības koordinēšana un atbalsts aizsardzības industrijai	34
Militārā izglītība un svešvalodu apmācība	35
Novērtējums par stratēģijas ieviešanu	35
Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas.....	36
Iekšējais audits	36
Ģenerālinspekcija.....	37
Strukturālās reformas un reorganizācijas	37
2.3. Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu, t. sk. Nacionālo bruņoto spēku, galvenie darbības virzieni un rezultāti	37
Latvijas Kara muzejs	37
Muzeja darba rezultāti.....	37

Pētniecības darbs	38
Ekspozīcija un īslaicīgās izstādes	38
Krājuma darbs	39
Muzeja infrastruktūra	39
Informācija par iespējamām iestādes darbību ietekmējošiem apstākļiem	39
Jaunsardzes un informācijas centrs	39
Jaunsardze	39
Militārā informācija	41
Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra	41
Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs	44
Būvniecība	44
Apsaimniekošana	45
Vides aizsardzība	45
Nekustamie īpašumi	45
Apgāde	45
Militārās izlūkošanas un drošības dienests	46
Nacionālie bruņotie spēki	46
Personāla apmācība	47
Militārās mācības	47
Dalība starptautiskajās operācijās un spēku struktūrās	48
Sprādzienbīstamo priekšmetu neitralizēšana	49
Nacionālo bruņoto spēku regulāro spēku vienību un Zemessardzes darbība	49
3. Aizsardzības ministrijas personāls	55
4. Komunikācija ar sabiedrību	56
4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi	56
4.2. . Sadarbība ar nevalstisko sektoru	59
5. Aizsardzības ministrijas 2019. gada plāns	61
5.1. 2018. gadā uzsāktie pasākumi, kas tiks turpināti	61
5.2. Galvenie uzdevumi un pasākumi 2019. gadā	62
Nodrošinājums	63
Iepirkumi	63
Infrastruktūra	64
5.3. Plānotie sadarbības projekti un pētījumi 2019. gadā	64
5.4. Aizsardzības ministrijas 2019. gada budžets	66
Aizsardzības ministrijas publiskajā pārskatā izmantotie saīsinājumi	67



Aizsardzības ministrijas valsts sekretāra ievads

Starptautiskie notikumi 2018. gadā turpināja radīt izaicinājumus drošības jomā. Latvijai galvenos ārējos drošības izaicinājumus joprojām rada Krievijas Federācija, kas ir turpinājusi mērķtiecīgi attīstīt savu militāro infrastruktūru un demonstrēt militāro spēku tiešā Latvijas pierobežā. Krievijas Federācijas rīcība ir vairākkārt apliecinājusi tās gatavību rupji pārkāpt starptautiskās normas, veicot uzbrukumus citu suverēnu valstu teritorijām, infrastruktūrai un iedzīvotājiem, un ar šādu potenciālu apdraudējumu jārēķinās arī Latvijai. Papildus tam jāuztur gatavība novērst terorisma draudus. Kaut arī Latvija nav starptautiskā terorisma mērķis, saglabājas risks, ka tā par tādu varētu kļūt.

Aizsardzības ministrija (AM) 2018. gadā turpināja veidot aizsardzības politiku saskaņā ar 2016. gadā Saeimā apstiprināto un spēkā esošo Valsts aizsardzības koncepciju. Latvija pēc vairāku gadu mērķtiecīgas aizsardzības budžeta palielināšanas 2018. gadā sasniedza Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) vadlīnijās noteikto aizsardzības finansējumu – vismaz 2% no iekšzemes kopprodukta (IKP), kas veidoja 594 miljonus *euro*.

Tika īstenota attīstība Valsts aizsardzības koncepcijā noteiktajos virzienos – veicināta Nacionālo bruņoto spēku (NBS) agrīnās brīdināšanas spējas attīstība, kaujas gatavības paaugstināšana un **spēju attīstība**.

Īstenojot Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes mehanizācijas projektu, vienību bruņojumā tika turpināta kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņumašīnu ieviešana. Tāpat turpinājās pašgājējhaubiču piegāde no Austrijas. Pretgaisa aizsardzības jomā tika pabeigta raķešu sistēmu “Stinger” iegāde. Attīstot gaisa telpas novērošanas spēju, kas ir viena no svarīgākajām, ņemot vērā pašreizējos draudus, veikti rūpnīcas pieņemšanas testi radaru sistēmām “TPS-77 MRR” un piegādāta pirmā no šīm sistēmām, kā arī veikta radaru sistēmas “AN/TPS-77” modernizācija. 2018. gadā tika parakstīts līgums ar ASV par četrus jaunu helikopteru “UH-60M Black Hawk” iegādi, kas ir svarīgi ne tikai bruņoto spēku uzdevumu veikšanai, bet arī civilo funkciju nodrošināšanai. NBS vienību taktiskās mobilitātes spējas uzlabos 18 ASV ražoti militāri taktiskie transportlīdzekļi, ko NBS aizvadītajā gadā saņēma no ASV valdības, īstenojot Ārvalstu militārās pārdošanas programmu. Lai attīstītu kaujas inženieru spēju, 2018. gadā tika uzsāktas sprāgstozo šķēršļu iegādes, bet Zemessardzes un speciālo uzdevumu spēju stiprināšanai ir iegādāti strēlnieku un atbalsta ieroči. Tāpat turpinājās darbs pie mīnmetēju un prettanku, inženieru, pretgaisa aizsardzības un snaiperu spēju attīstīšanas. Attīstot Zemessardzes spējas, katrā Zemessardzes bataljonā ir sagatavots paaugstinātas gatavības vads. Lai paaugstinātu kaujas gatavību, līdz 2027. gadam Zemessardzes attīstībā kopā paredzēts ieguldīt aptuveni 325 miljonus *euro*.

Aizsardzības spēju attīstībā un īstenošanā svarīga loma ir **starptautiskajiem sabiedrotajiem**. Saskaņā ar 2016. gada NATO Varšavas samita lēmumu 2017. gadā Latvijā ieradās NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupa. Tā kalpo kā garants mūsu nacionālajai drošībai un NATO valstu solidaritātei. Latvijā izvietoto kaujas grupu vada Kanāda, un to veido vairāk nekā 1000 karavīru no Albānijas, Itālijas, Kanādas, Polijas, Slovēnijas un Spānijas. 2018. gadā

kaujas grupai pievienojās Čehijas, Slovākijas un Melnkalnes karavīri. Vienlaikus ir notikusi grupai nepieciešamās infrastruktūras pielāgošana un izbūve.

Viens no redzamākajiem sabiedroto klātbūtnes stiprināšanas pasākumiem joprojām ir NATO Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanas misija. Sabiedroto klātbūtne un redzamība tika stiprināta arī sabiedroto spēku atbalsta mācībās Latvijas teritorijā. Turpinās pastāvīga Amerikas Savienoto Valstu (ASV) klātbūtne Latvijā un Baltijas reģionā kopumā, kas ir būtisks Latvijas atturēšanas politikas elements. 2018. gada jūlijā NATO samitā Briselē tika pieņemts lēmums par jauna komandelementa – daudznacionālās divīzijas štāba “Ziemeļi” – izveidi Latvijā, kas būs atbildīgs par NATO aizsardzības plānošanu un īstenošanu Baltijas reģionā.

Aizvadītajā gadā ir ievērojami attīstīta **militārā infrastruktūra**. Apjomīgākās investīcijas bijušas Ādažu bāzē – tās attīstībā ieguldītas aptuveni divas trešdaļas no kopējā militārās infrastruktūras attīstībai paredzētā nacionālā finansējuma. Notikusi arī Zemessardzes bāzu attīstība, gan paplašinot un attīstot esošos īpašumus, gan Aizsardzības ministrijas valdījumā pārņemot jaunus nekustamos īpašumus. Lai stiprinātu reģionālo drošību, Lūznavā, Latgalē atklāta NBS militārā bāze, kuras infrastruktūras attīstība turpināsies turpmākos piecus gadus. Tāpat ir uzsākta un nākamajos četros gados tiks turpināta poligonu un šautuvju attīstība, lai nodrošinātu nepieciešamo apmācību infrastruktūru gan NBS, gan sabiedroto spēkiem. Tiks pilnveidoti trīs reģionālie poligoni – “Lāčusils” Alūksnes novadā, “Meža Mackeviči” Daugavpils novadā un “Mežaine” Skrundas novadā. Laika posmā no 2018. līdz 2021. gadam AM plāno ik gadu investēt aptuveni 50 miljonus *euro* militārās infrastruktūras attīstībā, prioritāri pilnveidojot uzņemošās valsts atbalsta un Zemessardzes infrastruktūru, kā arī sekmējot poligonu un šautuvju attīstību.

Papildus nacionālajam finansējumam būtisku ieguldījumu militārajā infrastruktūrā Latvijā sniedz gan NATO, gan ASV, palīdzot nodrošināt un stiprināt

Latvijas uzņemošās valsts atbalsta spējas.

Nacionālo bruņoto spēku profesionālā dienesta karavīri 2018. gadā ir piedalījušies vairāk nekā 100 **militārajās mācībās** un vingrinājumos, savukārt Zemessardzē notikušas vairāk nekā 1000 mācības. Latvijas teritorijā notika līdz šim lielākās NBS organizētās militārās mācības “Namejs 2018”, kas noslēdza bruņoto spēku četru gadu mācību ciklu. Mācību mērķis bija pārbaudīt un pilnveidot NBS gatavību izvērsties valsts aizsardzības uzdevumu izpildei gan patstāvīgi, gan īstenojot kolektīvo aizsardzības sistēmu.

Tāpat NBS 2018. gadā uzsāka jaunu projektu – rezervistu militāro apmācību, kurā militārās pamatiemaņas brīvprātīgi apguva 38 rezervisti.

2018. gadā tika izstrādāti un pieņemti grozījumi Nacionālās drošības likumā, nostiprinot **visaptverošas valsts aizsardzības** principus normatīvajos aktos, kā arī paredzot visu valsts iedzīvotāju tiesības iesaistīties un sniegt atbalstu valsts aizsardzības pasākumu īstenošanai. Savukārt 13 Latvijas skolās tika uzsākts valsts aizsardzības mācības pilotprojekts, kura mērķis ir veicināt pilsonisko apziņu un patriotismu, kā arī sniegt iespēju apgūt militārās pamatiemaņas un prasmes, veidojot pilsoniski atbildīgus un Latvijai lojālus pilsoņus.

2018. gadā militārajā dienestā ir pieņemti 640 karavīri, kas ir lielākais gadā pieņemto karavīru skaits kopš 2007. gada, kad NBS pārgāja uz profesionālo militāro dienestu. Tika veikta karavīru atalgojuma reforma, lai paaugstinātu karavīru atalgojuma konkurētspēju darba tirgū un motivētu dienēt bruņotajos spēkos. Reformas rezultātā karavīra atalgojums veidosies, galvenokārt, no profesionālās kvalifikācijas, izglītības, amata atbildības un specifikas, intelektuālā ieguldījuma un fiziskās sagatavotības kritērijiem, nevis primāri pēc izdienas un militārās pakāpes, kā tas bijis līdz šim.

Nodrošinot Latvijas karavīru dalību NATO un Eiropas Savienības (ES) operācijās, NATO ātrās

reaģēšanas spēkos un ES kaujas grupās, Latvijas karavīri piedalījās sešās **starptautiskajās operācijās** Afganistānā, Irākā un Mali, kā arī ES organizētajās operācijās Vidusjūrā.

Sniedzot atbalstu sabiedrībai, NBS ir iesaistījušies ugunsgrēku likvidēšanā un sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, cilvēku glābšanā un meklēšanā. Zemessardzes Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas vienība uz sauszemes neitralizēja 4978 sprādzienbīstamus priekšmetus un 6394 vieglās strēlnieku munīcijas vienības. Sprādzienbīstami objekti iznīcināti arī jūrā. Vienlaikus Jūras spēki bija iesaistīti meklēšanas un glābšanas operācijās, kurās kopā izglābti 11 cilvēki, savukārt Gaisa spēki snieguši palīdzību 14 cilvēkiem, iesaistoties meklēšanas un glābšanas operācijās, kā arī veicot medicīnisko evakuāciju.

Esmu gandarīts, ka 2018. gadā Latvija ir kļuvusi par vienu no nedaudzajām valstīm, kas īstenojusi NATO apņemšanos atvēlēt aizsardzībai 2% no katras valsts IKP, un tā rezultātā esam varējuši veikt nozīmīgus ieguldījumus mūsu valsts drošībā.

2019. gadā turpināsim pildīt šo apņemšanos. Īstenosim infrastruktūras projektus, lai nodrošinātu sabiedroto un NBS vajadzības, tostarp nodrošinot nepieciešamos resursus helikopteru “Back Hawk” iegādei un izmantošanai. Turpināsies darbs pie iepriekšējā gadā iesāktajiem iepirkumiem – bezpilota lidaparātu, pašgājējhaubiču, četrriteņu un sešriteņu

motortehnikas iegādes, kā arī jaunās radaru sistēmas ieviešanas bruņojumā. Attīstīsim Zemessardzi un palielināsim karavīru atalgojumu. Strādāsim pie visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanas, lai ikviens valsts iedzīvotājs apzinātos savas iespējas ieguldīt valsts drošībā. Politiskā līmenī strādāsim, lai turpinātu nodrošināt pastāvīgu sabiedroto klātbūtni Latvijā.

Esmu pārliecināts, ka, mērķtiecīgi strādājot un turpinot investēt NBS kaujas spējās, kā arī veicinot sabiedrības iesaisti visaptverošas aizsardzības principa ieviešanā, mēs kopā ar sabiedrotajiem veiksmīgi gādāsim par Latvijas un NATO drošību.

Kopā mēs esam spēks!

Ar cieņu

valsts sekretārs



Jānis Garisons

1. Aizsardzības ministrijas darbības vispārīgs raksturojums

1.1. Aizsardzības ministrijas juridiskais statuss

Aizsardzības ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde valsts aizsardzības nozarē. AM ir augstākā iestāde tās padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm.

Aizsardzības ministrija darbu vada aizsardzības ministrs, savukārt administratīvo vadību un ministrijas funkciju izpildi nodrošina valsts sekretārs. Saikni starp ministru un Saeimu nodrošina parlamentārais sekretārs.

Aizsardzības ministrija administratīvo vadību 2018. gadā nodrošināja 3 valsts sekretāra vietnieki (politikas jautājumos, nodrošinājuma jautājumos un finanšu jautājumos), izpildsekretārs militāro spēju attīstības jautājumos, 10 departamentu direktori un 5 patstāvīgo nodaļu vadītāji.

1.2. Politikas jomas, funkcijas un uzdevumi

Aizsardzības ministrija izstrādā valsts aizsardzības politiku, organizē un koordinē valsts aizsardzības politikas īstenošanu, valsts politikas īstenošanu ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā, militārās izglītības un zinātnes jomā, kā arī koordinē nacionālo kiberdrošības politiku. AM plāno NBS vidēja un ilgtermiņa spēju attīstību – infrastruktūru, personālu, finanses un nodrošinājumu ar materiāltehniskajiem līdzekļiem. AM nodrošina uzņemošās valsts atbalstu, iesaistās NATO un ES aizsardzības veidošanā.

Lai izpildītu šīs funkcijas, AM veic šādus uzdevumus:

- nodrošina NBS attīstību un atbilstību NATO noteiktajām militārajām spējām;
- izstrādā Valsts aizsardzības koncepciju un NBS attīstības plānu, NBS mobilizācijas plānu un uzņemošās valsts atbalsta plānu;

- nodrošina valsts aizsardzībā iesaistītā personāla pārvaldes un militārās izglītības politikas izstrādi;
- piedalās NATO, ES un citu starptautisko drošības un aizsardzības organizāciju drošības un valsts aizsardzības politikas veidošanā;
- nodrošina divpusējo un daudzpusējo valstu sadarbību atbilstoši valsts aizsardzības politikas prioritātēm;
- veicina sabiedroto atbalstu Latvijas aizsardzības stiprināšanai;
- nodrošina sabiedroto spēku uzņemošās valsts atbalsta funkcijas;
- nodrošina Latvijas līdzdalību starptautiskajos drošības un aizsardzības pasākumos;
- plāno NBS dalību starptautiskajās operācijās;
- vada NBS mobilizāciju un to ārvalstu bruņoto spēku piesaistīšanu, par kuru atbalsta nepieciešamību nolēmis Ministru kabinets (MK);
- izstrādā valsts aizsardzības tehniskā nodrošinājuma un apgādes pamatnostādnes, nosaka NBS vadlīnijas, kā arī izstrādā konceptuālos dokumentus nodrošinājuma un apgādes jomā;
- veido politiku karavīru sociālo garantiju jautājumos un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nodrošina NBS personālsastāvam sociālās garantijas;
- normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izsniedz ārvalstu bruņotajiem spēkiem atļauju bruņojuma ieviešanai Latvijas Republikā vai izvešanai no tās, uzskaita un kontrolē ievesto bruņojumu;
- normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā izsniedz atļaujas (licences) atsevišķu veidu komercdarbībai;
- nodrošina normatīvo aktu projektu izstrādi, kā arī nozares metodisko vadību un pārraudzību ģeodēzijas un kartogrāfijas jomā;
- izstrādā jaunatnes militāri patriotiskās audzināšanas politikas pamatnostādnes;
- koordinē sadarbību ar zinātniskajām organizācijām valsts aizsardzības jomā;
- izstrādā pamatnostādnes sabiedrības

informēšanai par valsts aizsardzības un starptautiskās drošības politikas jautājumiem;

- koordinē kibernetiskās drošības un kibernetiskās aizsardzības politikas plānošanu, veidošanu un īstenošanu, tostarp nodrošina reizi četros gados nacionālās kibernetiskās drošības stratēģijas izstrādi, izstrādā un ievieš attīstības plānošanas dokumentus nacionālās kibernetiskās drošības un kibernetiskās aizsardzības politikas jomā, pārrauga Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcijas ("CERT.LV") darbību;
- nodrošina Nacionālās informācijas tehnoloģiju drošības padomes darbu;
- organizē Digitālās drošības uzraudzības komitejas darbu;
- koordinē Latvijas iesaisti starptautiskās kibernetiskās drošības politikas veidošanā un īstenošanā ES un NATO;
- nodrošina Latvijas interešu pārstāvību NATO Kibernetiskās aizsardzības izcilības centrā (NATO CCD COE), ES Tīklu un informācijas drošības aģentūrā (ENISA) un Tīklu un informācijas sistēmu direktīvas direktīvas sadarbības grupā;
- nodrošina stratēģiska līmeņa dalību nacionālajās un starptautiskajās kibernetiskās drošības krīzes vadības mācībās.

1.3. Darbības virzieni, prioritātes, budžeta programmas

Atbilstoši NATO dalībvalstu noteiktajām rekomendācijām 2018. gadā aizsardzības budžets sasniedza 2% no IKP. Saskaņā ar Valsts aizsardzības koncepcijā noteiktajiem attīstības virzieniem tika veicināta NBS agrīnās brīdināšanas spējas attīstība, kaujas gatavības paaugstināšana un spēju attīstība, kur 2018. gadā veikti salīdzinoši lielākie ieguldījumi.

2018. gada lielākie ieguldījumi ir:

- Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes mehanizācijā;
- Gaisa telpas novērošanas un pretgaisa aizsardzības spēju stiprināšanā;
- Komandvadības un sakaru nodrošinājumā;

- Zemessardzes spēju attīstībā;
- Netiešās uguns atbalsta, operacionālā un taktiskā līmeņa izlūkošanas spēju attīstībā;
- Kaujas inženieru spēju attīstībā;
- NBS individuālā ekipējuma, pārapbruņošanas un munīcijas krājumu iegādē;
- Paaugstinātas gatavības spēku un sabiedroto klātbūtnes nodrošināšanā;
- Speciālo uzdevumu vienības spēju attīstībā.

2018. gadā AM budžets bija sadalīts 12 budžeta programmās:

- Valsts drošības aizsardzība;
- Kara muzejs;
- Nacionālie bruņotie spēki;
- Ģeodēzija un kartogrāfija;
- Valsts aizsardzības politikas realizācija;
- Militārpersonu pensiju fonds;
- Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana;
- Jaunsardzes centrs;
- Emisijas kvotu izolēšanas instrumenta finansēto projektu īstenošana;
- Citu ES politikas projektu un pasākumu īstenošana;
- Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti;
- Nozaru vadība un politikas plānošana.

1.4. 2018. gada galvenie uzdevumi

Galvenie aizsardzības nozares uzdevumi 2018. gadā:

- helikopteru nomaiņa;
- četrriteņu un sešriteņu mobilitātes platformu iegādes procesa uzsākšana;
- zemessargu nodrošināšana ar pamatekipējumu, pabeidzot pāreju uz standarta strēlnieku ieroču modeli "G36";
- gaisa telpas novērošanas radaru uzstādīšana;
- jaunas kazarmu ēkas, sporta kompleksa un noliktavu būvniecība Ādažu militārajā bāzē un otras kazarmas būvniecība Lielvārdes bāzē;
- teritoriju pārņemšana reģionālo poligonu (Meža Mackeviči, Lāčusils) vajadzībām, lai sāktu

nepieciešamās infrastruktūras būvniecību;

- jaunu reģionālo poligonu attīstība Kurzemē un Latgalē;
- Zemessardzes bāzu rekonstrukcija, kā arī jaunu Zemessardzes bāzu attīstība Dobelē, Krustpilī, Galgauskā, Bauskā;
- NBS apakšvienības izveide Latgalē un tās pilnas kaujas gatavības sasniegšana;
- nepieciešamo likuma grozījumu izstrāde, lai darba devējiem nodrošinātu iespēju piešķirt rezerves karavīriem un zemessargiem uz militāro mācību laiku apmaksātu mācību atvaļinājumu vai papildu atvaļinājumu;
- sadarbībā ar Finanšu ministriju priekšlikumu izstrāde grozījumiem Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likumā un Publisko iepirkumu likumā, paredzot iespējas par izšķirošo piedāvājuma kritēriju noteikt nodarbināto zemessargu skaitu uzņēmumā;
- Jaunsardzes 5. novada nodaļu (Rīgas un Pierīgas pašvaldības) izveidošana;
- starptautisko saistību un iesaistes dažādās starptautiskajās misijās, atbalstot sabiedrotos, turpināšana;
- mācības “Namejs 2018”, kurās iesaistīti visi NBS elementi un kas ļauj izdarīt secinājumus par NBS gatavību;
- Zemessardzes paaugstinātās gatavības vadu sertifikācija mācību “Namejs 2018” laikā, lai trenētu sadarbību starp NBS atzariem, starptautiskajiem sabiedrotajiem un Iekšlietu ministrijas struktūrām;
- dalība NATO samitā Briselē, efektīva savu interešu pārstāvēšana tajā, ņemot vērā NATO nozīmi mūsu nacionālajā drošībā.

1.5. Aizsardzības ministrijas padotības iestādes

2018. gadā AM padotības iestāžu skaits bija nemainīgs.

- Latvijas Kara muzejs (LKM) veicina sabiedrības izglītošanu, vāc, saglabā, pēta, izstāda un popularizē ar Latvijas militāro un politisko vēsturi saistītās garīgās un materiālās

liecības.

- Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra (LĢIA) īsteno valsts politiku ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā, iegūst, apstrādā un uztur ģeodēziskos un kartogrāfiskos pamatdatus militārajām un civilajām vajadzībām, kā arī nodrošina ģeotelpisko pamatdatu informācijas sistēmas darbību.
- Jaunsardzes un informācijas centrs (JIC) izglīto jaunatni valsts aizsardzības jomā, īstenojot jaunsargu mācību paraugprogrammu, nodrošina AM un NBS aktualitāšu atspoguļošanu audiovizuālā formā dažādos plašsaziņas līdzekļos un izdod ikmēneša militāro žurnālu “Tēvijas Sargs”.
- Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs (VAMOIC) organizē valsts militārās aizsardzības objektu būvniecību, apsaimnieko aizsardzības nozares nekustamos īpašumus, tajos veic vides aizsardzības pasākumus, kā arī nodrošina atsevišķas NBS apgādes funkcijas, tai skaitā publiskā iepirkuma procedūru īstenošanu, līgumu pārvaldību, militāri tehnisko līdzekļu kodēšanu.
- Militārās izlūkošanas un drošības dienests (MIDD) ir valsts drošības iestāde, kas veic militāro pretizlūkošanu un izlūkošanu.

Aizsardzības ministram ir tieši pakļauts NBS komandieris, un ministrs veic civilo kontroli pār bruņotajiem spēkiem. NBS ir militāro formējumu kopums, kas aizsargā Latvijas valsts suverenitāti, teritoriālo nedalāmību un tās iedzīvotājus no agresijas. NBS veic valsts sauszemes, jūras un gaisa teritorijas aizsardzību un kontroli. NBS veido Sauszemes spēku Mehanizētā kājnieku brigāde, Jūras spēki, Gaisa spēki, Zemessardze, Speciālo operāciju pavēlniecība, Štāba bataljons, Militārās policija, Mācību vadības pavēlniecība un Nodrošinājuma pavēlniecība.

2. Aizsardzības ministrijas finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti

2.1. Aizsardzības ministrijas budžeta finansējums un tā izlietojums

Aizsardzības ministrija saņem līdzekļus no valsts pamatbudžeta, pamatojoties uz likumu par valsts budžetu kārtējam gadam. Tos veido:

- dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem;
- ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi;
- ārvalstu finanšu palīdzība;
- transferti.

Aizsardzības ministrijas valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	459 572 638	593 548 423	589 611 107
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	450 513 599	576 913 947	576 747 014
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1 478 402	2 704 501	1 940 088
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	6 971 823	12 978 306	9 977 333
1.4.	Transferti	608 814	951 669	946 672
2.	Izdevumi (kopā)	459 572 638	593 548 423	589 611 107
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	358 220 188	513 198 763	511 117 554
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	12 363 823	16 082 719	16 079 886
2.1.2.	Starptautiskā sadarbība	8 069 610	10 435 612	10 435 612
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	337 786 755	486 680 432	484 602 056
2.2.	Kapitālie izdevumi	101 352 450	80 349 660	78 493 553

Aizsardzības ministrijas pārskata gada budžeta programmas

Programmas kods	Programmas nosaukums	Plānotais budžets (euro)	Izdevumu izpilde (euro)
06.00.00.	Valsts drošības aizsardzība	18 159 593	18 134 593
12.00.00.	Kara muzejs	1 544 704	1 533 210
22.00.00.	Nacionālie bruņotie spēki	454 638 129	454 200 324
28.00.00.	Ģeodēzija un kartogrāfija	6 305 498	5 883 650
30.00.00.	Valsts aizsardzības politikas realizācija	12 987 410	12 984 741
31.00.00.	Militārpersonu pensiju fonds	12 776 612	12 773 779
33.00.00.	Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana	52 730 857	52 724 255
34.00.00.	Jaunsardzes centrs	5 567 021	5 567 017
38.00.00.	Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu īstenošana	443 823	443 822
70.00.00.	Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	161 692	145 724
73.00.00.	Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti	17 765 562	14 767 964
97.00.00.	Nozaru vadība un politikas plānošana	4 721 465	4 705 971
99.00.00.	Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums	5 746 057	5 746 057
KOPĀ AM		593 548 423	589 611 107

Programma “Valsts drošības aizsardzība”

Saskaņā ar Valsts drošības iestāžu likuma 24. panta 5. punktu un 2004. gada 26. oktobra MK noteikumu Nr. 887 “Valsts noslēpuma objektu saraksts” 2.5.1. apakšpunktu informācija par šīs programmas izdevumiem ir slepena.

Programmas finansējums piešķirts LĢIA funkciju veikšanai un Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas valsts robežas demarkācijas darbu nodrošināšanai.

Programma “Kara muzejs”

No programmas “Kara muzejs” tiek finansēta Latvijas Kara muzeja un biedrības “Brāļu kapu komiteja” darbība.

Programma “Valsts aizsardzības politikas realizācija”

Programmā iekļauts finansējums NATO dalības pasākumu finansēšanai, informācijas tehnoloģiju drošības veicināšanai Latvijā un iemaksām starptautiskajās organizācijās.

Programma “Nacionālie bruņotie spēki”

Programmā iekļauts NBS finansējums, apvienojot visu NBS regulāro spēku vienību un Zemessardzes uzturēšanas izdevumus un izdevumus starptautisko operāciju un NBS personālsastāva centralizētajam atalgojumam. No programmas līdzekļiem tiek finansēti arī militāro un aizsardzības pārstāvju ārvalstīs izdevumi.

Programma “Militārpersonu pensiju fonds”

Programmas uzdevums ir nodrošināt pensiju izmaksu atvaļinātām militārpersonām, valsts obligātās apdrošināšanas izmaksas, kā arī pabalstu un piemaksu piešķiršanu atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai.

Programma “Ģeodēzija un kartogrāfija”

Programma “Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana”

No programmas tiek finansēta VAMOIC darbība, kā arī AM nozares infrastruktūras remonts, būvniecība, valsts militārās aizsardzības objektu apsaimniekošana, iepirkuma procedūru veikšana AM, NBS un tās padotībā esošo iestāžu vajadzībām.

Programma “Jaunsardzes centrs”

No programmas tiek finansēta Jaunsardzes un informācijas centra darbība, t. sk. Jaunsardzes kustība, sabiedrības informēšanas funkcija un atbalsta veicināšana Latvijas aizsardzības politikai, kā arī tajā iekļauts finansējums nevalstiskajām organizācijām.

Programma “Emisijas kvotu izolēšanas instrumenta finansēto projektu īstenošana”

Programmas finansējums paredzēts projekta “Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana Jūras virsniņu sapulču ēkā Atmodas bulvārī 9, Liepājā” īstenošanai.

Programma “Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana”

Programmā iekļauts finansējums Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācijai, dodoties uz ES Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sēdēm, kā arī finansējums AM valdījumā esošā nekustamā īpašuma vides aizsardzības pasākumu realizācijai “LIFE” programmas ietvaros. No programmas tiek finansēts arī ES programmas “Erasmus+” (2014.–2020. gadam) projekts (Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas (NAA) augstākās izglītības mobilitātes projekts).

Programma “Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti”

No programmas tiek finansēta NATO Drošības investīciju programma (NSIP). Viens no lielākajiem projektiem ir Lielvārdes militārā lidlauka rekonstrukcija. Pēc projekta īstenošanas tiks izveidots NATO un nacionālajām prasībām atbilstošs lidlauks, kā arī mūsdienīga un daudzfunkcionāla militārā bāze Nacionālo bruņoto spēku valsts

aizsardzības uzdevumu izpildei. Realizējot projektu, Latvija izpildīs NATO dalībvalsts pienākumus tostarp nepieciešamības gadījumā nodrošinās NATO operāciju atbalsta pasākumus, apkalpos NATO gaisa patrulēšanas lidmašīnas. No programmas tiek finansēti arī projektu “Gaisa komandvadības un kontroles sistēmas programmnodrošinājuma elementa ieviešana (ASBE)”, “Infrastruktūras nodrošināšana sabiedroto uzņemšanai” un “NATO Kaujas grupas klātbūtnes nodrošināšana” izdevumi. Tāpat programmas finansējums paredzēts projekta “Vienots informācijas logs jūrniecības un loģistikas datu administrēšanai” izdevumu atmaksai valsts pamatbudžetā.

Programma “Nozaru vadības un politikas plānošana”

Programmā iekļauts AM centrālā aparāta darbības nodrošināšanai nepieciešamais finansējums.

Programma “Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”

Programmā iekļauts finansējums saskaņā ar 31.10.2018. MK rīkojumu Nr. 560 “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”” (ierobežotas pieejamības informācija).

Pārskata gadā AM centrālais aparāts atbilstoši ministrijas darbības virzieniem un struktūrai īstenoja šādas budžeta programmas:

- programma “Valsts aizsardzības politikas realizācija”;
- programma “Militārpersonu pensiju fonds”;
- programma “Nozaru vadība un politikas plānošana”.

Budžeta programmas “Valsts aizsardzības politikas realizācija” finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	10 979 201	12 987 410	12 984 741
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	10 976 201	12 987 410	12 984 741
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 000		
2.	Izdevumi (kopā)	10 979 201	12 987 410	12 984 741
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	10 843 699	12 825 659	12 825 347
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	742 794	774 794	774 794
2.1.2.	Starptautiskā sadarbība	8 069 610	9 519 612	9 519 612
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	2 031 295	2 531 253	2 530 941
2.2.	Kapitālie izdevumi	135 502	161 751	159 394

Budžeta programmas “Militārpersonu pensiju fonds” finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	11 366 267	12 776 612	12 773 779
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	11 366 267	12 776 612	12 773 779
2.	Izdevumi (kopā)	11 366 267	12 776 612	12 773 779
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	11 366 267	12 776 612	12 773 779
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	11 366 267	12 776 612	12 773 779

Budžeta programmas “Nozaru vadība un politikas plānošana” finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	5 302 679	4 721 465	4 705 971
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	5 235 886	4 720 896	4 705 971
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	66 793	569	
2.	Izdevumi (kopā)	5 302 679	4 721 465	4 705 971
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 292 225	4 700 601	4 685 107
2.2.	Kapitālie izdevumi	10 454	20 864	20 864

Valsts budžeta ilgtermiņa saistību projekti

Nacionālo bruņoto spēku ilgtermiņa saistību projektiem 2018. gadā kopsummā izlietoti 282,72 miljoni *euro* no AM kopējā budžeta.

2018. gadā AM resorā ir īstenojusi 11 valsts budžeta ilgtermiņa saistību projektus:

Projekts	Pārskata gadā milj. <i>euro</i>
NBS ilgtermiņa līgumi, t.sk.:	282,72
1. Kaujas inženieru spēja	3,04
2. Speciālo uzdevumu spēja	5,92
3. Vidējas kapacitātes kājnieku spēja	47,81
4. Pretgaisa aizsardzības un gaisa telpas novērošanas spēja	21,16
5. Vieglo kājnieku spēja	22,11
6. Netiešās uguns atbalsta un operacionālā un taktiskā līmeņa izlūkošanas spēja	17,87
7. Komandvadības spēja	21,75
8. Taktiskā gaisa transporta spēja	41,47
9. Uzņemošās valsts atbalsta spējas	6,92
10. Nodrošinājums	62,95
11. Infrastruktūra	31,72

2.2. Aizsardzības ministrijas darbības rezultāti 2018. gadā

Aizsardzības politika

2018. gadā AM turpināja veidot aizsardzības politiku saskaņā ar 2016. gadā Saeimas apstiprināto un spēkā esošo Valsts aizsardzības koncepciju, kas nosaka šādus valsts aizsardzības stratēģiskos principus:

- 1) valsts rīcībspēja un griba;
- 2) atturēšanas politika kā līdzeklis ārējo militāro draudu mazināšanai;
- 3) valsts aizsardzības īstenošana un ārējo draudu pārvarēšana.

Atturēšanas politikas divi galvenie virzieni ir nacionālo aizsardzības spēju stiprināšana un sabiedroto klātbūtnes nodrošināšana. Valsts aizsardzība vienlaikus ir atkarīga no valsts iedzīvotāju

iesaistes tajā un katra pilsoņa atbildības iesaistīties valsts aizsardzībā.

Nacionālo bruņoto spēku skaitliskā sastāva palielinājuma mērķis ir 17 500 militāri sagatavoti karavīri, no tiem 6500 ir profesionālā dienesta karavīri, 8000 zemessargi un 3000 rezerves karavīri. Ņemot vērā spēku samērus reģionā, Latvijas karavīriem nākotnē jābūt ļoti labi sagatavotiem, ekipētiem un organizētiem. Lai padarītu NBS par visefektīvāko militāro vienību reģionā, nepieciešamas atbilstošas investīcijas. VAK un NATO standarti nosaka, ka ilgtspējīgai aizsardzības spēju attīstībai nepieciešams investēt vismaz 2% no IKP. 2018. gads bija pirmais gads kopš Latvijas iestāšanās NATO, kad Latvija šo sliekšni ir sasniegusi. NBS kaujas spējas ir ievērojami pieaugušas, pateicoties jaunajam karavīru ekipējumam un infrastruktūrai. Lai NBS varētu turpināt attīstību, ir absolūti nepieciešams saglabāt aizsardzības budžetu vismaz 2% no IKP. Izpildot

NATO budžeta kritērijus un aktīvi iesaistoties starptautiskajās misijās, Latvija ir politiski labvēlīgā pozīcijā, lai starptautiski aicinātu sabiedrotās valstis stiprināt kolektīvo aizsardzību, tostarp tās būtu gatavas aizsargāt Latviju. Redzamākais kolektīvās aizsardzības apliecinājums ir Latvijā izvietotie sabiedroto valstu spēki, kas ir daļa no daudz apjomīgākām NATO iniciatīvām sabiedroto aizsardzībai.

Svarīgas bijušas arī jaunās aizsardzības sistēmas iniciatīvas, kas ļauj efektīvāk organizēt Latvijas aizsardzību. Viena no tādām ir daudznacionālā divīzijas štāba “Ziemeļi” izveide kopā ar Igauniju un Dāniju. Štābs palīdzēs labāk organizēt Latvijas, Igaunijas un Dānijas savstarpējo sadarbību un reģiona aizsardzības plānus, nostiprinās NATO kolektīvās aizsardzības spējas un sniegs padziļinātas zināšanas lielāku militāro vienību organizēšanā un vadīšanā. Otra iniciatīva ir visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešana. Pēc būtības visaptverošās valsts aizsardzības sistēma nozīmē visu valsts aizsardzību stiprinošo darbību savstarpēji koordinētu kopumu. Viens no atbildīgākajiem 2019. gada uzdevumiem aizsardzības politikas jomā būs visu valsts nozaru pastāvīgas koordinācijas sistēmas izveide. Paralēli starpnozaru sadarbībai AM savā nozarē arvien aktīvāk veicinās sabiedrības līdzdarbību un iesaisti valsts aizsardzībā.

Pilsoņu pārliecība par savu nozīmi valsts veidošanā un gatavība aizsargāt sevi ir priekšnoteikums valsts aizsardzībai. Lai celtu sabiedrības ticību savām spējām, sniegtu prasmes parūpēties par sevi un valsts aizsardzību, AM sadarbībā ar Izglītības ministriju 2018. gadā ir uzsākusi valsts aizsardzības mācību skolās. Šīs iniciatīvas nolūks ir veidot arvien pašpārliecinātāku, prasmīgāku, kritiski domājošu un ambiciozāku nākamo paaudzi.

Baltijas valstu sadarbība

2018. gadā bija nepieciešams turpināt darbu pie reģiona drošības stiprināšanas, jo situācija saglabājās saspīlēta. Krievija turpināja īstenot agresīvu

ārpolitiku, izvietojot raķešu kompleksu “Iskander” Kaļiņingradas apgabalā un plānojot raķešu šaušanas mācības Latvijas ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā virs Baltijas jūras.

Baltijas valstis ir stiprinājušas attiecības ar Ziemeļatlantijas aliansi, veidojot ciešas divpusējās attiecības un praktisko sadarbību starp Latviju, Lietuvu, Igauniju un ASV, un Kanādu. 2018. gada 24. novembrī Baltijas valstu aizsardzības ministri vienojās par mērķi palielināt Baltijas valstu aizsardzības budžetus vairāk par 2% no IKP. Latvijas teritorijā notika līdz šim lielākās Nacionālo bruņoto spēku organizētās militārās mācības “Namejs 2018”, kurās piedalījās vairāk nekā 10 000 dalībnieku no Latvijas, Igaunijas, Lietuvas, ASV, Kanādas un citām partnervalstīm. Baltijas valstis kļuva par veiksmīgu paraugu, kā vienkāršot procedūras, lai sabiedroto spēki varētu atbilstoši nepieciešamībai pārvietoties, šķērsojot robežas. 2018. gadā Baltijas valstu starpā tika stiprināta arī operacionālā sadarbība, sekmējot Speciālo uzdevumu vienību sadarbību un uzsākot kopīgās Baltijas bataljona lieluma vienības sagatavošanu dežūrai NATO Reaģēšanas spēkos 2020. gadā.

Viena no nozīmīgākajām ilggadējām Baltijas valstu aizsardzības sadarbības iniciatīvām ir kopīgā Baltijas Aizsardzības koledža. 2018. gadā Latvija pildīja vadošās valsts lomu Baltijas Aizsardzības koledžas jautājumu koordinēšanā. Baltijas valstis iegulda resursus aizsardzības spēju attīstībā, Baltijas Aizsardzības koledžā apmācot virsniekus un civildienesta ierēdņus atbilstoši NATO standartiem un militārās līderības principiem. Kopš 2016. gada komandanta funkcijas pilda Latvijas bruņoto spēku pārstāvis ģenerālmajors Andis Dilāns, savukārt mācību procesu nodrošina eksperti no Baltijas un citām NATO un ES dalībvalstīm. Būtiska izglītības procesa sastāvdaļa ir daudznacionālā vide un izpratnes veicināšana par reģionālajiem un globālajiem ģeopolitiskajiem procesiem. Koledžā tiek apmācīti ne tikai Baltijas valstu, NATO un ES valstu pārstāvji, bet arī NATO programmas “Partnerattiecības mieram” virsnieki un civildienesta ierēdņi. Īstenojot

programmu “Partnerattiecības mieram”, kopš 2014. gada Latvija katru gadu sponsorē 3 Ukrainas, Gruzijas un Moldovas virsnieku studijas Baltijas Aizsardzības koledžā. Kopā 2018. gadā koledžā tika pārstāvētas 18 valstis, to absolvēja 96 personas, no tām 15 virsnieki un viens civildienesta ierēdnis bija no Latvijas. 2019. gada 20. jūnijā Baltijas Aizsardzības koledža atzīmēs savu 20. gadadienu.

Divpusējā sadarbība

2018. gadā turpinājās intensīva militārā sadarbība ar Latvijas galveno stratēģisko partneri ASV. Aprīlī ASV notika triju Baltijas valstu prezidentu un ASV prezidenta tikšanās, kuras laikā tika atzīmēta militārās sadarbības nozīme. ASV īstenotās militārā atbalsta programmas ļauj attīstīt NBS profesionalitāti, kaujas spējas un kaujas ekipējumu, kā arī uzņemošās valsts atbalsta infrastruktūru. ASV turpināja ieguldīt Ādažu un Lielvārdes militāro bāzu attīstībā. ASV atbalsts aizsardzības nozarei 2018. gadā pārsniedza 56 miljonus ASV dolāru. ASV pastāvīgā klātbūtne ir Lielvārdes militārajā bāzē, kur rotējošā kārtībā uzturējās ASV aviācijas vienības no Teksasas un Kolorādo aptuveni 60–80 karavīru sastāvā un 5–6 ASV armijas helikopteri. Gada nogalē ASV armijas vienība ar tankiem “Abrams M1” pastiprināja ASV klātbūtni arī Ādažu militārajā bāzē. ASV turpināja sūtīt savas vienības uz dažādām militārajām mācībām Latvijas teritorijā.

2018. gadā 25. gadadienu atzīmēja Latvijas–Mičiganas Nacionālās gvardes Valsts partnerības programma. Jubileja tika atzīmēta ar abpusējām vizītēm un dažādiem pasākumiem. Latvijā ieradās Mičiganas Nacionālās gvardes vadība, kā arī Mičiganas štata gubernators. Atzīmējot veiksmīgo sadarbību, Ādažu militārajā bāzē viena no galvenajām ielām ir nosaukta Mičiganas vārdā. Augustā 56 NBS karavīri piedalījās Mičiganā notiekošajās mācībās “Northern Strike 2018”.

Nozīmīgs solis valstu divpusējās attiecībās ir noslēgtā vienošanās par četru helikopteru “Black Hawk” iegādi no ASV. Šis līgums paredz arī ciešu

sadarbību pirms helikopteru piegādes infrastruktūras un personāla sagatavošanā, kā arī pilotu apmācībā.

Tika turpināta intensīva stratēģiskā sadarbība ar **Kanādu** gan divpusēji, gan NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas ietvaros. 2018. gada jūlija vizītes laikā Latvijā Kanādas premjerministrs Džastins Trudo paziņoja, ka Kanāda savu militāro klātbūtni Latvijā pagarinās līdz 2023. gada martam, palielinot karavīru skaitu līdz 540 personām.

Kanāda vairākkārt ir apliecinājusi savu ieguldījumu kā NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas vadošā valsts, turpinot ieguldīt līdzekļus arī nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšanā, kā arī veiksmīgi nodrošinot kaujas grupas integrāciju NBS Sauszemes spēku Mehanizētajā kājnieku brigādē.

Stiprinot divpusējo sadarbību ar Kanādu, uzsākta sadarbība ar Kanādas domnīcu “Macdonald-Laurier Institute” (MLI), lai veidotu ciešāku saikni starp Latvijas un Kanādas pārstāvjiem, kā arī informētu Kanādas sabiedrību par Latvijai sniegto atbalstu, skaidrojot, kāpēc tas ir nepieciešams.

Kanādas bruņoto spēku pavēlniecībai Latvijā (*Task Force Latvia*) ir izveidojusies ļoti cieša sadarbība ar NBS Apvienoto štābu, attīstot jaunas sadarbības iniciatīvas. 2018. gadā Kanādas bruņoto spēku pārstāvji regulāri piedalījās mācībās Latvijā, ieskaitot līdz šim lielākās nacionālās mācības “Namejs 2018”, tādējādi atbalstot NBS spēju attīstību. 2018. gadā Baltijas Aizsardzības koledžas komandanta vietnieka pienākumus turpināja pildīt Kanādas virsnieks.

2018. gads bijis īpašs arī ar augsta līmeņa divpusējām vizītēm. Kanādu gada sākumā apmeklēja Latvijas aizsardzības ministrs, savukārt Latvijā bez Kanādas premjerministra Džastina Trudo ieradās arī Kanādas ģenerālgubernatore Žulija Pajete, aizsardzības ministrs Hardžits Sadžans, Kanādas bruņoto spēku komandieris ģenerālis Džonatans Vānss, kā arī ārlietu ministre Kristija Frīlande, kas skaidri apliecina Kanādas apņēmību ilgtermiņā stiprināt abu valstu sadarbību.

Spānijai ir otrais lielākais kontingents NATO palašinātās klātbūtnes kaujas grupā Latvijā. Spānija pirmo reizi valsts vēsturē uz ārzemēm nosūtījusi smago mehanizēto vienību. Tā vairākkārt ir sniegusi atbalstu Baltijas gaisa telpas patrulēšanas misijai, to turpināja darīt arī 2018. gadā. Latvijas un Spānijas sadarbībai pieaugot, Latviju apmeklēja augsta līmeņa militārpersonas un politiķi. 2018. gadā Latvijā ieradās gan Spānijas aizsardzības ministre, gan Spānijas bruņoto spēku komandieris, kuri apliecināja Spānijas klātbūtni NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupā ilgtermiņā.

Itālija sniedz nozīmīgu ieguldījumu NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupā Latvijā, īstenojot atturēšanas politiku. Itālija ir sniegusi nozīmīgu ieguldījumu Baltijas reģiona drošībā, 2018. gadā piedaloties Baltijas gaisa telpas patrulēšanas misijā. 2018. gadā Latvijā viesojās ne vien Itālijas prezidents, bet arī aizsardzības ministre un Itālijas bruņoto spēku komandieris.

Polija, kā viena arī no NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas dalībvalstīm, nosūtīja tanku rotu uz Latviju. Savukārt Latvija bija pārstāvēta Ščecinā, Ziemeļaustrumu daudznacionālajā korpusā.

Nozīmīga 2018. gadā bija Latvijas sadarbība ar vienu no svarīgākajiem stratēģiskajiem partneriem – **Apvienoto Karalisti** (AK). AK izveidotie Apvienotie reaģēšanas spēki, kuros Latvija ir dalībvalsts, sasniedza pilnu operacionālo gatavību. Veiksmīgi turpinājās Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes 1. kājnieku bataljona mehanizācijas projekts, kura gaitā Latvija ir saņēmusi jau 81 kāpurķēžu bruņutehnikas vienību. Latvija izteica vēlmi iegādāties vēl papildus tehnikas vienības tālākai Sauszemes spēku mehanizācijai. AK ir vadošā valsts Igaunijas NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupā ar ievērojamu skaitu karavīru, tādēļ 2018. gadā britu karavīri aktīvi piedalījās arī Latvijā notiekošajās militārajās mācībās, tostarp regulāri izmantojot Ādažu militārās bāzes priekšrocības dažādu mācību īstenošanai. Ādažu poligonā, piemēram, notika Igaunijā izvietotās NATO paplašinātās klātbūtnes

kaujas grupas organizētās mācības “Furious Axe”. Sadarbībā ar Rīgā rezidējošo aizsardzības atašeju īstenoti vairāki svarīgi divpusējās attiecības veicinoši pasākumi, īpaši – militārās vēstures jomā.

2018. gada novembrī Latvijā ieradās pirmie virsnieki no **Dānijas** un Igaunijas, lai kopīgi ar Latvijas virsniekiem turpinātu daudznacionālā divīzijas štāba “Ziemeļi” izveidi. Dānija piedalās arī Baltijas gaisa telpas patrulēšanā. 2018. gadā Dānija izteica vēlmi nosūtīt vienu personu uz NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centru. Vizītē Latvijā bija ieradies Dānijas bruņoto spēku komandieris ģenerālis Bjorns Biserups, kā arī AM uzņēma pirmo karalisko vizīti institūcijas vēsturē – Dānijas principi pulkvedi Joahimu Holgeru Valdemāru Kristianu.

Turpinājās veiksmīga sadarbība ar **Norvēģiju**. Inženieru vads no Latvijas piedalījās militārajās mācībās “Trident Juncture 2018”. Speciālo uzdevumu vienības komandieris pulkvežleitnants Juris Ušackis saņēma Norvēģijas bruņoto spēku komandiera apbalvojumu kā pateicību par abu valstu sadarbības veicināšanu. 2018. gada maijā tika parakstīts valstu saprašanās memorands bruņojuma direktoru līmenī. Norvēģijas aizsardzības spēku komandiera admirāļa Hākona Brūna-Hansena vizītes laikā admirālim tika pasniegts Viestura ordenis.

Gada sākumā notika divpusējā **Somijas** un Latvijas sadarbības plāna saskaņošana. Tas paredz individuālās un kolektīvās apmācības un sadarbību ar Somiju nodrošinājuma un apgādes jomā. Latviju apmeklēja Somijas bruņoto spēku komandieris.

Aizsardzības ministrija 2018. gada sākumā noslēdza vienošanos ar **Zviedrijas** Aizsardzības iepirkumu aģentūru par dalību kopējā prettanku ieroču “Carl Gustav” munīcijas iepirkumā no uzņēmuma “SAAB Dynamics AB”. 29. augustā tika veikts 84 mm munīcijas pasūtījums 16,2 miljonu *euro* vērtībā, lai stiprinātu NBS un nodrošinātu nepieciešamos munīcijas krājumus. Latviju apmeklēja Zviedrijas bruņoto spēku virspavēlnieks ģenerālis Mikaela Bidens.

Francijas gaisa spēki 2018. gadā virs Baltijas valstu gaisa telpas veica Baltijas gaisa telpas patrulēšanu. Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa divpusējās vizītes laikā Francijā abas valstis parakstīja Politisko deklarāciju par Latvijas un Francijas stratēģiskās partnerības rīcības plānu 2018.–2022. gadam. Notika Francijas–Latvijas industrijas seminārs Latvijā, kā arī divpusējās sarunas nodrošinājuma jautājumos. Visu gadu notika regulāras divpusējās sarunas ar šo Latvijai nozīmīgo Eiropas lielvalsti, apmainoties viedokļiem par Eiropas drošības politikas aktualitātēm.

Arī **Vācijas** gaisa spēki 2018. gadā virs Baltijas valstu gaisa telpas veica Baltijas gaisa telpas patrulēšanu. Vācija sniedz nopietnu ieguldījumu NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupās Baltijas reģionā – tā ir Lietuvas kontingenta vadošā valsts. Eiropas mērogā Vācija ir īpaši nozīmīga valsts kolektīvās aizsardzības nodrošināšanā un Latvija turpina stiprināt sadarbības saites ar šo sabiedroto.

Latvija 2018. gadā no **Austrijas** saņēma visas 47 pašgājējhaubices. Pirmās Austrija piegādāja 2017. gadā. Pateicoties divpusējai sadarbībai un iepirkumam, tiek būtiski stiprinātas NBS spējas.

Gruzija ir viena no galvenajām Austrumu partnerības valstīm, ar kuru Latvija sadarbojas aizsardzības jomā. Abu valstu divpusējā sadarbība ietver gan bruņoto spēku kopīgu dalību militārajās mācībās, gan sadarbību apmācību jomā. Latvija piedalās NATO atbalsta programmā Gruzijas bruņoto spēku reformām. Tiek sniegts atbalsts Gruzijas bruņoto spēku apmācīšanā, aizsardzības nozares iepirkumu procedūru un kontroles uzlabošanā, kā arī Jūras spēku robežsardzes spēju attīstībā. Maijā Latvijas aizsardzības nozares vadība apmeklēja Gruzijas valsts simtgadei veltītos svinīgos pasākumus un oktobrī piedalījās Gruzijas aizsardzības un drošības konferencē, kurā tika diskutēts par izaicinājumiem to valstu drošībai, kuras vēlas pievienoties Eiropas un Eiroatlantiskajai kopienai, kā arī par NATO atvērto durvju politiku. NATO–Gruzijas kopīgajā apmācību un vērtēšanas centrā pastāvīgi strādā Latvijas eksperts mācību plānošanas jautājumos. Latvijas karavīri

piedalījās mācībās “Agile Spirit 2018” Gruzijā un Gruzijas kalnu kāpšanas apmācību skolas kursā. Latvijā tiek īstenota Gruzijas ūdenslīdzēju apmācība, kā arī angļu valodas apguve.

Ukraina ir viena no Latvijas prioritātēm Eiropas kaimiņu politikā un Austrumu partnerībā. Latvija atbalsta visaptverošu Ukrainas reformu un Eiropas integrācijas kursu. Tiek sniegta praktiska palīdzība Ukrainas instruktoru un kapelānu apmācīšanā, kā arī angļu valodas apgūšanā, organizēti pieredzes apmaiņas semināri. Regulāri Ukrainā tiek nogādātas humānās palīdzības kravas un sniegta garīgā un psiholoģiskā palīdzība. Aizsardzības nozares pārstāvji nodod sūtījumus Ukrainas labdarības fondiem Slovjanskā, kas to ar Ukrainas Nacionālās gvardes karavīru starpniecību nogādā tālāk Ukrainas bruņoto spēku karavīriem, viņu tuviniekiem un civiliedzīvotājiem, kas cietuši no karadarbības Austrumukrainā. Latvijas aizsardzības nozare jau piekto gadu sniedz atbalstu militārajā konfliktā cietušajiem Ukrainas karavīriem un viņu ģimenēm. Kopš 2014. gada vasaras Ukrainas bruņoto spēku un Ukrainas Nacionālās gvardes karavīru bērni saņem sūtījumus, uzsākot skolas gaitas, kā arī dāvanas Ziemassvētkos. 2018. gada decembrī nogādāts jau trīspadsmitais labdarības sūtījums. Kopš 2017. gada humānās palīdzības kravas nogādātas tieši Doņeckas apgabalā, kur palīdzība gan karavīriem, gan civiliedzīvotājiem visvairāk nepieciešama.

Sadarbība turpinājās arī ar **Baltkrieviju**. 2018. gada septembrī Latviju apmeklēja Baltkrievijas bruņoto spēku ģenerālštāba priekšnieks. Notika Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) novērtējuma vizīte Latvijā saskaņā ar Vīnes dokumentu, un abu valstu novērotāju grupas piedalījās Baltkrievijas komandvadības un Latvijas nacionālajās mācībās “Namejs 2018”. 2018. gada vasarā Baltkrievija sniedza atbalstu ugunsgrēku dzēšanā Talsu un Ventpils novados.

Latvijas aizsardzības spēju stiprināšana

2018. gadā tika turpināts darbs, lai NBS pielāgotos

operacionālās vides izaicinājumiem un veicinātu NBS spējas reaģēt valsts apdraudējuma gadījumā. Paralēli turpinājusies arī aizsardzības spēju attīstība.

2018. gadā tika turpināts Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes mehanizācijas projekts, turpinot saņemt un ieviest vienību bruņojumā kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņumašīnas. 2018. gadā no Lielbritānijas jau ir saņemta 81 no 123 bruņumašīnām. Plānots, ka visas 123 bruņumašīnas Latvijai būs piegādātas līdz 2020. gadam.

Turpinot pretgaisa aizsardzības spējas stiprināšanu, 2018. gadā tika pabeigta raķešu sistēmu “Stinger” iegāde.

Īstenojot līgumu ar Austriju netiešās uguns atbalsta spēju jomā, 2018. gadā tika saņemtas 47 pašgājējhaubices.

Nemot vērā pašreizējos draudus, viena no svarīgākajām NBS spējām ir gaisa telpas novērošana. Attīstot gaisa telpas novērošanas spēju, veikti rūpnīcas pieņemšanas testi radaru sistēmām “TPS-77 MRR” un piegādāta pirmā no šīm sistēmām, kā arī veikta radaru sistēmas “AN/TPS-77” modernizācija.

2018. gadā tika parakstīts līgums ar ASV par četrpau jaunu helikopteru “UH-60M Black Hawk” iegādi. Helikopteri ir vitāli svarīgi ne tikai bruņoto spēku uzdevumu veikšanai, bet arī civilo funkciju nodrošināšanai. Starpvaldību līgums ar ASV paredz helikopteru un nepieciešamā aprīkojuma iegādi, personāla apmācību, rezerves daļu iegādi, tehniskās dokumentācijas, atbalsta sistēmas, lidotspējas un ekspluatācijas procedūru ieviešanu atbilstoši ASV standartiem. Pirmo helikopteru “UH-60M Black Hawk” Nacionālie bruņotie spēki varētu saņemt 2021. gadā.

Nacionālo bruņoto spēku vienību taktiskās mobilitātes spējas uzlabos 18 ASV uzņēmumā “Polaris Government & Defense” ražotie militāri taktiskie transportlīdzekļi, ko NBS aizvadītājā gadā

saņēma ASV valdības Ārvalstu militārās pārdošanas programmas ietvaros.

Aizsardzības ministrija aizvadītājā gadā noslēdza vienošanos ar Latvijas bezpilota lidaparātu ražotājiem “UAV FACTORY” un “Atlas Aerospace” par bezpilota lidaparātu sistēmu piegādi NBS, kas ir pēdējo gadu apjomīgākais iepirkums augsto tehnoloģiju jomā no Latvijas ražotāja. Bezpilota lidaparātu sistēmu iegāde stiprinās NBS teritorijas novērošanas un izlūkošanas, kā arī netiešās uguns atbalsta vadības spējas. Iegādātās bezpilota lidaparātu sistēmas paredzēts izmantot arī atbalsta sniegšanai glābšanas, meklēšanas vai līdzvērtīgās civilajās operācijās.

Lai attīstītu kaujas inženieru spēju, 2018. gadā ir uzsāktas sprāgststošo šķēršļu iegādes, bet Zemessardzes un speciālo uzdevumu spēju stiprināšanai iegādāti strēlnieku un atbalsta ieroči.

Tāpat turpinājās darbs pie mīnmetēju un prettanku, inženieru, pretgaisa aizsardzības un snaiperu spēju attīstīšanas.

Veiksmīgi ir attīstījušās Zemessardzes spējas – katrā Zemessardzes bataljonā sagatavots paaugstinātas gatavības vads. Lai paaugstinātu Zemessardzes kaujas gatavību, līdz 2027. gadam Zemessardzes attīstībā paredzēts ieguldīt aptuveni 325 miljonus *euro*.

Atbilstoši 2018. gadā pieņemtajām izmaiņām NBS struktūrā ir izveidota jauna Zemessardzes brigāde – Rīgas 1. brigāde. Tajā ietilpst Studentu bataljons, 17. kaujas atbalsta bataljons, 19. nodrošinājuma bataljons, kā arī divi jaunizveidoti bataljoni – Zemessardzes 13. un 53. kājnieku bataljons. Savukārt Latgales 3. brigādē ir izveidots Zemessardzes 36. kaujas atbalsta bataljons.

Aizsardzības spēju attīstībā un īstenošanā svarīga loma ir starptautiskajiem sabiedrotajiem. Saskaņā ar 2016. gada NATO Varšavas samita lēmumu 2017. gadā Latvijā ieradās NATO paplašinātās

klātbūtnes kaujas grupa. Ir notikusi grupai nepieciešamās infrastruktūras pielāgošana un izbūve.

Notika vairākas militārās mācības, kur mūsu karavīri, sadarbojoties ar starptautiskajiem sabiedrotajiem, uzlaboja gan savu sagatavotību, gan sadarbību ar partneriem. Vērienīgākās mācības 2018. gadā bija “Namejs 2018”, kurās piedalījās vairāk nekā 10 000 profesionālā dienesta karavīru, zemessargu, rezerves karavīru un sabiedroto. Notika arī mācības “Summer Shield XV” un “Saber Strike 2018”, kā arī “Silver Arrow 2018”, kur NBS karavīri stiprināja sadarbību ar starptautiskajiem partneriem. Īpaši jāizceļ mācības “Kristaps 2018”, kuru laikā Skrundas novadā notika MK mācības. Tajās tika organizēta ārkārtas izbraukuma sēde, kurā valsts augstākās amatpersonas, drošības iestāžu vadība un valsts pārvaldes iestāžu eksperti pilnveidoja praktiskās un teorētiskās iemaņas konvenciāla iebrukuma pārvarēšanas plānošanā, lēmumu pieņemšanā un plānoto pasākumu izpildē.

2018. gadā AM īstenoja pasākumus, lai pārņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 6. jūlija direktīvas (ES) 2016/1148 par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā (NIS direktīva) prasības. Lai pārņemtu NIS direktīvas prasības pamatpakalpojuma sniedzējiem un digitālo pakalpojumu sniedzējiem, tika izstrādāti un apstiprināti grozījumi Informācijas tehnoloģiju drošības likumā, kā arī sagatavoti grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 28. jūlija noteikumos Nr. 442 “Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām” un Ministru kabineta 2016. gada 1. janvāra noteikumos Nr. 695 “Digitālās drošības uzraudzības komitejas nolikums”. Tika izstrādāti arī Ministru kabineta noteikumu projekti “Noteikumi par drošības incidenta būtiskuma kritērijiem, informēšanas kārtību un ziņojuma saturu” un “Noteikumi par nosacījumiem drošības incidenta būtiski traucējošās ietekmes noteikšanai un kārtību, kādā piešķir, pārskata un izbeidz pamatpakalpojuma sniedzēja un pamatpakalpojuma statusu”.

Lai mazinātu kibertelpas draudu ietekmi uz valsts un pašvaldību institūciju informācijas un komunikācijas tehnoloģijām, MK 2015. gada 28. jūlija noteikumi Nr. 442 “Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām” tika papildināti ar normu, kas paredz, ka valsts un pašvaldību institūcijas ievēro valsts drošības iestāžu un Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcijas (CERT.LV) izstrādātās rekomendācijas par informācijas un komunikācijas tehnoloģiju izmantošanu.

2018. gadā AM strādāja pie otrās Latvijas kibernetikas stratēģijas laika posmam līdz 2022. gadam. Stratēģijas mērķis ir raksturot Latvijā esošo situāciju kibernetikas jomā, identificēt nākotnes izaicinājumus un definēt nacionālās kibernetikas politikas rīcības virzienus nākamajam plānošanas periodam. Stratēģijā kā prioritārie rīcības virzieni izvirzīti kibernetikas veicināšana un digitālās drošības risku mazināšana, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju izturētspējas palielināšana, sabiedrībai kritiski svarīgu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju un pakalpojumu nodrošināšana, sabiedrības izpratnes, izglītības un pētniecības veicināšana, starptautiskās sadarbības stiprināšana, tiesiskuma veicināšana kibertelpā un kibernetikas mazināšana. Stratēģiju paredzēts apstiprināt 2019. gada sākumā.

No 2018. gada 1. janvāra sāka piemērot Fizisko personu elektroniskās identifikācijas likumu. AM pakļautībā esošā Digitālās drošības uzraudzības komiteja 2018. gadā pārbaudīja un elektroniskās identifikācijas pakalpojumu sniedzēju reģistrā reģistrēja pirmo kvalificēto paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojumu sniedzēju – valsts akciju sabiedrību “Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs”, kvalificējot četrus elektroniskās identifikācijas līdzekļus: “eID karte”, “eParaksts karte”, “eParaksts karte+” un “eParaksts mobile”. Turpmāk, izmantojot šos elektroniskās identifikācijas līdzekļus, iedzīvotāji varēs pieprasīt un saņemt visus valsts pārvaldes iestāžu piedāvātos

elektroniskos pakalpojumus. Šobrīd tie ir vienīgie līdzekļi, ar kuriem iespējams piekļūt e-adresei (oficiālā elektroniskā adrese) kontam. Iedzīvotāji joprojām varēs izmantot arī pārējos šobrīd pieejamos autentificēšanās veidus, lai piekļūtu elektroniskajiem pakalpojumiem, ko sniedz publiskās iestādes.

2018. gadā CERT.LV turpināja paplašināt 2014. gadā aizsāktu agrās brīdināšanas sistēmu jeb sensoru tīkla, kura mērķis ir nodrošināt tīkla plūsmas anomāliju analīzi, ļaunatūras un tās pazīmju atpazīšanu un brīdinājumu saņemšanu par konstatēto apdraudējumu valsts un pašvaldību iestādēs, kur sensori uzstādīti. Līdz 2018. gada beigām sensori uzstādīti vairāk nekā 40 valsts un pašvaldību iestādēs.

2018. gadā CERT.LV sāka īstenot Eiropas Komisijas *Connecting Europe Facility, Telecom-Cyber Security* 2017. gada uzsaukumā apstiprināto projektu “Improving Cyber Security Capacities in Latvia” un sadarbības projektu “CyberExchange”, lai stiprinātu CERT.LV reaģēšanas spējas uz informācijas tehnoloģiju drošības incidentiem, paaugstinātu zināšanas, kapacitāti un gatavību izpildīt NIS direktīvas prasības.

2018. gada 28. jūnijā AM un piecu ES dalībvalstu par kiberdrošības jomu atbildīgās institūcijas parakstīja saprašanās memorandu par sadarbību kiberaizsardzības apmācību poligonu (*Cyber Ranges*) jautājumā, nosakot vienotu pasākumu plānošanas ietvaru kiberaizsardzības apmācību poligonos.

NATO kolektīvās aizsardzības principu stiprināšana

Apzinoties šīs dienas draudu raksturu un aktuālos drošības izaicinājumus, Latvija pēc vairāku gadu mērķtiecīgas aizsardzības budžeta palielināšanas 2018. gadā sasniedza NATO vadlīnijās noteikto finansējumu aizsardzības tēriņiem – vismaz 2% apmērā no IKP. Tādējādi Latvija ir kļuvusi par vienu no nedaudzajām NATO valstīm, kas sasniegušas noteikto aizsardzības izdevumu robežu. Apzinoties adekvāta finansējuma vitālo nozīmi, Latvija dažādos

forumos ir aicinājusi arī pārējās NATO dalībvalstis straujāk palielināt aizsardzībai atvēlētos līdzekļus. Lai nodrošinātu, ka papildu investīcijas tiek ieguldītas aizsardzības spēju attīstībā un NBS vienību kaujas gatavības celšanā, vairāk nekā 20% no aizsardzības budžeta ir atvēlēti galvenā ekipējuma iegādēm, bet personāla izmaksas nepārsniedz 50% robežu.

NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupa Latvijā 2018. gadā turpināja nodrošināt atturēšanu un uzlabot savietojamību ar NBS. Latvijā izvietoto kaujas grupu vada Kanāda, un to veido vairāk nekā 1000 karavīri no Albānijas, Itālijas, Kanādas, Polijas, Slovēnijas un Spānijas. 2018. gadā kaujas grupai pievienojās Čehijas, Slovākijas un Melnkalnes karavīri. Kaujas grupu patlaban veido 9 dalībvalstis, un atbildīgs uzdevums ir šī daudznacionālā spēka integrēšana NBS Sauszemes spēku Mehanizētajā kājnieku brigādē.

2018. gada jūlijā Briselē norisinājās NATO valstu vadītāju samits, kurā tika pieņemti lēmumi turpināt iesāktos atturēšanas un aizsardzības pasākumus un uzsākt jaunas iniciatīvas, lai stiprinātu alianses reaģētspēju. Latvijai svarīgākie šī samita lēmumi ir par papildspēku nosūtīšanas vadlīniju apstiprināšanu, kas uzlabos NATO rīcību krīzes situācijās, kā arī jaunu spēku gatavības celšanas iniciatīva. Tā sauktās NATO Gatavības iniciatīvas mērķis ir celt NATO spēku gatavību, lai uzlabotu alianses reaģēšanas laiku. Tā paredz, ka NATO 30 dienu laikā jāspēj nodrošināt gatavībā 30 jūras spēku vienības, 30 sauszemes spēku vienības un 30 gaisa spēku vienības. Vienlaikus tika pieņemts lēmums par NATO komandstruktūras uzlabošanu. Lēmums paredz, ka tiks veidoti divi jauni štābi NATO vajadzībām – Apvienoto spēku pavēlniecība Norfolkā, ASV un Apvienotā atbalsta un nodrošinājumu pavēlniecība Ulmā, Vācijā. NATO kopējās iniciatīvas palīdzēs nostiprināt arī jaunizveidotais daudznacionālais divīzijas štābs “Ziemeļi”. Tas būs atbildīgs par NATO aizsardzības plānošanu un īstenošanu Baltijas reģionā. 2019. gadā turpināsies darbs pie daudznacionālās divīzijas štāba “Ziemeļi” izveides Ādažu bāzē – tas stiprinās NATO kolektīvo aizsardzību un demonstrēs Alianses

atbalstu reģiona drošībai.

Viens no redzamākajiem sabiedroto klātbūtnes stiprināšanas pasākumiem joprojām ir NATO Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanas misija. Sabiedroto klātbūtne un redzamība tika stiprināta arī sabiedroto spēku atbalsta mācībās Latvijas teritorijā. Tāpat turpinās pastāvīga ASV klātbūtne Latvijā un Baltijas reģionā kopumā, kas ir būtisks Latvijas atturēšanas politikas elements.

Ieguldījums starptautiskajā drošībā

Eiropas Savienībā (ES) 2017. gadā tika uzsāktas vairākas Eiropas aizsardzības integrācijas un stiprināšanas iniciatīvas. Ievērojamākās no tām ir Pastāvīgā strukturētā sadarbība jeb PESCO (*Permanent Structured Cooperation*) un Eiropas Aizsardzības fonds jeb EDF (*European Defence Fund*). Vienlaikus turpinās NATO un ES sadarbības stiprināšana.

PESCO ir vairāku ES dalībvalstu brīvprātīga vienošanās, uzņemoties saistības stiprināt sadarbību Eiropas drošības un aizsardzības jautājumos. PESCO dalībvalstis apņemas veikt atbilstošas finanšu investīcijas aizsardzībā, tostarp ekipējuma iegādē, koordinēt aizsardzības plānošanu, lai novērstu spēju iztrūkumu un uzlabotu spēku pieejamību krīžu risināšanai ārpus ES. PESCO papildinās NATO spējas un sekmēs ES un NATO praktisko sadarbību. Dalība PESCO ir brīvprātīga, bet, kļūstot par PESCO dalībvalsti, jāuzņemas līgumā noteiktās juridiskās saistības. Papildus saistībām, kuras uzņemas visas PESCO dalībvalstis, ir iespēja iesaistīties atsevišķos PESCO projektos. Ikviens PESCO projekts ir orientēts uz kādas konkrētas aizsardzības spējas nodrošinājumu, katram projektam ir viena vadošā valsts, un šo projektu skaits ir neierobežots. Šobrīd PESCO darbojas 25 ES dalībvalstis, arī Latvija, kas piedalās divos PESCO projektos – militārās mobilitātes un jūras pretmīnu spēju attīstībā. Latvijai iesaistoties Nīderlandes vadītajā “militārās mobilitātes” projektā, kura gaitā tiks izstrādāti vienoti standarti un procedūras, nākotnē tiks nodrošināta

brīvāka militāro vienību pārvietošanās Eiropā, kas būtiska ne vien ES, bet arī NATO. Lai stiprinātu pretmīnu cīņaspēju, Latvija ir pievienojusies arī Beļģijas vadītajam projektam “Pretmīnu cīņaspējas jūras autonomās sistēmas”.

2018. gadā Latvija varēja paust savu nostāju par Eiropas Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par ENISA un Regulas (ES) 526/2013 atcelšanu un par informācijas un komunikācijas tehnoloģiju kibernetikas sertifikāciju (“Kibernetikas akts”). 2018. gadā ES dalībvalstis Padomē pieņēma vispārējo pieeju un dialogā ar ES institūcijām vienojās par kompromisa risinājumu jautājumā par “Kibernetikas aktu”. Tā mērķis ir palielināt ENISA kapacitāti un iesaisti ES dalībvalstu kibernetikas stiprināšanā, kā arī izveidot brīvprātīgu kibernetikas sertifikācijas satvaru dalībvalstu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju ražotāju un pakalpojumu sniedzēju izstrādājumiem, kas paaugstinās informācijas un komunikācijas tehnoloģiju preču un pakalpojumu kibernetikas līmeni.

2018. gadā Latvija turpināja pildīt saistības, kuras NATO dalībvalstis uzņēmās 2016. gadā, parakstot Kiberaizsardzības apņemšanos (*Cyber Defence Pledge*), lai stiprinātu nacionālās kiberaizsardzības spējas septiņos pamatvirzienos.

2018. gada janvārī NATO CCD COE sadarbībā ar CERT.LV Latvijā organizēja tehniska līmeņa kiberaizsardzības mācības “Crossed Swords”, kuru organizēšanā un izspēlē piedalījās vairāk nekā 80 kibernetikas speciālistu no 15 NATO CCD COE dalībvalstīm. Mācību gaitā tika pilnveidotas speciālistu kiberaizsardzības spējas un izmēģināta padziļināta civilās un militārās jomas speciālistu sadarbība.

2018. gadā AM resora pārstāvji piedalījās starptautiskajās kibernetikas un kiberaizsardzības mācībās – ENISA kibernetikas mācībās “Cyber Europe” un NATO kiberaizsardzības mācībās “Cyber Coalition”.

CERT.LV atklāja četras kritiskas industriālo vadības sistēmu ICS/SCADA ievainojamības un piecus mēnešus koordinēja un sniedza atbalstu ievainojamo iekārtu izstrādātājam šo ievainojamību novēršanā. Šo ievainojamību izmantošana varētu novest pie neautorizētu komandu izpildes industriālo procesu vadības sistēmās, pakalpojuma atteices vai koda izpildes klienta iekārtā. Atklātās ievainojamības skar enerģētikas sektoru visā Eiropā un pasaules valstīs, kurās tiek lietots IEC-60870-5-104 protokols, kā arī “MartemTELEM-GW6/GWM” iekārtas, kas pārsvarā tiek lietotas Baltijas valstīs un Somijā.

Dalība starptautiskajās operācijās un spēku struktūrās

Nacionālo bruņoto spēku karavīri 2018. gadā piedalījās 6 starptautiskajās operācijās, kopā pastāvīgi nodrošinot 63 karavīru dalību. Karavīri piedalījās pretpirātisma operācijā Indijas okeānā “Atlanta”, jūras spēku operācijā Vidusjūrā “Sophia”, pretterorisma operācijā Irākā “Inherent Resolve”, apmācību operācijās Afganistānā “Resolute Support” un Mali Starptautiskajā apmācību misijā (EUTM) Mali, kā arī stabilizācijas operācijā Mali (MINUSMA).

Latvija turpināja sniegt ieguldījumu NATO ātrās reaģēšanas spēkos NRF (*NATO Response Force*), kā arī piedalīties Apvienotās Karalistes vadītajā spēku struktūrā Apvienotajos reaģēšanas spēkos - *Joint Expeditionary Force* (JEF). 2018. gads JEF spēku struktūrai bija nozīmīgs arī ar to, ka 28. jūnijā Londonā JEF aizsardzības ministri parakstīja Visaptverošo saprašanās memorandu (*Comprehensive Memorandum of Understanding*), ar to pasludinot JEF pilnu operacionālo gatavību. JEF mērķis ir ātri reaģējoši, apmācīti un ekipēti spēki, kas spēj īstenot neatkarīgu operāciju vai darboties NATO, ES, ANO vai citu koalīcijas spēku sastāvā.

Ģeotelpiskās informācijas politikas plānošana un īstenošana

Aizsardzības ministrija organizē un koordinē valsts

politikas īstenošanu ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā (militārām un civilām vajadzībām). Lai izpildītu šos uzdevumus, AM ģeotelpiskās informācijas produktu sagatavošanā sadarbojas ar LĢIA, bet militārās ģeotelpiskās informācijas nodrošināšanā NBS – ar NBS Apvienotā štāba Ģeometeoinformācijas daļu.

Pamatojoties uz MK 2014. gada 16. decembra rīkojumu Nr. 788, 2015. gadā tika izveidota Ģeotelpiskās informācijas koordinācijas padome, lai nodrošinātu starpinstitūciju sadarbību ģeotelpiskās informācijas jomas (t. sk. ģeodēzijas un kartogrāfijas) plānošanā un politikas īstenošanā.

Normatīvo aktu izstrāde valsts aizsardzības nozarē

2017. gadā AM strādāja pie vairāku likumu, likumu grozījumu un citu normatīvo aktu izstrādes.

1. 2018. gadā pieņemti šādi likumi:

1.1. 2018. gada 17. maija likums “Grozījumi Ģeotelpiskās informācijas likumā”, kurā ir apkopoti vairāki aktuāli grozījumi. Likums paredz, ka Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra izveido un uztur pastāvīgo globālās pozicionēšanas bāzes staciju sistēmu “Latvijas Pozicionēšanas sistēma”, nodrošinot tās bezmaksas izmantošanu. Likums stāties spēkā 2018. gada 1. jūlijā.

1.2. 2018. gada 20. septembra likums “Grozījumi Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā”, kurā ir apkopoti aktuāli, t. sk. ar Valsts drošības iestāžu likumu saistīti, grozījumi. Likums paredz ar ģimenes locekļu uzturēšanos ārvalstīs saistīto pabalstu un kompensāciju piešķiršanu karavīram, kas nosūtīts mācību komandējumā apgūt Nacionālo bruņoto spēku komandiera vai viņa pilnvarotās personas apstiprinātajā militāro kursu sarakstā iekļauto vecāko vai augstāko virsnieku militārās izglītības kursu, kura ilgums pārsniedz 10 mēnešus. Likums stāties spēkā 2019. gada 1. janvārī.

1.3. 2018. gada 4. oktobra likums “Grozījumi Valsts drošības iestāžu likumā”, kurā ir apkopoti aktuāli grozījumi, kas skar dažādas likuma darbības jomas, t. sk. tiek noteikts dienesta tiesisko attiecību regulējums, kas aizstāj darba tiesiskās attiecības, kā arī vienoti dienesta gaitas principi. Likums stāties spēkā 2019. gada 1. janvārī.

1.4. 2018. gada 4. oktobra likums “Grozījumi likumā “Par policiju””, ņemot vērā Valsts drošības iestāžu likumā izdarītos grozījumus, paredz no likuma “Par policiju” tiesiskā regulējuma loka izslēgt Valsts drošības dienestu. Likums stāties spēkā 2019. gada 1. janvārī.

1.5. 2018. gada 4. oktobra likums “Grozījumi Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likumā”, ņemot vērā Valsts drošības iestāžu likumā izdarītos grozījumus, paredz no Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma tiesiskā regulējuma loka izslēgt Valsts drošības dienestu. Likums stāties spēkā 2019. gada 1. janvārī.

1.6. 2018. gada 4. oktobra likums “Grozījums Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplinārbildības likumā”, ņemot vērā Valsts drošības iestāžu likumā izdarītos grozījumus, paredz no Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplinārbildības likuma tiesiskā regulējuma loka izslēgt Valsts drošības dienestu. Likums stāties spēkā 2019. gada 1. janvārī.

1.7. 2018. gada 4. oktobra likums “Grozījumi Nacionālās drošības likumā”, kas paredz pilnveidot tiesisko regulējumu valsts aizsardzības jomā, precizējot gadījumus, kad Ministru kabinets ir tiesīgs pieņemt lēmumu par zemessargu un rezerves

karavīru mobilizāciju, kā arī tiesību aktos definējot visaptverošas valsts aizsardzības pamatprincipus. Likumā paredzēta iespēja izsludināt mobilizāciju uz laiku līdz 72 stundām valsts apdraudējuma gadījumā, kā arī noteiktas Nacionālo bruņoto spēku un iedzīvotāju tiesības un pienākumi kara vai militāra iebrukuma gadījumā. Likums stāties spēkā 2018. gada 30. oktobrī.

1.8. 2018. gada 11. oktobra likums “Grozījumi Informācijas tehnoloģiju drošības likumā”, kura mērķis ir ieviest Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 6. jūlija direktīvu (ES) 2016/1148 par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā. Likums nosaka jaunus subjektus – pamatpakalpojuma sniedzējus un digitālā pakalpojuma sniedzējus, kuriem tiek noteikti divi galvenie pienākumi – ievērot konkrētas informācijas tehnoloģiju, tostarp tīklu un informācijas sistēmu, drošības prasības un ziņot par drošības incidentiem. Tāpat, lai nodrošinātu iepriekšminētos pamatpakalpojuma sniedzēju un digitālā pakalpojuma sniedzēju pienākumus, tiek noteikti jauni uzdevumi esošajām institūcijām. Likums stāties spēkā 2018. gada 25. oktobrī.

1.9. 2018. gada 11. oktobra likums “Grozījumi likumā “Par aviāciju””, kas pilnveido tiesisko regulējumu aviācijas jomā, paredzot noteikt vienādas procedūras gan Latvijas, gan ārvalstu militārās aviācijas gaisa kuģiem. Likumā “Par aviāciju” tiek precizēta terminoloģija attiecībā uz militārās aviācijas gaisa kuģiem, kā arī precizētas likuma “Par aviāciju” normas, attiecinot militārās aviācijas gaisa kuģu regulējumu ne tikai uz Latvijas, bet arī ārvalstu militārās aviācijas gaisa kuģiem. Likums stāties spēkā 2019. gada 1. janvārī.

1.10. 2018. gada 25. oktobra likums “Grozījumi Valsts drošības iestāžu amatpersonu izdienas pensiju likumā”, ņemot vērā Valsts drošības iestāžu likumā izdarītos grozījumus, paredz izslēgt Iekšlietu

ministrijas Centrālās medicīniskās ekspertīzes komisijas atzinumu kā kritēriju pensijas saņemšanai, jo šāda atzinuma saņemšana Valsts drošības iestāžu amatpersonām turpmāk nebūs paredzēta. Likums stāties spēkā 2019. gada 1. janvārī.

2. 2018. gadā ir pieņemti šādi Ministru kabineta noteikumi:

2.1. Ministru kabineta 2018. gada 4. janvāra noteikumi Nr. 11 “Grozījumi Ministru kabineta 2005. gada 30. augusta noteikumos Nr. 646 “Noteikumi par pabalstu nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem””, ar kuriem nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem izmaksājamā ikmēneša pabalsta apmērs tiek palielināts no 100,00 euro uz 340,00 euro.

2.2. Ministru kabineta 2018. gada 16. janvāra noteikumi Nr. 29 “Grozījums Ministru kabineta 2014. gada 12. augusta noteikumos Nr. 471 “Parakstu vākšanas tiešsaistes sistēmu drošības un tehniskās prasības””, kas paredz, ka privātpersonu parakstu vākšanas tiešsaistes sistēmas atbilstību Ministru kabineta noteikumiem turpmāk vērtēs Digitālās drošības uzraudzības komiteja.

2.3. Ministru kabineta 2018. gada 13. februāra noteikumi Nr. 85 “Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 29. septembra noteikumos Nr. 542 “Kārtība, kādā pieprasa un saņem Aizsardzības ministrijas atļauju būvēt, ierīkot un izvietot konkrētu militāro lidlauku un militārās aviācijas poligonu darbības drošībai potenciāli bīstamus objektus un veic to uzskaiti””, kas precizē Ministru kabineta 2015. gada 29. septembra noteikumu Nr. 542 “Kārtība, kādā pieprasa un saņem Aizsardzības ministrijas atļauju būvēt, ierīkot un izvietot konkrētu militāro lidlauku un militārās aviācijas poligonu darbības drošībai potenciāli bīstamus objektus un veic to uzskaiti” 1. pielikuma 3. punktā noteikto koordināti un papildina šos noteikumus ar jaunu Lielvārdes militārā lidlauka zonu potenciāli bīstamiem objektiem.

2.4. Ministru kabineta 2018. gada 20. marta noteikumi Nr. 172 “Noteikumi par 1991. gada barikāžu dalībnieka apliecības paraugu un apliecības izsniegšanas un reģistrācijas kārtību”, kas nosaka 1991. gada barikāžu dalībnieka apliecības paraugu, kā arī apliecības izsniegšanas un reģistrācijas kārtību.

2.5. Ministru kabineta 2018. gada 27. marta noteikumi Nr. 175 “Grozījumi Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumos Nr. 236 “Aizsardzības ministrijas nolikums””, ar kuriem Aizsardzības ministrija pārņēma Jaunsardzes un informācijas centra funkcijas, kas saistītas ar sabiedrības informēšanu un audiomateriālu veidošanu valsts aizsardzības jomā, un no šīm funkcijām izrietošos uzdevumus.

2.6. Ministru kabineta 2018. gada 27. marta noteikumi Nr. 176 “Grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumos Nr. 1419 “Jaunsardzes un informācijas centra nolikums””, ar kuriem no Jaunsardzes un informācijas centra nolikuma tiek svītrotas Jaunsardzes un informācijas centra funkcijas, kas saistītas ar sabiedrības informēšanu un audiomateriālu veidošanu valsts aizsardzības jomā, un no šīm funkcijām izrietošie uzdevumi.

2.7. Ministru kabineta 2018. gada 27. marta noteikumi Nr. 177 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 5. oktobra noteikumos Nr. 946 “Kārtība, kādā Nacionālie bruņotie spēki piedalās avārijas, ugunsdzēsības un glābšanas darbos, kā arī neatliekamās ārkārtējo situāciju izraisījušo notikumu seku likvidēšanas pasākumos””, kas paredz, ka virs teritorijām, kurās tiek veikti lidojumi, izpildot likumos noteiktos uzdevumus, piemēram, ugunsgrēku dzēsības un glābšanas darbus, reaģēšanas un seku likvidēšanas neatliekamās pasākumus, saskaņā ar noslēgto un valsts aģentūrā “Civīlās aviācijas aģentūra” apstiprināto sadarbības procedūru starp Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, Aviācijas meklēšanas un glābšanas koordinācijas centru un valsts akciju sabiedrību “Latvijas gaisa

satiksmē” var tikt izveidota speciāla gaisa telpa Nacionālo bruņoto spēku gaisa kuģu lidojumiem.

2.8. Ministru kabineta 2018. gada 10. aprīļa noteikumi Nr. 202 “Grozījumi Ministru kabineta 2011. gada 15. novembra noteikumos Nr. 879 “Ģeodēziskās atskaides sistēmas un topogrāfisko karšu sistēmas noteikumi””, ar kuriem tiek nodrošināts, ka ģeotelpiskās informācijas apstrādē, glabāšanā un apmaiņā ar informācijas lietotājiem un uzturētājiem tiks izmantota vienota ģeodēziskā tīkla veida un ģeodēziskā tīkla punkta klases identifikācija.

2.9. Ministru kabineta 2018. gada 10. aprīļa noteikumi Nr. 203 “Grozījums Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumos Nr. 1019 “Zemes kadastrālās uzmērīšanas noteikumi””, ar kuriem tika savstarpēji saskaņota Ministru kabineta noteikumos lietotā terminoloģija.

2.10. Ministru kabineta 2018. gada 10. aprīļa noteikumi Nr. 204 “Grozījums Ministru kabineta 2012. gada 24. aprīļa noteikumos Nr. 281 “Augstas detalizācijas topogrāfiskās informācijas un tās centrālās datubāzes noteikumi””, ar kuriem tika savstarpēji saskaņota Ministru kabineta lietotā terminoloģija.

2.11. Ministru kabineta 2018. gada 3. maija noteikumi Nr. 253 “Grozījumi Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumos Nr. 873 “Noteikumi par mobilizācijas pieprasījumiem””, kas paredz, ka mobilizācijas pieprasījumus turpmāk izstrādās attiecīgās Nacionālo bruņoto spēku vienības štābs un tos parakstīs šīs vienības komandieris.

2.12. Ministru kabineta 2018. gada 8. maija noteikumi Nr. 269 “Grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 6. augusta noteikumos Nr. 468 “Noteikumi par aktīvā dienesta karavīru un zemessargu veselības aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas nosacījumiem, apmaksājamo pakalpojumu veidiem””, kuros ir apkopoti vairāki aktuāli grozījumi. Noteikumi precizē kārtību, kādā

karavīri ir tiesīgi saņemt Nacionālo bruņoto spēku apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus. Tāpat noteikumi paplašina mutes dobuma veselības aprūpes pakalpojumu loku, iekļaujot apmaksājamo pakalpojumu klāstā arī higiēnista sniegtos veselības aprūpes pakalpojumus. Vienlaikus noteikumi paredz Nacionālo bruņoto spēku komandiera tiesības noteikt apmaksājamo izdevumu limitu par saņemtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem.

2.13. Ministru kabineta 2018. gada 15. maija noteikumi Nr. 273 “Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 26. augusta noteikumos Nr. 509 “Noteikumi par karavīra mēnešalgas un speciālo piemaksu noteikšanas kārtību un to apmēru””, ar kuriem tiek ieviests jauns speciālās piemaksas veids, kurš tiks attiecināts uz profesionālākajiem Nacionālo bruņoto spēku karavīriem.

2.14. Ministru kabineta 2018. gada 15. maija noteikumi Nr. 274 “Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 20. novembra noteikumos Nr. 779 “Kārtība, kādā rezerves karavīrus un rezervistus reģistrē un uzskaita, rezerves karavīrus iesauc aktīvajā dienestā, kā arī pieprasa un izsniedz informāciju par rezerves karavīriem un rezervistiem””, ar kuriem tiek nodrošināta Ministru kabineta 2007. gada 20. novembra noteikumu Nr. 779 “Kārtība, kādā rezerves karavīrus un rezervistus reģistrē un uzskaita, rezerves karavīrus iesauc aktīvajā dienestā, kā arī pieprasa un izsniedz informāciju par rezerves karavīriem un rezervistiem”” atbilstība Oficiālās elektroniskās adreses likuma un Militārā dienesta likuma prasībām. Ministru kabineta noteikumi paredz pavēstes elektronisku nosūtīšanu uz rezerves karavīra oficiālo elektronisko adresi, kā arī precizē militārā dienesta uzskaitē pakļauto personu reģistrā iekļaujamās ziņas.

2.15. Ministru kabineta 2018. gada 22. maija noteikumi Nr. 286 “Grozījums Ministru kabineta 2013. gada 27. augusta noteikumos Nr. 675 “Veselības inspekcijas maksas pakalpojumu cenrādis””, kuri paredz izņēmumu Jaunsardzes un informācijas centra organizētajām nometnēm

attiecībā uz noteikto maksu par Veselības inspekcijas atzinuma saņemšanu.

2.16. Ministru kabineta 2018. gada 29. maija noteikumi Nr. 299 “Noteikumi par meklēšanu un glābšanu jūrā Jūras meklēšanas un glābšanas koordinācijas centra (MRCC) atbildības rajonā jūras un aviācijas nelaimes gadījumā””, kuri nosaka kārtību, kādā Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku vienība, kas veic krasta apsardzes funkcijas, un citas institūcijas sadarbojas cilvēku meklēšanas un glābšanas darbos jūras un aviācijas nelaimes gadījumā Jūras meklēšanas un glābšanas koordinācijas centra (MRCC) atbildības rajonā, šī koordinācijas centra un tā apakšcentru darbību, kā arī Latvijas Republikas meklēšanas un glābšanas atbildības rajonu.

2.17. Ministru kabineta 2018. gada 5. jūnija noteikumi Nr. 312 “Grozījums Ministru kabineta 2010. gada 12. oktobra noteikumos Nr. 954 “Kārtība, kādā profesionālā dienesta karavīram kompensē mācību izdevumus, un šo izdevumu atmaksāšanas kārtība””, ar kuriem tika svītrotā norāde uz mācību izdevumu kompensēšanas ierobežojumu 30 procentu apmērā.

2.18. Ministru kabineta 2018. gada 5. jūnija noteikumi Nr. 313 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 17. augusta noteikumos Nr. 775 “Noteikumi par augstāko virsnieku militārajām dienesta pakāpēm atbilstošajiem amatiem””, kuri paredz zemessargu augstāko virsnieku dienesta pakāpēm atbilstošos amatus.

2.19. Ministru kabineta 2018. gada 26. jūnija noteikumi Nr. 357 “Grozījums Ministru kabineta 2013. gada 17. septembra noteikumos Nr. 826 “Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra publisko maksas pakalpojumu cenrādis””, kuri nosaka samaksu par Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra no jauna ieviestajiem pakalpojumiem un aktualizē izcenojumus maksas pakalpojumiem, kas jau tiek sniegti.

2.20. Ministru kabineta 2018. gada 26. jūnija noteikumi Nr. 358 “Grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 20. janvāra noteikumos Nr. 60 “Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām””, kas nosaka, kādām vispārējām un specifiskām normatīvajos aktos noteiktajām prasībām jāatbilst Nacionālo bruņoto spēku un to vienību ārstniecības iestādēm.

2.21. Ministru kabineta 2018. gada 26. jūnija noteikumi Nr. 387 “Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 27. janvāra noteikumos Nr. 47 “Latvijas Republikas gaisa telpas izmantošanas atļaujas piešķiršanas kārtība starptautisko publisko tiesību subjektiem””, kuri paredz Ziemeļatlantijas līguma organizācijas, tās dalībvalsts un Eiropas Savienības dalībvalsts gaisa kuģiem šajos noteikumos minētajos gadījumos atvieglotu Latvijas gaisa telpas izmantošanas procedūru.

2.22. Ministru kabineta 2018. gada 3. jūlija noteikumi Nr. 399 “Par Pirmo grozījumu Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas un Norvēģijas Karalistes Aizsardzības ministrijas saprašanās memorandā par sadarbību militārās ģeotelpiskās informācijas jomā””, ar kuriem tiek pieņemts un apstiprināts pirmais grozījums Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas un Norvēģijas Karalistes Aizsardzības ministrijas saprašanās memorandā par sadarbību militārās ģeotelpiskās informācijas jomā.

2.23. Ministru kabineta 2018. gada 17. jūlija noteikumi Nr. 419 “Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 1. novembra noteikumos Nr. 695 “Digitālās drošības uzraudzības komitejas nolikums””, kuros ir apkopoti vairāki aktuāli grozījumi. Noteikumi paredz jaunu lēmumu pieņemšanas veidu – elektroniski, izmantojot elektronisko pastu. Vienlaikus noteikumi precizē un paplašina komitejas priekšsēdētāja pilnvaras, pārstāvēt komiteju un nodrošinot komitejas dokumentu un informācijas apriti. Tāpat tiek precizēti komitejas sekretariāta uzdevumi, organizējot

komitejas darbu, tai skaitā kontrolējot komitejas lēmumu izpildi.

2.24. Ministru kabineta 2018. gada 14. augusta noteikumi Nr. 499 “Grozījums Ministru kabineta 2011. gada 15. novembra noteikumos Nr. 879 “Ģeodēziskās atskaites sistēmas un topogrāfisko karšu sistēmas noteikumi””, kas paredz, ka pastāvīgās globālās pozicionēšanas bāzes staciju sistēmas “Latvijas Pozicionēšanas sistēma” reālā laika datu korekciju publiskas personas un privātpersonas saņem bez maksas pēc pieprasījuma.

2.25. Ministru kabineta 2018. gada 14. augusta noteikumi Nr. 500 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 16. novembra noteikumos Nr. 1042 “Noteikumi par karavīru sociālajām garantijām””, paredz kārtību un apmēru, kādā kompensē ceļa izdevumus, kas rezerves karavīriem ir radušies, izmantojot personīgo vai sabiedrisko transportu, lai dotos uz veselības pārbaudes vietu pirms militārajām mācībām un atgrieztos no tās, kā arī, lai dotos uz pavēstē noteikto dienesta pienākumu izpildes vietu un atgrieztos no tās.

2.26. Ministru kabineta 2018. gada 14. augusta noteikumi Nr. 501 “Noteikumi par kārtību, kādā izmaksā kompensāciju uz militārajām mācībām iesauktajam rezerves karavīram un Latvijas pilsonim, kurš brīvprātīgi pieteicies dienestam Nacionālo bruņoto spēku rezervē, un kompensācijas apmēru”, kuri nosaka kārtību un apmēru, kādā izmaksā kompensāciju uz militārajām mācībām iesauktajam rezerves karavīram un Latvijas pilsonim, kurš brīvprātīgi pieteicies dienestam Nacionālo bruņoto spēku rezervē.

2.27. Ministru kabineta 2018. gada 14. augusta noteikumi Nr. 502 “Kārtība, kādā Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un Eiropas Savienības dalībvalstu bruņoto spēku militārpersonām, bruņotajos spēkos nodarbinātajām civilpersonām, šo militārpersonu vai civilpersonu apgādājamajiem un citām ar bruņotajiem spēkiem saistītām personām izsniedz apliecinājumu par

tiesībām uzturēties Latvijas Republikā”, kuri nosaka institūciju, kura Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un Eiropas Savienības dalībvalstu bruņoto spēku militārpersonām, bruņotajos spēkos nodarbinātajām civilpersonām, šo militārpersonu vai civilpersonu apgādājamajiem, kā arī citām ar bruņotajiem spēkiem saistītajām personām izsniedz apliecinājumu par to tiesībām uzturēties Latvijas Republikā, apliecinājuma izsniegšanas kārtību, apliecinājuma paraugu un saturu, kā arī elektroniskās informācijas sistēmā iekļaujamo informāciju, tās izmantošanas kārtību, apliecinājuma datu glabāšanas un iznīcināšanas kārtību.

2.28. Ministru kabineta 2018. gada 21. augusta noteikumi Nr. 530 “Grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 25. jūlija noteikumos Nr. 421 “Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras maksas pakalpojumu cenrādis un tā piemērošanas kārtība””, ar kuriem tika svītrotas normas, kas nosaka samaksas apmēru par pastāvīgās globālās pozicionēšanas bāzes staciju sistēmas “Latvijas Pozicionēšanas sistēma” reālā laika korekcijas saņemšanu.

2.29. Ministru kabineta 2018. gada 31. augusta noteikumi Nr. 544 “Kārtība, kādā Aizsardzības ministrija īsteno projektu konkursus militāru vai divējāda pielietojuma produktu attīstības atbalstam”, kuri nosaka kārtību, kādā Aizsardzības ministrija sagatavo un izsludina grantu projektu konkursus militāra vai divējāda lietojuma produktu attīstības atbalstam, izvērtē projektu iesniegumus, pieņem lēmumu par konkursu uzvarētājiem, piešķir atbalstu un kontrolē sniegtā atbalsta izmantošanu atbilstoši tam paredzētajiem mērķiem.

2.30. Ministru kabineta 2018. gada 2. oktobra noteikumi Nr. 621 “Grozījums Ministru kabineta 2017. gada 7. novembra noteikumos Nr. 661 “Noteikumi par valsts tiešās pārvaldes iestāžu un citu valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu (darbinieku) atlīdzības un personu uzskaites sistēmu””, kuri nosaka atsevišķu klasifikācijas kodu, lai nodrošinātu, ka turpmāk tiek iegūta

informācija par piemaksu karavīriem, kuri sniedz atbalstu, organizējot karavīru apmācības, Latvijas Nacionālo bruņoto spēku kontingenta apmācības dalībai starptautiskajā operācijā vai ātrās reaģēšanas spēkos, kā arī zemessargu vai rezerves karavīru apmācības, vai piedalās apmācību vadībā, ir tieši iesaistīti Latvijas Republikas kā uzņemošās valsts atbalsta funkcijas izpildes nodrošināšanā, kā arī sniedz atbalstu Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku vienību kopējo militāro mācību organizēšanā Latvijas Republikas teritorijā vai ārvalstīs un tādu mācību organizēšanā, kas saistītas ar gatavošanos dalībai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vai Eiropas Savienības kaujas dežūrās, vai piedalās minēto mācību vadībā, vai strādā ar valsts noslēpuma objektiem, ja tie saistīti ar valsts drošību, aizsardzību vai sabiedroto atbalstu.

2.31. Ministru kabineta 2018. gada 9. oktobra noteikumi Nr. 622 “Grozījums Ministru kabineta 2003. gada 5. augusta noteikumos Nr. 436 “Personu apliecinošu un tiesības apliecinošu dokumentu paraugu informācijas sistēmas veidošanas un izmantošanas noteikumi””, kuri valsts drošības un aizsardzības nodrošināšanas nolūkā visām Imigrācijas likuma 1. panta pirmās daļas 5.¹ punktā minētajām kompetentajām iestādēm paredz pieeju personu apliecinošu un tiesības apliecinošu dokumentu paraugu informācijas sistēmai – dokumentu paraugu reģistram.

2.32. Ministru kabineta 2018. gada 9. oktobra Nr. 623 noteikumi “Grozījums Ministru kabineta 2011. gada 30. augusta noteikumos Nr. 676 “Vīzu noteikumi””, kuri paredz iespēju visām Imigrācijas likuma 1. panta pirmās daļas 5.¹ punktā minētajām kompetentajām iestādēm savu uzdevumu veikšanai iegūt informāciju no nacionālās vīzu sistēmas par ārzemniekiem, kuri ieceļo un uzturas Latvijā.

2.33. Ministru kabineta noteikumi 2018. gada 16. oktobra noteikumi Nr. 632 “Kārtība, kādā jaunsargu instruktoram kompensē mācību izdevumus, un šo izdevumu kompensēšanas un atmaksāšanas nosacījumi”, kuri nosaka: 1) kārtību,

kādā jaunsargu instruktoram kompensē mācību izdevumus, arī reģistrācijas maksu, ja jaunsargu instruktors pēc iestādes iniciatīvas, nepārtraucot amata pienākumu pildīšanu, sekmīgi mācās valsts akreditētā augstākās izglītības iestādē, lai iegūtu pedagoga kvalifikāciju; 2) mācību izdevumu kompensēšanas un atmaksāšanas nosacījumus; 3) gadījumus, kad jaunsargu instruktors neatmaksā ar mācību maksas kompensēšanu saistītos izdevumus.

2.34. Ministru kabineta 2018. gada 30. oktobra noteikumi Nr. 653 “Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 26. augusta noteikumos Nr. 509 “Noteikumi par karavīra mēnešalgas un speciālo piemaksu noteikšanas kārtību un to apmēru”” (stāties spēkā 2019. gada 1. augustā), ar kuriem tiek pilnveidota karavīriem izmaksājamās atlīdzības noteikšanas kārtība. Profesionālāko karavīru papildu motivācijai un atvaļināšanās no dienesta bruņotajos spēkos samazināšanai atlīdzība tiks noteikta, ņemot vērā profesionālo kvalifikāciju.

2.35. Ministru kabineta 2018. gada 5. novembra noteikumi Nr. 669 “Latvijas Kara muzeja maksas pakalpojumu cenrādis”, kuri nosaka Latvijas Kara muzeja sniegto maksas pakalpojumu cenrādi un tā piemērošanas kārtību.

2.36. Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumi Nr. 721 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 29. jūnija noteikumos Nr. 602 “Noteikumi par pabalstu un kompensāciju apmēriem diplomātiskā un konsulārā dienesta amatpersonām (darbiniekiem), valsts tiešās pārvaldes amatpersonām (darbiniekiem), karavīriem, prokuroriem un sakaru virsniekiem par dienestu ārvalstīs un to izmaksas kārtību””, kuri nosaka kārtību un apmēru, kādā karavīram, kurš nosūtīts mācību komandējumā apgūt vecāko vai augstāko virsnieku militārās izglītības kursu, kura ilgums pārsniedz 10 mēnešus un kurš iekļauts Nacionālo bruņoto spēku komandiera vai viņa pilnvarotās personas apstiprinātajā militāro kursu sarakstā, izmaksā ar ģimenes locekļu uzturēšanos ārvalstīs saistītos pabalstus un kompensācijas.

Vienlaikus tiek palielināts maksimālo dzīvokļa īres un komunālo izdevumu kompensācijas apmērs.

2.37. Ministru kabineta 2018. gada 11. decembra noteikumi Nr. 764 “Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 1. novembra noteikumos Nr. 695 “Digitālās drošības uzraudzības komitejas nolikums””, kuri nosaka Digitālās drošības uzraudzības komitejas pienākumu uzraudzīt pamatpakalpojuma sniedzējus un digitālā pakalpojuma sniedzējus un no šī pienākuma izrietošās funkcijas un uzdevumus.

2.38. Ministru kabineta 2018. gada 17. decembra noteikumi Nr. 798 “Grozījumi Ministru kabineta 2018. gada 17. augusta noteikumos Nr. 716 “Militārās izlūkošanas un drošības dienesta nolikums””, kuros ir apkopoti aktuālie grozījumi Militārās izlūkošanas un drošības dienesta nolikumā. Noteikumi precizē Militārās izlūkošanas un drošības dienesta padotību, nosakot, ka MIDD ir aizsardzības ministra pārraudzībā.

2.39. Ministru kabineta 2018. gada 17. decembra noteikumi Nr. 820 “Kārtība, kādā atļauj pieņemt militārajā dienestā Latvijas pilsoni, kas atvaļināts no militārā vai cita valsts dienesta par disciplīnas pārkāpumiem” nosaka kārtību, kādā aizsardzības ministra izveidota komisija var atļaut vai atteikt Latvijas pilsoņa, kas ir atvaļināts no militārā vai cita valsts dienesta par disciplīnas pārkāpumiem, pieņemšanu militārajā dienestā.

3. 2018. gadā pieņemti vairāk nekā 30 Ministru kabineta rīkojumi, piemēram:

3.1. Ministru kabineta 2018. gada 23. janvāra rīkojums Nr. 24 “Par nekustamo īpašumu pirkšanu Ādažu poligona teritorijas paplašināšanai”, ar kuru Aizsardzības ministrijai atļauts atsavināt vairākus nekustamos īpašumus, kas nepieciešami Ādažu poligona teritorijas paplašināšanai.

3.2. Ministru kabineta 2018. gada 17. aprīļa rīkojums Nr. 153 “Par Latvijas Nacionālo

bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku vienību kopējām militārajām mācībām Latvijas Republikas teritorijā”, ar kuru Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienībām atļauts piedalīties šādās ārvalstu bruņoto spēku vienībām kopējās militārajās mācībās Latvijas Republikas teritorijā: “Furious Hammer” – no 2018. gada 18. aprīļa līdz 30. aprīlim, “Sill/Hedgehog” – no 2018. gada 3. maija līdz 17. maijam, “Saber Knight 2018” – no 2018. gada 15. maija līdz 25. maijam, “Saber Strike 2018” – no 2018. gada 3. jūnija līdz 15. jūnijam.

3.3. Ministru kabineta 2018. gada 28. maija rīkojums Nr. 225 “Par programmas “Valsts aizsardzība, drošība un integrācija NATO” līdzekļu izlietojumu”, ar kuru vairākām biedrībām programmas “Valsts aizsardzība, drošība un integrācija NATO” ietvaros tiek piešķirti līdzekļi 15 125 euro apmērā projektu īstenošanai.

3.4. Ministru kabineta 2018. gada 28. maija rīkojums Nr. 226 “Par līdzfinansējuma piešķiršanu Madonas novada pašvaldībai”, ar kuru Madonas novada pašvaldībai tiek piešķirts līdzfinansējums 4058 euro apmērā nekustamā īpašuma “Liepsalas” daļas – pulkveža Oskara Kalpaka piemiņas memoriāla Madonas novada Ošupē – apsaimniekošanai 2018. gadā.

3.5. Ministru kabineta 2018. gada 6. novembra rīkojums Nr. 582 “Par finansējumu līguma par sabiedriski svarīgu funkciju veikšanas atbalsta saistību uzlikšanu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Ventspils lidosta” izpildes nodrošināšanai”, kura mērķis ir uzlikt sabiedriskās nozīmes pakalpojumu sniegšanas saistības sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Ventspils lidosta” un piešķirt finansējumu 30 000 euro apmērā kompensācijai par izmaksām, kuras valsts nozīmes civilās aviācijas lidlaukam rodas, izpildot uzliktās sabiedriskās nozīmes pakalpojumu sniegšanas saistības.

3.6. Ministru kabineta 2018. gada 23. oktobra rīkojums Nr. 536 “Par finansējuma piešķiršanu Veselības ministrijai medicīniskā aprīkojuma

iegādei”, ar kuru Veselības ministrijai no Aizsardzības ministrijas budžeta līdzekļiem tiek piešķirts finansējums 110 000 *euro* apmērā, lai nodrošinātu RAKUS nepieciešamā medicīniskā aprīkojuma iegādi un uzlabotu Nacionālo bruņoto spēku un sabiedroto vienību karavīru medicīnisko problēmu diagnosticēšanu un veselības aprūpi.

Nodrošinājuma politika

Atbilstoši Valsts aizsardzības koncepcijai 2018. gada aizsardzības budžets tika palielināts līdz 2% no iekšzemes kopprodukta (IKP), sasniedzot 594 miljonus *euro*. Vēl 2017. gadā aizsardzības budžets sasniedza 1,7% no IKP, tādēļ būtiskais budžeta palielinājums ir ļāvis veikt gan nozīmīgus iepirkumus (bruņojuma un munīcijas, transporta, ekipējuma un medicīnas jomās), gan paplašināt un uzlabot esošo militāro infrastruktūru, stiprināt starptautisko sadarbību starpvalstu un starptautisko organizāciju formātos, aktīvi iesaistīties aizsardzības industrijas un zinātnes nozares stiprināšanā, kā arī nodrošinājuma jomas reorganizācijā. Nozīmīga prioritāte ir bijusi nacionālo procesu efektīvizācija, likumdošanas izmaiņas, caurredzamības nodrošināšana un izglītošanas pasākumi.

Lai pilnveidotu nodrošinājuma plānošanas un apgādes sistēmas efektivitāti, tika turpināts intensīvs darbs pie 2017. gadā uzsāktās nodrošinājuma jomas reformas. Nodrošinājuma joma tiek reorganizēta tās dažādajos aspektos – noris darbs pie nozares ilgtermiņa un vidēja termiņa plānošanas dokumentu uzlabošanas, uzsākta loģistikas procesu pārvaldības digitalizācija un pilna spektra iekšējais audits, kā arī turpinās centralizētās iepirkumu iestādes – VAMOIC – iepirkumu funkciju pakāpeniska reorganizācija un centralizācija.

Būtisks nodrošinājuma jomas procesu efektīvizācijas elements ir tieši resursu pārvaldības digitalizācijas projekts. Digitalizācija efektīvizēs apgādes ķēdes vadību un sekmēs apgādes procesu automatizāciju. Tās mērķis ir panākt loģistikas procesu vienkāršošanu un standartizāciju, kā arī laika, cilvēkresursu un

izmaksu ekonomiju. 2018. gadā projekta ietvaros tika uzsākta apgādes procesu analīze, kā arī ieviešanas programmas izstrāde.

Starptautiskā sadarbība

Lai veicinātu nodrošinājuma jomas prioritāšu izpildi, būtiska loma ir Latvijas attiecību ar starptautiskajiem partneriem stiprināšanai un paplašināšanai. 2018. gadā tika turpināta sadarbība bruņojuma jomā Baltijas, Ziemeļvalstu un divpusējās sadarbības formā, gan arī starptautiskajās organizācijās.

Divpusējas un daudzpusējas sadarbības jomā ir panākta vienošanās par kopīgu iepirkumu uzsākšanu ar Igauniju un Lietuvu, kurus iecerēts pabeigt 2019. gadā. Šī ir pirmā reize, kad tiek plānoti kopīgi iepirkumi ar kādu no Baltijas valstīm – tas veicina ciešāku politisku sadarbību un reģiona bruņoto spēku savietojamību. Organizēts daudzgadu iepirkums ar Zviedriju un Igauniju “Carl Gustaf” granātšāvēju munīcijas piegāžu nodrošināšanai. Tāpat ir uzsākts darbs pie vienošanās izstrādes par sadarbību nodrošinājuma jomā ar Dāniju, kuru paredzēts noslēgt 2019. gadā. Ar šo vienošanos darbs pie vienošanās noslēgšanas ar tuvākajām Ziemeļvalstīm – Zviedriju, Somiju un Dāniju – būs noslēdzies. Ir attīstīta sadarbība ar Lielbritāniju pieredzes apmaiņā par transporta sistēmas organizāciju un uzturēšanu, kā arī komplicēto militārās infrastruktūras objektu un apgādes ķēdes posmu attīstību. Uzņemtas vairāku valstu aizsardzības industriju delegācijas, tostarp organizētas konsultācijas ar Francijas Aizsardzības iepirkumu aģentūru par materiāltehnisko līdzekļu dzīvescikla uzturēšanas principiem un praksi Francijas bruņotajos spēkos, kā arī vietējo piegādes ķēžu atbalsta mehānismiem. Meklējot izmaksefektīvas iespējas NBS galveno sistēmu atjaunošanai, kā arī ikdienas pārapgādes un uzturēšanas spēju diversifikācijai, tika attīstīta padziļināta starpvaldību sadarbība ar ASV, Austriju, Vāciju, Zviedriju, Beļģiju, Somiju un Lielbritāniju par NBS individuālā ekipējuma, pārābruņošanas un munīcijas krājumu veidošanas iegādēm. Īpaši jāizceļ ikgadējās materiāltehnisko līdzekļu un pakalpojumu

iegādes iespējas, ko Latvija izmanto ASV valdības drošības atbalsta programmas ietvaros. Programmā veiktās iegādes tiek finansētas gan no ASV valdības, gan aizsardzības budžeta.

Latvija 2018. gadā ir aktīvi iesaistījusies arī NATO un ES starptautiskajās iniciatīvās, veicot regulāras konsultācijas. NATO sadarbībā, pirmkārt, jāizceļ Latvijas iesaistīšanās NATO viedās aizsardzības iniciatīvā sauszemes kaujas munīcijas nodrošināšanai (*Land Battle Decisive Munitions – LBDM*), to dibinot kopā ar 18 valstīm 2018. gada 12. jūlija NATO samitā. Šī ir viena no perspektīvākajām NATO gudrās aizsardzības iniciatīvām, kuras pienesums gaidāms jau tuvāko gadu laikā. Iniciatīva ir vērsta uz dalībvalstu izmaksu samazināšanu, apvienojot un koordinējot vidēja un liela kalibra munīcijas iegādes ar citām dalībvalstīm. Otrkārt, jāatzīmē Latvijas dalības izvērsšana NATO Atbalsta un iepirkumu aģentūras (NSPA) atbalsta partnerībās materiāltehnisko līdzekļu iegādes un uzturēšanas nodrošināšanai dažādās apgādes jomās. Šobrīd Latvija ir iestājusies “Sentinel&Stinger” ieroču partnerībā, Munīcijas atbalsta partnerībā, Raķešu un vadāmo raķešu partnerībā un Jūras spēku nodrošinājuma partnerībā. VAMOIC pārstāv Latviju individuālā ekipējuma lietotāju grupā (*Dismounted Soldier Equipment User Group, DSEUG*), un tas atvieglo iepirkumus. 2018. gadā Latvija uzsāka iestāšanos procedūru NSPA Operāciju nodrošinājuma un atbalsta partnerībā (OLSP), un no 2019. gada janvāra ir tās pilntiesīga dalībvalsts. Partnerības ietvaros Latvijai būs iespēja saņemt loģistikas atbalstu starptautiskajās operācijās, kā arī militārajās mācībās un vingrinājumos. Tāpat kopš 2017. gada tiek aktīvi izmantota NATO Loģistikas biržas datubāze (*NATO Logistics Stock Exchange, NLSE*) jeb e-platforma, kas kalpo kā palīgriks iegādēm un krājumu pārvaldīšanai, nodrošinot dalībvalstu materiāltehnisko līdzekļu krājumu un aktuālo NATO NSPA noslēgto vispārējo vienošanos (*Outline Agreements*) informāciju.

Eiropas Savienībā Latvija ir aktīvi iesaistījusies Eiropas Aizsardzības aģentūras darbībā. Latvija

līdzdarbojas Eiropas Komisijas darba grupās, piemēram, piedalās Eiropas Aizsardzības rūpniecības attīstības programmas (EDIDP) darba programmas izstrādē.

Iepirkumi

2018. gadā ir veikts nozīmīgs darbs pie iepirkumu procesu centralizācijas un efektivizācijas, kā arī strādāts pie kopīgiem starptautiskiem iepirkumiem. Kopumā aizvadītajā gadā VAMOIC ir veicis vairāk nekā 190 militārtehnisko līdzekļu iepirkumu procedūras atbilstoši vidēja termiņa Centralizēto iepirkumu plānam 2019.–2021. gadam. Aizvadītajā gadā īpaša uzmanība tika pievērsta arī ilgtermiņa nodrošinājuma un iegāžu plānošanas perspektīvai, izstrādājot NBS nodrošinājuma plānu 2018.–2027. gadam. Tāpat ir noritējis darbs pie izglītošanas pasākumiem, organizējot labas prakses seminārus un strādājot pie Iepirkumu rokasgrāmatas izstrādes.

Atskatoties uz 2018. gadu, lielākie noslēgtie līgumi bijuši raķešu sistēmas “Spike”, munīcijas “Carl Gustav”, sešriteņu transportlīdzekļu, vidējās klases helikopteru, JET degvielas uzpildītāja, gaisa kuģu pretapledošanas apstrādes automašīnu un ekipējuma, ugunsdzēsēju automašīnu un vada telts ar klimata kontroles sistēmu iegāde.

Bruņojums un munīcija

2018. gadā turpinājās līgumos noteiktās ieroču un munīcijas iegādes, veicot arī kopīgus starptautiskos iepirkumus. Iepirktas triecienšautenes “H&K”, pistoles “Glock”, ložmetēji “FN Herstal” NBS profesionālā dienesta un Zemessardzes apbruņošanai, kā arī Valsts robežsardzes pārāpbruņošanai. 2018. gadā tika pabeigta Zemessardzes pilnīga pāreja uz standarta strēlnieku ieroču modeli (G-36). 2018. gadā, īstenojot līgumu ar Zviedrijas aizsardzības iepirkumu aģentūru un Igaunijas Aizsardzības ministriju par 84 mm granātšāvēju munīcijas “Carl Gustaf” iegādi, tika veikts pirmais munīcijas pasūtījums 16 miljonu *euro* vērtībā. NSPA ietvaros ir veiktas nozīmīgas strēlnieku ieroču (līdz

12,7 mm) munīcijas, 5,56 mm salūtmunīcijas, kā arī 155 mm un 120 mm artilērijas munīcijas iegādes, lai nodrošinātu NBS kaujas spējas un apmācību procesu.

Transports

Starp lielākajiem jaunajiem transporta jomas iepirkumiem ir jāmin sešriteņu motortehnikas iepirkums, izmantojot NATO atbalsta un iepirkumu aģentūras Loģistikas biržas kopīgo iepirkumu partnerību. No Somijas uzņēmuma “BRP” tika iepirkti sešriteņu bezceļa transportlīdzekļi “Outlander MAX 650XT Military Version” 11 miljonu *euro* vērtībā. Kopumā taktiskās mobilitātes spējas paaugstinās 500 motortehnikas vienības, kuras plānots saņemt līdz 2019. gada beigām. 2018. gadā tika strādāts pie esošo platformu resursu atjaunošanas, iegādājoties rezerves daļas, un remonta visurgājēju “HAGGLUNDS BV206” dzīvescikla pagarināšanai.

Ekipējums

2018. gada iepirkumu periodā īpaša uzmanība tika pievērsta karavīru un zemessargu apgādei ar individuālo un kolektīvo ekipējumu. Gada ietvaros veiktas mugursomu, šņorzābaku, bruņuvestu, ķiveru, gāzmasku, kaujas formas tērpu un telšu iepirkuma procedūras. Īpaši sekmēta karavīru un zemessargu kritiskā individuālā ekipējuma pieejamība, lai pilnībā novērstu ekipējuma deficītu 2020. gadā. Liela uzmanība iepirkumu procesā tiks pievērsta vietējo uzņēmumu iesaistei, lai sekmētu piegāžu drošību, spēju pildīt mobilizācijas uzdevumus un veikt Nacionālo bruņoto spēku apgādi kara gadījumā.

Medicīna

2018. gadā turpinājās sadarbība ar Veselības ministriju (Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu, slimnīcām) kopīgās mācībās civilmilitārās sadarbības ietvaros, tādējādi stiprinot izpratni par militārās medicīnas pamatprincipiem un attīstot civilās medicīnas sistēmas spēju reaģēt krīzes situācijās.

Prioritāri tika turpināts darbs pie militārās medicīnas nodrošinājuma normatīvās bāzes sakārtošanas. Piemēram, 2018. gada 26. jūnijā tika veikti grozījumi MK 2009. gada 20. janvāra noteikumos Nr. 60 “Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām”, nosakot prasības NBS ārstniecības iestādēm, kurās tiek sniegta medicīniskā palīdzība NBS karavīriem un zemessargiem. Tādējādi medicīniskā palīdzība NBS karavīriem un zemessargiem tiks nodrošināta ārstniecības iestādēs, kuras atbilst obligātajām prasībām un reģistrētas ārstniecības iestāžu reģistrā, nodrošinot atbilstošas kvalitātes medicīnisko palīdzību un dodot iespēju piesaistīt atbilstošas kvalifikācijas ārstniecības personas.

Turpinās darbs pie medicīniskās atbalsta spējas attīstīšanas, iegādājoties vajadzīgo karavīru individuālo ekipējumu (pārsienamos materiālus, individuālās medicīnas somas, glābēju somas paplašinātās pirmās palīdzības sniedzējiem).

Infrastruktūra

2018. gadā militārās infrastruktūras attīstībai tika atvēlēti 37,7 miljoni *euro*, kas ļāva turpināt NBS nepieciešamās infrastruktūras izbūvi. Būtiskas investīcijas tika ieguldītas Ādažu militārajā bāzē karavīru sadzīves apstākļu uzlabošanā, uzņemoties valsts atbalsta infrastruktūras attīstībā, kā arī nekustamo īpašumu pārņemšanā, lai paplašinātu jau esošo infrastruktūru.

Lai nodrošinātu uzņemoties valsts atbalstu un uzlabotu karavīru sadzīves apstākļus, Ādažu militārajā bāzē tika pabeigta pirmās daudzfunkcionālās kazarmas būvniecība. Ādažu bāzē paredzēts īstenot vēl triju šāda veida kazarmu būvniecību, radot papildu izmitināšanas iespējas gan Latvijas, gan sabiedroto spēku karavīriem, kas ierodas Latvijā uz apmācību vai rotācijas laiku. Trešās un ceturtās kazarmas būvniecībai plānots piesaistīt NATO Drošības investīciju programmas finansējumu.

2018. gadā Ādažu militārajā bāzē izmitināšanas

vajadzībām pabeigta telšu laukuma būvniecība un NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas vajadzībām – konteineru laukuma būvniecība, nodrošinot sabiedrotos ar administratīvajām un klasificētajām telpām. Pabeigta arī Ādažu bāzes autoparka boksu pārbūve, pielāgojot tos NBS un sabiedroto spēku bruņutehnikas izvietojuma prasībām.

2018. gadā Ādažu militārajā bāzē uzsākta (2019. gadā paredzēts to turpināt) daudzfunkcionālā sporta kompleksa būvniecība, kas ļaus Latvijas un sabiedroto karavīriem uzturēt un pilnveidot fizisko sagatavotību.

Turpinās aktīva privāto zemju pārņemšana, lai paplašinātu esošās teritorijas, nodrošinot nepieciešamo apmācību infrastruktūru gan NBS, gan sabiedrotajiem. 2018. gadā uzsākta un 2019. gadā tiks pabeigta reģionālā poligona “Lāčusils” paplašināšana, plānojot šautuvju pārbūvi, kā arī izbūvējot papildu apmācību vietas.

Papildus nacionālajam finansējumam būtisku ieguldījumu militārajā infrastruktūrā sniedz gan NATO, gan ASV, kas ir Latvijas stratēģiskais sadarbības partneris. NATO un ASV infrastruktūras finansējuma mērķis ir nodrošināt un stiprināt Latvijas kā uzņemošās valsts atbalsta spējas.

Zinātniskās pētniecības darbības koordinēšana un atbalsts aizsardzības industrijai

2018. gadā AM prioritāri atbalstīja lietišķo pētniecību, drošības vides izpēti, kā arī Latvijas aizsardzības industrijas attīstību, lai stiprinātu valsts aizsardzības spējas, celtu nozares kvalitāti, kā arī sekmētu vietējo pētnieku darbībspēju, iesaistoties nacionālos un starptautiskos projektos.

2018. gadā tika padziļināti pētīta drošības vide Latvijā un pasaulē. NAA Drošības un stratēģiskās pētniecības centra (DSPC) pētnieki piedalījās starptautiskos zinātniskos pētījumos, publicēja rakstus Latvijas un starptautiskajos izdevumos, kā arī

organizēja zinātniskos pasākumus Latvijā, piemēram, 2018. gada novembrī NAA norisinājās sestā DSPC ikgadējā konference “Rietumi, Ķīna, Krievija: Saspīlējumi un stratēģiskās dilemmas”. Papildus tam DSPC tika attīstīts lietišķās aizsardzības pētniecības novirziens, lai ne tikai attīstītu pētniecības spējas un ekspertīzi, bet arī turpinātu virzību uz valsts aizsardzības spēju stiprināšanu, pētot karavīra individuālā ekipējuma sistēmas attīstības tendences.

2018. gadā uzsvars tika likts uz lietišķo pētniecību, veicinot sadarbību ar civilajām augstskolām, proti, tika turpināts 2017. gadā uzsāktais pētniecības projekts sadarbībā ar Rīgas Stradiņa universitāti un Rīgas Tehnisko universitāti par datorizētas indivīda personības novērtēšanas sistēmas izstrādi NBS vajadzībām.

Cieši sadarbojoties ar vietējiem zinātniekiem un pētniekiem, tika sekmēta to iesaiste starptautiskajos pētījumos un pētījumu programmās, īpaši NATO Zinātņu un tehnoloģiju organizācijas (*Science and Technology Organisation*, STO) ietvaros, tā ceļot ne tikai pētnieku profesionālās darbības spējas, bet arī vienlaikus veicinot valsts aizsardzības nozarei svarīgu zināšanu un tehnoloģiju ieguvī. 2018. gadā Latvijas pārstāvis no Rīgas Stradiņa universitātes uzsāka dalību NATO STO Cilvēkfaktora un medicīnas (*Human Factors and Medicine*, HFM) darba grupā, kas pēta fāgu terapijas potenciālo lietojumu militārajā medicīnā.

Vietējās aizsardzības industrijas attīstībā būtisks projekts ir 2018. gada rudenī uzsāktais AM grantu programmas militāra vai divējāda lietojuma produktu attīstībai uzsaukums – pirmais šāda veida mērķtiecīga industrijas atbalsta instruments Latvijā, kura mērķis ir veicināt eksportspējīgu militāra vai divējāda lietojuma produktu attīstību, veicinot inovāciju pārnesei, kā arī pētniecības iestāžu iesaisti aizsardzības nozarē, proti, palielinot projektam pieejamā līdzfinansējuma apmēru, ja projekts paredz pētniecības iestāžu vai to pētnieciskā darba rezultātu izmantošanu.

Šajā periodā veiksmīgi tika turpināta sadarbība ar Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federāciju (DAIF Latvija). Sadarbībā ar DAIF Latvija 2018. gada 22. martā tika rīkotas “Industrijas dienas 2018”, lai vienkopus pulcētu aizsardzības nozares uzņēmējus un pētniekus, vienlaikus sniedzot informāciju par NBS vajadzībām, plānotajiem iepirkumiem, kā arī radot iespēju ražotājiem iepazīstināt ar saviem pakalpojumiem. 9. maijā tika organizēts informatīvs seminārs, lai informētu Latvijas aizsardzības industrijas pārstāvjus par Eiropas Aizsardzības fonda (EAF) sniegtajām iespējām inovatīvu produktu izstrādē. Aizsardzības ministrija sniedza atbalstu DAIF Latvija un tās biedru starptautiskās atpazīstamības un kontaktu dibināšanas veicināšanai, palīdzot nodrošināt tās dalību starptautiskajā aizsardzības un drošības nozares izstādē “Eurosatory 2018” 11.–15. jūnijā Parīzē, Francijā DAIF pie vienota nacionālā stenda.

2018. gadā ne vien tika veicināta efektīva komunikācija ar aizsardzības nozares industriju, bet arī attīstīta normatīvā bāze, lai ilgtermiņā nodrošinātu iespējas atbalstīt vietējos uzņēmumus, piemēram, iesaistot tos lielajos ārvalstu iepirkumos.

Aizsardzības ministrija izsniedz arī speciālās atļaujas (licences) komercdarbībai ar ES Kopējā militāro preču sarakstā minētajām precēm. 2018. gadā tika saņemti 12 komersantu pieteikumi speciālās atļaujas (licences) saņemšanai. Tāpat AM izsniedz licences ar militāra rakstura sprādzienbīstamiem priekšmetiem un nesprāgušu munīciju potenciāli piesārņotu un piesārņotu teritoriju izpētei un nesprāgušas munīcijas meklēšanai, identificēšanai, izcelšanai, savākšanai un uzglabāšanai. 2018. gadā AM tika izsniegusi 40 PVN un akcīzes nodokļa atbrīvojuma sertifikātus NATO dalībniekiem.

Militārā izglītība un svešvalodu apmācība

Aizsardzības ministrijas darbinieki turpina uzlabot svešvalodu (angļu un franču) prasmes. AM organizētajos angļu valodasursos mācījās 32 AM darbinieki un 17 padotības iestāžu darbinieki, franču

valodasursos – 4 AM darbinieki un 1 padotības iestādes darbinieks. 5 darbinieki apguva angļu valodu NBS Valodu skolā, 3 franču valodu – Francijas institūta Latvijā organizētajos franču valodasursos Valsts administrācijas skolā.

Ārvalstīs mācību kursus apmeklējuši 28 darbinieki, tostarp starptautiskās militārās izglītības un mācību programmas “International Military Education and Training” (IMET) kursus – 14 darbinieki.

Novērtējums par stratēģijas ieviešanu

Aizsardzības stratēģijas ieviešana ir nepārtraukts process. Atturēšanas politika Latvijā primāri balstās uz nacionālajām aizsardzības spējām jeb nacionālo militāro spēju stiprināšanu un visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanu, NATO kolektīvo aizsardzību jeb sabiedroto politisku un militāru spēku gatavību atbalstīt Latvijas aizsardzību gan miera, gan kara laikā un sabiedroto klātbūtni.

Abi šie virzieni ir cieši saistīti. NATO ir kolektīvās aizsardzības alianse, bet vienlaikus tās līguma 3. pants skaidri norāda, ka katras valsts pienākums ir rūpēties par savu aizsardzību. Sabiedrotajiem nav motivācijas atbalstīt tos, kuri konflikta gadījumā paši neaizsargātos vai nebūtu gatavojušies savai aizsardzībai. Lai veicinātu sabiedrības un valsts institūciju noturību krīzes situācijās, Latvija ir uzsākusi visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas plānošanu. Tās mērķis ir stiprināt valsts institūciju sadarbību, nodrošināt efektīvu publiskās un privātās partnerības mehānismu izstrādi un padziļināt sabiedrības izpratni par iespējām aizsargāt sevi, savu ģimeni un Latvijas valsti krīžu gadījumos. Līdztekus Latvijas militāro spēju stiprināšana nodrošina NBS spēju aizsargāties pret daudzveidīgiem apdraudējumiem. Paralēli ir jāatīsta nepieciešamās uzņemošās valsts atbalsta spējas un infrastruktūra, kura izmantojama ne vien sabiedroto spēku uzņemšanai, bet arī nacionālo spēju pilnveidošanai.

Ņemot vērā spēku proporcijas reģionā, Latvijai arī ilgtermiņā būs nepieciešams sabiedroto atbalsts.

Nacionālo spēju stiprināšanā jāņem vērā dabiskie ierobežojumi – valsts iedzīvotāju skaits un ekonomikas apjoms. Tādēļ pārskatāmā nākotnē Latvijai jāturpina stiprināt sadarbības saites ar sabiedrotajām valstīm, lai atturētu potenciālo agresoru vai atvairītu uzbrukumu, ja tas būtu nepieciešams. Saskaņā ar šiem stratēģiskajiem principiem Latvija ir darbojusies 2018. gadā un guvusi panākumus gan sadarbībā ar sabiedrotajiem spēkiem, gan nacionālo spēju attīstībā. Ir nodrošināta NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas klātbūtne Latvijā, stiprinot atturēšanas un aizsardzības spējas visā Baltijas reģionā. 2018. gadā daudznacionālo kaujas grupu Latvijā papildināja Čehija, Slovākija un Melnkalne. Lai nodrošinātu sabiedroto pastāvīgu klātbūtni un spēju ātri sniegt atbalstu konflikta gadījumā, Latvijai ir jāattīsta nepieciešamās uzņemošās valsts atbalsta spējas un infrastruktūra, kura izmantojama ne vien sabiedroto spēku uzņemšanai, bet arī nacionālo spēju pilnveidošanai. 2018. gadā ir likti pamati NATO daudznacionālā divīzijas štāba “Ziemeļi” izveidei, kas stiprina kā Baltijas reģiona, tā NATO kopējās aizsardzības spējas. Latvija ir pievienojusies arī ES PESCO programmai, lai attīstītu papildu spējas.

Kavējoši faktori Latvijas ārējo draudu pārvarēšanai ir Krievijas centieni sašķelt NATO un ES valstu vienotību, Krievijas militāro un nekonvencionālās karadarbības spēju attīstība, kas primāri vērsta tieši uz NATO spēku sakaušanu, agresīvas ārpolitikas tendences un neproporcionālu militāro spēju izvietošana tiešā Baltijas valstu tuvumā. Nekonvencionālās metodes ietver iejaukšanos demokrātiskās vēlēšanās, dezinformācijas kampaņas, kuru mērķis ir izdomāt vai pārspīlēti saasināt reālus notikumus, veicināt kiberuzbrukumus, elektroniskās karadarbības uzbrukumus, korupciju, etnisku, nacionālu vai politisku sašķeltību. Attiecīgi Latvijai ir būtiski stiprināt vienotu ES politiku cīņai ar dezinformāciju un hibrīdo apdraudējumu, piedaloties gan atbilstošu pasākumu finansēšanā, gan atbalstot attiecīgās ES struktūrvienības.

Neskatoties uz Krievijas centieniem vājināt Latvijas rīcībspēju un gribu, situācija aizsardzības jomā

uzlabojas, sabiedrības novērtējums par aizsardzības attīstību saglabājas augsts un individuālā vēlme iesaistīties pieaug, kas norāda uz pozitīvu virzību izvēlētajā stratēģijas ieviešanā.

Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas

Iekšējais audits

Pārskata gadā AM Audita nodaļas darba apjomā bija iekļautas aizsardzības nozares 11 pamatdarbības sistēmas un apakšsistēmas un 7 vadības un atbalsta funkciju sistēmas. Pamatdarbības sistēmu un apakšsistēmu auditu īpatsvars ir 61%, vadības un atbalsta funkciju sistēmas – 39% no kopējā auditējamo sistēmu skaita.

2018. gada auditos tika secināts, ka iekšējās kontroles sistēma darbojas, lai gan ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi. Lai arī konstatēti atsevišķi kontroles trūkumi, kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas. Tās sniedz pietiekamu pārliedību par to, ka nozares riski tiek vadīti un mērķi sasniegti.

2018. gadā ir notikušas divas AM Iekšējā audita padomes sēdes, kurās izskatīts AM padotības iestāžu lēmums par nedrošo (šaubīgo) prasību norakstīšanas saskaņošanu.

Pārskata gadā ir sniegti 62 audita ieteikumi iekšējās kontroles sistēmas uzlabošanai. 2018. gada beigās datubāzē pēc audita rezultātu apkopošanas bija 161 audita ieteikums par 32 auditiem.

No 96 audita ieteikumiem, kuriem izpildes termiņš bija 2018. gads, 80 (83,3%) audita ieteikumi ir izpildīti, 77 izpildes termiņš ir 2019. un nākamie gadi. 4 audita ieteikumi nav ieviesti, bet 12 audita ieteikumiem lūgts termiņa pagarinājums.

Sniedzot atzinumu par AM audita 2018. gada pārskatu, Iekšējā audita padome atzinīgi novērtējusi augsto darba izpildes un kvalitātes rādītāju – 96%

(vidēji valsts pārvaldē – 81%) ieviesto ieteikumu īpatsvaru attiecībā pret ieteikumu skaitu.

Ģenerālinspekcija

Ģenerālinspekcija ir izskatījusi 12 karavīru un fizisku personu iesniegumus, sagatavojot attiecīgus atzinumus un AM atbildes iesniedzējiem. Papildus ir sniegtas konsultācijas karavīriem par interesējošiem jautājumiem saistībā ar dienesta gaitu un tiesību ievērošanu.

Nodrošinot karavīru dienesta apstākļu, savstarpējo attiecību un militārās disciplīnas pārkāpumu izvērtēšanu, ir veiktas arī karavīru aptaujas NBS atsevišķajās vienībās, kā arī aptaujas pēc karavīru dalības starptautiskajās operācijās, sagatavojot priekšlikumus konstatēto problēmu risināšanai.

Nodrošinot dienesta pārbaudes AM centrālajā aparātā, NBS un citās ministra un AM padotības valsts pārvaldes iestādēs, Audita un inspekcijas departaments ir vadījis un veicis 19 dienesta pārbaudes, 1 disciplinārlietas izmeklēšanas komisiju un sagatavojis ziņojumus un atzinumus par situāciju.

Strukturālās reformas un reorganizācijas

aments, Saimniecības nodaļa un valsts sekretāra vietnieka juridiskajos jautājumos amats, kuru funkcijas tika pārdalītas un novirzītas citām struktūrvienībām. Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamentā tika izveidota Industrijas un pētniecības atbalsta nodaļa. Savukārt Militāri publisko attiecību departamenta Preses nodaļa pārņēma Jaunsardzes un informācijas centra atsevišķas funkcijas – tajā darbu sāka fotogrāfi, videoinženieri un reportieri. AM tika izveidots arī aizsardzības padomnieka amats PESCO jautājumos.

2.3. Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu, t. sk. Nacionālo bruņoto spēku, galvenie darbības virzieni un rezultāti

Latvijas Kara muzejs

Latvijas Kara muzejs veicina sabiedrības izglītošanu, vāc, saglabā, pēta, izstāda un popularizē ar Latvijas militāro un politisko vēsturi saistītās garīgās un materiālās liecības.

2018. gadā Latvijas Kara muzejs strādāja atbilstoši sagatavotajam un iesniegtajam darba plānam – attīstīja un dokumentēja muzeja krājumu, veica pētniecības un izglītojošo darbu, veidoja izstādes un uzturēja sabiedrībai pieejamas muzeja ekspozīcijas. Muzeja rezultātos rādītājus atbilstoši publiskas iestādes darbības būtībai ietekmē mijiedarbība ar sabiedrību.

Muzeja darba rezultāti

Muzeja pieejamība un izglītojošā darbība

Latvijas Kara muzejs ir atvērts apmeklētājiem 7 dienas nedēļā. Kopumā muzeja sniegtos pakalpojumus izmantoja 187 800 apmeklētāji, tostarp Ziemassvētku kauju muzeju – 14 970 un O. Kalpaka muzeju un piemiņas vietu “Airītes” – 5 276. Apmeklējumu skaits, salīdzinot ar 2017. gadu, ir pieaudzis par 22%. Pieaugums ir saistīts ar iedzīvotāju pastiprinātu interesi par Latvijas valsts vēsturi tās simtgades gadā, projekta “Skolas soma” darbību un jauno muzeja ekspozīciju par Pirmo pasaules karu.

2018. gadā muzeja darbinieki apkalpoja 526 ekskursijas, sniedza pētniekiem, kultūras projektu autoriem un interesentiem 660 konsultācijas par militāro vēsturi, muzeja priekšmetiem un personālijām. Pēc sabiedrības pieprasījuma, muzeja speciālisti nolasīja 19 lekcijas dažādās auditorijās. Muzeja darbinieki novadīja 375 tematiskās nodarbības skolēniem.

Pārskata gadā muzejs organizēja 15 publiskus pasākumus. Visās muzeja struktūrās tika organizēts Muzeju nakts pasākums, kopumā to apmeklēja 14 507 cilvēki. Ziemassvētku kauju piemiņas pasākumā “Mangaļos” piedalījās un kaujas rekonstrukciju noskatījās 668 interesenti, pulkveža O. Kalpaka nāves gadskārtas pasākumā “Airītēs”

piedalījās 519 cilvēki. Valsts simtgadei un Lāčplēša dienai veltītie pasākumi – lentīšu locīšana, koncerti, pasākumi bērniem un pieaugušajiem, pārgājieni – risinājās vairākas dienas. Tajos kopumā piedalījās 11 649 cilvēki.

Sadarbībā ar citām institūcijām muzejs kopumā nodrošināja 36 pasākumu norisi, tajā skaitā 3 ārvalstu ceļojošo izstāžu eksponēšanu un atklāšanu.

Pētniecības darbs

Latvijas Kara muzejs ir viena no vadošajām institūcijām Latvijas militārās vēstures pētniecībā. Muzeja pētnieciskais darbs attīstās divos virzienos – militārās vēstures pētniecība un krājuma zinātniskā izpēte. 2018. gadā viens muzeja darbinieks turpināja studijas LU Vēstures un filozofijas fakultātes doktorantūrā un viens – Daugavpils Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes doktorantūrā.

2018. gadā Latvijas Kara muzejs turpināja īstenot Latvijas simtgades programmā plānotos pasākumus. Muzejs piedalījās aizsardzības nozares Latvijas armijas simtgades programmas izstrādē.

Latvijas Kara muzejs 2018. gadā organizēja divas starptautiskās konferences. Latvijas valsts simtgades konferenču ciklā 2018. gada 27. un 28. septembrī Latvijas Kara muzejs organizēja konferenci “Nacionālo valstu veidošanās Baltijas reģionā un Austrumeiropā 1917.–1918.”. Konferencē referātus nolasīja 20 vēstures pētnieki no Latvijas un ārvalstīm, tajā skaitā 4 Latvijas Kara muzeja vēsturnieki. Iesūtītie referāti tika publicēti konferences rakstu krājumā. Sadarbībā ar Latvijas Centrālās padomes Piemiņas fondu un studentu korporācijām tika rīkota starptautiska konference “Trešais ceļš – nacionālā pretošanās kustība komunistiskajam un nacistiskajam okupāciju režīmiem Baltijas reģionā”. Konferencē piedalījās 11 Baltijas valstu pētnieki, tajā skaitā 2 no Latvijas Kara muzeja.

Muzeja darbinieki piedalījās arī citu institūciju organizētajās zinātniskajās konferencēs un semināros

– 7 referāti sagatavoti un nolasīti Latvijā, 7 – ārvalstīs.

2018. gadā muzeja vēsturnieki publicējuši 83 populārzinātniskos rakstus par vēsturi periodiskajos izdevumos: žurnālos “Tēvijas Sargs”, “Ilustrētā pasaules vēsture”, “Ir”, “Nezināmā kara vēsture”, laikrakstā “Latvijas Avīze”. Latvijas Kara muzeja mājaslapā publicēti 9 raksti par Latvijas armijas ģenerāļiem. Pārskata periodā publicēti arī 6 pētnieciskie darbi.

Pirmā pasaules kara vēstures nodaļas darbinieki izdošanai angļu valodā sagatavoja krājuma katalogu par Pirmā pasaules kara priekšmetiem – “75 Stories of Objects About Latvia in War World I”. Pārskata periodā izdots buklets “Pa Latviešu atsevišķa bataljona cīņu vietām Kurzemē. Ceļotāja rokasgrāmata”.

Ekspozīcija un īslaicīgās izstādes

2018. gadā notika darbs pie muzeja pamatekspozīcijas “Latvijas valsts izveidošana un Neatkarības karš 1918.–1920” iekārtošanas un ekspozīcijas digitālo programmu satura izveides. Ekspozīcijas iekārtošana tika pabeigta 2018. gada decembrī, atklāšana, ievadot Neatkarības kara simtgades pasākumus, notika 2019. gada 11. janvārī.

Turpinājās darbs pie izstādes “1417 vēstures mirkļi valstiskuma veidošanās ceļā”. Sagatavoti 4 izstādes komplekti par notikumiem laikā no 1918. gada 1. marta līdz 2019. gada 28. februārim. Par Neatkarības kara tematiku sagatavotas vairākas izstādes: izstāde par Neatkarības kara gaitu četros Latvijas kultūrvēsturiskos novados – Kurzemē, Zemgalē, Vidzemē un Latgalē; Latvijas sadaļa trīs Baltijas valstu neatkarības vēstures izstādei, kuru eksponēja ASV Aizsardzības departamenta telpās. O. Kalpaka muzejs izveidoja mācību filmu skolēniem “Pa Latviešu atsevišķā bataljona kauju vietām Kurzemē”. Pēc Apvienotās Karalistes vēstniecības pasūtījuma, muzeja vēsturnieks izstrādāja plānu izstādei par Lielbritānijas Kara flotes lomu Latvijas Neatkarības karā. Sagatavota ceļojošā izstāde angļu

valodā par Latvijas Centrālās padomes Memoranda (1944. gads) parakstītājiem un to likteņiem pēc Otrā pasaules kara. Pulvertorņa velvju zālē atklāta izstāde par Rīgas nocietinājumiem 13.–19. gadsimtā.

Krājuma darbs

2018. gadā Latvijas Kara muzeja krājums papildinājies ar 2 446 jauniem eksponātiem – dāvinājumiem un pirkumiem par Latvijas militāro un militāri politisko vēsturi. Muzejs krājuma papildināšanu plāno kā aptuvenu, uz iepriekšējo gadu statistiku balstītu rādītāju. Tā faktiskā izpilde ir saistīta ar dāvinātāju gribu, kā arī krājuma iepirkuma budžetu un atsevišķo eksponātu vērtību.

Krājuma uzskaitē un dokumentēšana, kas tiek veikta ārējos normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā, ir darbietilpīgākais process muzeja darbā. Krājuma finansiālā novērtēšana tiek veikta ne tikai jauniegūtajiem muzeja priekšmetiem, bet arī pakāpeniski tiek novērtēti vairākos gadu desmitos veidotais krājums. Pārskata gadā ir novērtēti 7 790 eksponāti 32 967 *euro* vērtībā, sagatavotā dokumentācija nodota grāmatvedībai krājuma uzņemšanai uzskaitē.

Līdzās rakstiskā formātā veiktajai krājuma uzskaitēi nodaļas veic krājuma priekšmetu skenēšanu un ievadīšanu digitālajā Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogā. Katalogā ievietoti 10 590 priekšmeti. Veikti restaurācijas un konservācijas darbi 383 krājuma priekšmetiem.

Muzeja infrastruktūra

2018. gadā tika uzturēta Latvijas Kara muzeja un tā divu teritoriālo struktūrvienību – Ziemassvētku kauju muzeja Jelgavas rajona Valgundes novadā un O.Kalpaka muzeja un piemiņas vietas „Airītes” Saldus novada Zirņu pagastā – infrastruktūra, uzraugot noslēgtajos līgumos noteikto muzeju ugunsdrošības, telpu un teritoriju uzkopšanas, komunālo un komunikāciju sistēmu apkopšanas darbu izpildi.

Pārskata periodā Latvijas Kara muzejs aktualizēja jautājumu par jaunas muzeja struktūrvienības – Militārās tehnikas muzeja – izveides nepieciešamību. Iecere neguva atbalstu.

Informācija par iespējamiem iestādes darbību ietekmējošiem apstākļiem

Pārskata periodā notika būvprojekta “Muzeja ēkas un torņa fasāžu atjaunošana Smilšu ielā 20, Rīgā” izstrāde. Galvenie atjaunošanas darbi paredz fasādes ārsienu, cokola un aizsargapmales remontu, atjaunošanu un arhitektonisko detaļu restaurāciju, jumta seguma nomaiņu, logu atjaunošanu, ārdurvju restaurāciju un elektroapgādes un vājstrāvu sistēmu pārbūvi ēkas fasādēs.

Jaunsardzes un informācijas centrs

Jaunsardzes un informācijas centrs (JIC) izglītoja jaunatni valsts aizsardzības jomā, īstenojot Jaunsargu mācību paraugprogrammu, nodrošināja AM un NBS aktualitāšu atspoguļošanu audiovizuālā formā dažādos medijos 2018. gada pirmajā ceturksnī (ar 2018. gada 1. aprīli šī funkcija tika nodota AM) un izdeva ikmēneša militāro žurnālu “Tēvijas Sargs”. 2018. gada septembrī pilotprojekta ietvaros JIC uzsāka īstenot valsts aizsardzības mācības pilotprojektu 13 Latvijas skolās.

Jaunsardze

Jaunsargu mācību paraugprogramma tika īstenota 299 mācību vietās 552 grupās. 2018. gada nogalē Jaunsardzes kustībā aktīvi darbojās un jaunsargu mācību procesā iesaistījās vairāk nekā 8 173 bērnu un jauniešu. 2018. gadā jaunsargiem tika organizēti 1575 pasākumi: 267 nometnes 7045 dalībniekiem; 54 pasākumi sadarbībā ar NBS 1274 dalībniekiem; 237 pārgājieni 4053 dalībniekiem; 14 starptautiski pasākumi 127 dalībniekiem no Igaunijas, Lietuvas un Zviedrijas; 189 pilsoniskās un patriotiskās audzināšanas pasākumi 3802 dalībniekiem; 120 ekskursijas 3296 dalībniekiem; 408 sporta sacensības, spēles 6302 dalībniekiem; 286 talkas,

prezentācijas un citi pasākumi 3807 dalībniekiem. Kopējais pasākumu apmeklētāju skaits bija 29 706. Zemessardzē 2018. gadā ir iestājušies 82 jaunsargi.

Jaunsargiem bija iespēja piedalīties fiziskās sagatavošanas nodarbībās kvalificētu speciālistu vadībā. Lai to panāktu, JIC organizēja sadarbību ar Latvijas sporta federācijām, sporta skolām un pašvaldībām, iespēju robežās nodrošinot jaunsargus ar sporta veidam nepieciešamo specifisko ekipējumu un atbalstot jauniešu dalību sacensībās. 2018. gadā tika noslēgti sadarbības līgumi ar 3 sporta veidu federācijām – Latvijas Biatlona federāciju, Latvijas Modernās pieccīņas federāciju un Latvijas Vieglatlētikas savienību.

Latvijas Biatlona federācija organizēja 4 ziemas un 4 vasaras biatlona sacensības, kurās piedalījās 250 jaunsargi, Latvijas Modernās pieccīņas federācija – 8 sacensības, kurās piedalījās 240 jaunsargi. Latvijas Vieglatlētikas savienības organizētajās 4 sacensībās piedalījās 400 jaunsargi un “Lattelecom Rīgas maratonā 2018” – 50 jaunsargi.

No 2018. gada 14. līdz 16. jūnijam Mālpilī notika 3. Jaunsardzes sporta spēles. Sporta spēļu mērķis bija veicināt fiziskās sagatavotības un sporta attīstību Jaunsardzē, noskaidrot labākās komandas un noteikt spēcīgākos sportistus jaunsargus. Jaunsargi spēlēja strītbolu, volejbolu, minifutbolu, florbolu, orientējās un pārbaudīja spēkus modernajā trīscīņā un spēku izturības daudzciņā. Sporta spēlēs piedalījās 306 jaunsargi. 2018. gadā jaunsargi pirmo reizi atsevišķas komandas sastāvā piedalījās ikgadējā NBS spartakiādē.

Turpinājās cieša JIC un NBS sadarbība. Tās mērķis ir organizēt Jaunsargu mācību programmā paredzētās praktiskās nodarbības NBS vienībās. NBS iespēju robežās piedāvāja infrastruktūru praktisko nodarbību un nometņu organizēšanai, kā arī atbalstīja Jaunsardzes pasākumus ar materiāltehniskajiem līdzekļiem un personālu. 2018. gadā 5. novada nodaļas jaunsargi Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes 1. mehanizētā kājnieku bataljona

profesionālā dienesta karavīru vadībā piedalījās NBS mācībās “Namejs 2018”.

2018. gadā jaunsargu 4. līmeņa mācību programmas apguvi pabeidza 189 jaunsargi. Lai pārbaudītu zināšanas un praktiskās iemaņas, 4. līmeņa testēšanas nometnē piedalījās 156 jaunsargi un 153 ieguva apliecību par jaunsargu programmas apguvi.

2018. gadā 13 Latvijas skolu – Kalnu vidusskolas, Tilžas vidusskolas, Alūksnes vidusskolas, Zemgales vidusskolas, Skaistkalnes vidusskolas, Jaunjelgavas vidusskolas, Raunas vidusskolas, Kalnciema vidusskolas, Balvu profesionālās un vispārizglītojošās vidusskolas, Staiceles sporta profesionālās vidusskolas, Daugavpils 16. vidusskolas, Rīgas 28. vidusskolas un Oskara Kalpaka Liepājas 15. vidusskolas – 10. klašu audzēkņi uzsāka valsts aizsardzības mācības pilotprojektu.

Darbu aktīvi turpināja Jaunsargu pašpārvalde. 2018. gadā tika veikti grozījumi Jaunsargu pašpārvaldes nolikumā un ievēlēta jauna pašpārvalde, kas aktīvi darbojās sociālajos tīklos, regulāri piedalījās pasākumos.

2018. gadā JIC turpināja sadarbību ar Baltijas jauniešu radniecīgām organizācijām – “Kodututred”, “Noored Kotkad” (Igaunija), “Šauliu sajunga” (Lietuva), kā arī ar Lielbritānijas kadetu organizāciju “Army Cadet Force”, Polijas, Zviedrijas un Ukrainas jauniešu organizācijām, kur jaunsargi un minēto organizāciju jaunieši tikās 14 starptautiskos pasākumos un nometnēs. Ir uzsāktas sarunas par iespējamo sadarbību ar Itālijas pārstāvēto jauniešu kadetu organizāciju “Segreteria Boot Academy”.

Nozīmīgākais JIC organizētais starptautiskais pasākums – starptautiskā vasaras nometne “Baltic Guard 2018” – norisinājās no 13. līdz 17. augustam Mālpils sporta centrā. Tajā piedalījās jaunsargi un radniecīgas jauniešu organizācijas no Baltijas valstīm, Lielbritānijas, Polijas un Ukrainas, kopumā 130 pusaudži un jaunieši vecumā no 14 līdz 19 gadiem.

Nometnes mērķis bija piedāvāt daudzveidīgas un kvalitatīvas brīvā laika pavadīšanas iespējas, lai veicinātu starpvalstu sadarbību un pieredzes apmaiņu, kā arī attīstītu jauniešu līderības prasmes.

Pamatojoties uz aizsardzības ministra 2017. gada 11. jūlija pavēli Nr. 112 “Par jaunsargu instruktoru kvalifikācijas sistēmas apstiprināšanu”, ir apstiprināta jauna jaunsargu instruktoru kvalifikācijas sistēma. Tās mērķis ir pilnveidot un nodrošināt vienotas jaunsargu instruktoru profesionālās kompetences prasības. 2018. gadā tika organizēti vairāki instruktoru mācību semināri.

Militārā informācija

Militārās informācijas nodaļa nodrošināja militārā žurnāla “Tēvijas Sargs” izdošanu un nozares iespieddarbu maketēšanu. Žurnālā tika sniegta informācija par AM un NBS darbu, Latvijas dalību NATO, valsts politiku un likumdošanu aizsardzības jomā, Latvijas karavīra tēla veidošanu sabiedrībā, NBS kaujas spēju attīstību un kiberdrošību, Jaunsardzes devumu Latvijas valsts aizsardzībā, armijas vēsturi un citiem tematiem.

Aizvadītajā gadā izdoti 12 žurnāla “Tēvijas Sargs” numuri, kuru kopējā tirāža bija 62 000 eksemplāru. Žurnāla izdošana tika pārtraukta 2018. gada decembrī.

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra (LĢIA) īsteno valsts politiku ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā, iegūst, apstrādā un uztur ģeodēziskos un kartogrāfiskos pamatdatus militārajām un civilajām vajadzībām, kā arī nodrošina ģeotelpisko pamatdatu informācijas sistēmas darbību.

2018. gadā ģeodēzijas jomā turpinājās darbi saistībā ar jaunu augstākās klases G0 ģeodēzisko punktu ierīkošanu un ģeodēzisko raksturlielumu iegūšanu. Šo darbu ietvaros apstrādāti un analizēti globālās

pozicionēšanas novērojumi par 2015. gadā ierīkoto G0 punktu “Vaiņode” un 2017. gadā ierīkoto G0 punktu “Alūksne”. Tika uzturēts un pilnveidots valsts ģeodēziskais tīkls – turpināts vērīenīgais valsts ģeodēzisko punktu apsekošanas un sakārtošanas process Zemgales reģionā, iegūto datu apstrāde un uzkrāšana Ģeodēziskā tīkla informācijas sistēmā. Uzmērot 39 ģeodēziskos punktus Daugavpils pilsētā, uzsākts kombinētā valsts ģeodēziskā tīkla izveides pilotprojekts. Kombinētā tīkla ģeodēziskajam punktam tiek noteikti visi iespējamie raksturlielumi – koordinātas, augstums un gravimetriskā vērtība. Ar LĢIA ģeodēzijas speciālistu palīdzību atjaunots vēsturiskais, UNESCO mantojuma sarakstā iekļautais Strūves ģeodēziskā loka punkts “Arbidāni”, ko Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde atzinusi kā nozīmīgu restaurācijas piemēru.

Nodrošināta “Latvijas Pozicionēšanas sistēmas” (LatPos) nepārtraukta darbība 25 bāzes stacijās Latvijas teritorijā. Sistēmas lietotājiem pieejami arī dati no 10 bāzes stacijām kaimiņvalstīs – Igaunijā un Lietuvā. Nodrošināta LatPos datu nosūtīšana uz Eiropas GNSS datu apstrādes centriem Starptautiskās Ģeodēzijas asociācijas Eiropas apakškomisijas (*Regional Reference Frame Sub-Commission for Europe*, EUREF) tīkla sabiezināšanas projektam.

Pirmo reizi kopš Latvijas neatkarības atgūšanas tika sniegts ģeodēzijas speciālistu tiešais atbalsts militāro mācību norisei. LĢIA ģeodēzisti mācību “Namejs 2018” laikā izveidoja busoles pārbaudes vietu un veica ģeodēziskos novērojumus Ādažu poligonā. Atbalsts tika sniegts arī NBS Gaisa spēkiem – veikti topogrāfiskie uzmērījumi mērogā 1:500 NBS Aviācijas bāzē Lielvārdē, kā arī pārbaudīti citu ārpakalpojuma sniedzēju veiktie uzmērījumi par šo teritoriju.

LĢIA turpina darboties dažādās starptautiskās ģeodēzijas jomas darba grupās, piemēram, Ziemeļvalstu Ģeodēzijas komisijas darba grupās par ģeoīdu un augstumu sistēmu, ģeodinamiku, globālo pozicionēšanu un ģeodēziskajām atskaites sistēmām. 2018. gadā LĢIA ir uzņemta arī Ziemeļvalstu

Ģeodēzijas komisijas prezidijā, pagaidām – novērotāja statusā.

2018. gadā noslēdzās jau 6. Latvijas teritorijas aerofotografēšanas cikls. Pirmo reizi 3 gadu laikā (2016.–2019.) tika sagatavotas ortofotokartes krāsainajā un infrasarkanajā krāsu spektrā visai valsts teritorijai ar izšķirtspēju 25 cm dabā. 2018. gadā LĢIA uzsāka savā darbā izmantot arī bezpilota lidaparātu tehnoloģijas. Pavasarī un rudenī pēc NBS pieprasījuma tika veikta vairāku objektu fotografēšana, pēc tam sagatavotas ortofotokartes ar 5 cm izšķirtspēju.

Turpināta Latvijas teritorijas vienlaidu aerolāzerskenēšana, kuras ietvaros iegūti dati par 11 455 km² lielu teritoriju Latgalē. Veikta šo datu apstrāde un sagatavoti digitālie augstuma un reljefa modeļi. Ir vērts atzīmēt, ka 2018. gadā iegūtie aerofotografēšanas un aerolāzerskenēšanas dati noklāj visu Latvijas austrumu robežu. Turpināta arī digitālā reljefa slāņa sagatavošana horizontālu veidā no aerolāzerskenēšanas datiem, kas īpaši nepieciešama topogrāfiskajās kartēs. LĢIA Karšu pārlūkā <https://kartes.lgia.gov.lv> ir publicēta aģentūras speciālistu apkopotā un apstrādātā informācija no Eiropas kosmosa aģentūras satelīta “Sentinel-2”.

Nodrošināta ģeotelpisko pamatdatu sagatavošana un aktualizēšana militārajām un civilajām vajadzībām – sagatavotas topogrāfiskās kartes mērogos 1:10 000, 1:25 000, 1:50 000 un 1:100 000. Tika sagatavoti topogrāfiskie plāni mērogā 1:2 000 atsevišķām pilsētām. Turpināta “Ātrās” kartes mērogā 1:25 000 sagatavošana par Ziemeļkurzemes un Ziemeļvidzemes teritorijām ar kopējo platību 15 900 km². 2018. gada janvārī LĢIA veica nepieciešamo sertifikāciju un uzsāka digitālā augstuma modeļa datu sagatavošanu pilnā apjomā Starptautiskās augstas izšķirtspējas augstuma datu apmaiņas programmas (TREx) ietvaros.

Uzsākta jaunas tehnoloģijas izstrāde topogrāfiskajai kartei mērogā 1:10 000, lai arī šī mēroga dati atbilstu

vienotajai datu struktūrai un kodējumam, kas jau ieviests mērogos 1:25 000, 1:50 000 un 1:100 000.

LĢIA Vietvārdu datubāzē no jauna ievadīti 1821 un koriģēti 4067 vietvārdi, iezīmētas 32 jaunas un precizētas 249 esošās ūdensteču līnijas. Vietvārdu datubāzes publiskā versija pieejama <https://vietvardi.lgia.gov.lv>. 2018. gada beigās datubāzē bija 169 380 vietvārdi, kas attiecas uz 127250 ģeogrāfiskajiem objektiem.

2018. gadā Latvijā pirmo reizi notika LĢIA organizētā ANO Ģeogrāfisko nosaukumu ekspertu grupas (UNGEGN) Eksonīmu darba grupas sanāksme, kurā piedalījās 34 vietvārdu eksperti no 16 pasaules valstīm.

Tipogrāfija “Latvijas karte” 2018. gadā izpildīja 318 dažādus aizsardzības resora pasūtījumus un 361 ģeoinformācijas produkta karšu lapas tiražēšanu ar kopējo tirāžu 144 730 eksemplāri.

LĢIA Arhīvs un aprites materiālu fonds turpināja sniegt visiem interesantiem konsultācijas jautājumus, kas saistīti ar ģeodēzijas un kartogrāfijas materiāliem un to pieejamību fondā, kā arī nodrošināja tiražēto karšu izsniegšanu NBS un citiem pieprasītājiem.

LĢIA turpināja strādāt, lai ieviestu Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 14. marta direktīvu Nr. 2007/2/EK “Par Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā (INSPIRE)”. Darbu ietvaros tiek veikta INSPIRE metadatu ierakstu sakārtošana un kvalitātes pārbaude atbilstoši prasībām. Turpinājās darbs pie jaunās ģeotelpisko datu izplatīšanas platformas arhitektūras izstrādes. Nodrošināta citu institūciju konsultēšana INSPIRE datu un servisu sagatavošanas jautājumos. LĢIA turpina piedalīties INSPIRE MIG-T darba grupā.

Nodrošināta LĢIA sagatavotās un uzturētās ģeotelpiskās informācijas izplatīšana un pakalpojumu sniegšana – LĢIA e-pieteikumu un pakalpojumu reģistrā fiksēti 474 pieteikumi, tostarp līdz 2018. gada 1. jūlijam LatPos pakalpojuma abonēšanai reģistrēti

189 pieteikumi un ģeotelpiskās informācijas datu un pakalpojumu saņemšanai – 285 pieteikumi. 2018. gadā vispieprasītākais pakalpojums bija LatPos abonēšana un Karšu pārlūka <https://kartes.lgia.gov.lv/karte/> izmantošana, vispieprasītākie dati – no aerolāzerskenēšanas datiem sagatavotie digitālā augstuma modeļa pamatdati un ortofotokartes krāsainā spektrā.

2018. gadā LĢIA ir spērusi nozīmīgu soli ģeotelpisko datu kā atvērto datu pieejamības nodrošināšanā. Valsts vienotajā ģeotelpisko datu portālā “Geol Latvija. lv” tika izvietotas 5 ģeotelpisko datu kopas – topogrāfiskā karte mērogā 1:50 000, Latvijas pārskata karte mērogā 1:250 000, digitālais reljefa modelis ar regulāro tīkla soli 20 m, Latvijas vietvārdu datubāze, Latvijas valsts ģeodēziskā tīkla datubāze, kas bez maksas ir pieejama ikvienam interesentam. LĢIA izveidoja arī savu atvērto ģeotelpisko datu vietni “Open LĢIA” <https://opendata.lgia.gov.lv>, kurā ir izvietoti visi līdz šim aģentūras atvērtie ģeotelpiskie dati. No 2018. gada 1. jūlija visiem interesentiem bez maksas tiek nodrošināta LatPos pakalpojuma darbība.

Vispārēja informācija sabiedrībai par LĢIA darbību regulāri tiek sniegta LĢIA mājaslapā www.lgia.gov.lv, bet informācija par LĢIA sagatavotajiem produktiem un sniegtajiem pakalpojumiem – tīmekļa vietnē <http://map.lgia.gov.lv>.

LĢIA ir sniegusi priekšlikumus šādiem nozīmīgiem normatīvajiem aktiem:

1. 2018. gada 17. maija “Grozījumi Ģeotelpiskās informācijas likumā”;
2. Ministru kabineta 2018. gada 21. augusta noteikumi Nr. 530 “Grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 25. jūlija noteikumos Nr. 421 “Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras maksas pakalpojumu cenrādis un tā piemērošanas kārtība”;
3. Ministru kabineta 2018. gada 4. aprīļa

noteikumi Nr. 202 “Grozījumi Ministru kabineta 2011. gada 15. novembra noteikumos Nr. 879 “Ģeodēziskās atskaides sistēmas un topogrāfisko karšu sistēmas noteikumi””;

4. Ministru kabineta 2018. gada 14. augusta noteikumi Nr. 499 “Grozījumi Ministru kabineta 2011. gada 15. novembra noteikumos Nr. 879 “Ģeodēziskās atskaides sistēmas un topogrāfisko karšu sistēmas noteikumi””.
5. Ministru kabineta 2018. gada 10. aprīļa noteikumi Nr. 203 “Grozījumi Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumos Nr. 1019 “Zemes kadastrālās uzmērīšanas noteikumi””.
6. Izpildot Ministru kabineta 2017. gada 25. jūlija sēdes protokollēmuma (prot. Nr. 37 1. §) “Noteikumu projekts “Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras maksas pakalpojumu cenrādis un tā piemērošanas kārtība” 2. punktu, LĢIA kopīgi ar AM, sadarbojoties ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un citiem ģeotelpiskās informācijas pamatdatu turētājiem, pieaicinot biedrību “Latvijas Kartogrāfu un ģeodēzistu asociācija” un biedrību “Latvijas atvērto tehnoloģiju asociācija”, izstrādājusi informatīvo ziņojumu “Par pastāvīgo globālās pozicionēšanas bāzes staciju sistēmai “Latvijas Pozicionēšanas sistēma” (LatPos) nepieciešamo finansējumu” (VSS-1180). MK ir izskatījis šo ziņojumu un atbalstījis papildu finansējuma piešķiršanu 2018. gadā AM, kas nodrošina, ka LĢIA turpmāk LatPos pakalpojumus sniedz kā atvērto datu pakalpojumus;
7. Informatīvais ziņojums “Par Ministru kabineta 2018. gada 6. februāra sēdes protokollēmuma (prot. Nr. 7 30. §) “Informatīvais ziņojums “Par Ministru kabineta 2017. gada 25. jūlija sēdes protokollēmuma (prot. Nr. 37 1. §) “Noteikumu projekts “Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras maksas pakalpojumu cenrādis un

tā piemērošanas kārtība”” 3. punktā dotā uzdevuma izpildī”” 4. punktā dotā uzdevuma izpildī”;

8. 2018. gada 10. oktobra Ministru kabineta rīkojums Nr. 493 “Par nekustamā īpašuma “Variometrs” Konstantinovas pagastā, Dagdas novadā nodošanu Aizsardzības ministrijas valdījumā”.

Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs

Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs ir aizsardzības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas izveidota ar MK 2009. gada 21. oktobra rīkojumu Nr. 717 “Par Aizsardzības īpašumu valsts aģentūras likvidāciju un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra izveidi” aizsardzības sistēmā īstenoto strukturālo reformu rezultātā.

2018. gadā VAMOIC turpināja nekustamo īpašumu attīstību, pārvaldību un apsaimniekošanu atbilstoši Latvijas valsts aizsardzības vajadzībām, AM un NBS stratēģiskās attīstības un darbības plāniem un starptautiskajām saistībām.

Būvniecība

2018. gadā VAMOIC nodrošināja pilna cikla būvniecības procesa organizēšanu un projektu vadību visā valsts teritorijā esošajos valsts aizsardzības objektos – ēku un būvju apsekošanu, projektēšanas uzdevumu izstrādi, projektēšanas darbu uzraudzību, būvdarbu autoruzraudzību un būvuzraudzību, objektu pieņemšanu ekspluatācijā un konsultēšanu garantijas termiņa laikā.

2018. gadā nekustamo īpašumu atjaunošanai, pārbūvei un būvdarbiem (līgumu ietvaros) tika izlietoti 41,74 miljoni *euro*.

NBS Ādažu militārajā bāzē veikta 1 tipveida kazarmas jaunbūve, 2. autoparka pārbūve,

autotransporta novietņu pārbūve, ieroču un sakaru līdzekļu noliktavas, remontdarbnīcas jaunbūve un esošās degvielas uzpildes stacijas pārbūve autoparkā, NATO palašinātās klātbūtnes kaujas grupas rotu atbalsta, tehnikas un konteineru izvietojuma laukumu, ēku, inženierbūvju un tīklu 1. kārtas būvniecība, telšu laukumu un sadzīves ēku būvniecība, dažādu inženiertīklu būvniecība. Uzsākta sporta kompleksa izbūve, angāra būvniecība, 2. tipveida kazarmas būvniecība, munīcijas noliktavu būvniecība, NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas izvietojuma laukuma izbūve, sākti iekšējo ceļu remontdarbi, telšu laukuma 3. sadzīves ēkas un katlu mājas būvniecība, bāzes ārējā nožogojuma un kontrolpunktu būvniecība, sadzīves kanalizācijas spiedvada Kadaga–Ādaži izbūve.

NBS Alūksnes militārajā bāzē veikta komunālās daļas darbnīcas atjaunošana un teritorijas labiekārtošana.

NBS Liepājas militārajā bāzē veikta administratīvās ēkas atjaunošana.

NBS Kuldīgas militārajā bāzē veikta Zemessardzes 45. bataljona bāzes rekonstrukcija.

NBS Ventspils militārajā bāzē veikta Zemessardzes 46. bataljona bāzes rekonstrukcija.

NBS Aviācijas bāzē “Lielvārde” veikta patrulēšanas ceļa un žoga izbūve ap bīstamo kravu uzņemšanas un apstrādes laukumu. Uzsākta kazarmas jaunbūve un garāžas boksu būvniecība lidlauka uzturēšanas tehnikas novietošanai.

Īstenojot Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības fonda (ERAF) projektus, uzsākta NBS viesnīcas “Oskars” un sporta kompleksa fasāžu atjaunošana Rīgā, administratīvās ēkas fasāžu atjaunošana Jēkabpilī un komunālās daļas darbnīcas ēkas pārbūve Alūksnē.

Sākta **Emisijas kvotu izolēšanas instrumenta (EKII) projekta** “Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana Jūras virsnieku sapulču ēkā Atmodas

bulvārī 9, Liepājā” īstenošana.

Arī vairākos citos NBS objektos tika uzsākti ēku atjaunošanas un būvniecības darbi.

Tāpat tika turpināta vidi degradējošo ēku un būvju nojaukšanas programma AM valdījumā esošajos īpašumos visā Latvijā, Liepājas karostas Virsnieku saietā nama restaurācija, Testēšanas ēkas un apsardzes ēkas būvniecība Aviācijas bāzē “Lielvārde”.

Apsaimniekošana

2018. gadā VAMOIC turpināja nekustamo īpašumu uzturēšanu un apsaimniekošanu atbilstoši Latvijas valsts aizsardzības vajadzībām, AM un NBS attīstības un darbības plāniem un starptautiskajām saistībām, veica darbības ar nekustamo īpašumu daļu, kas nav nepieciešamas aizsardzības funkciju nodrošināšanai, iznomāšanai, kā arī sniedza publiskos maksas pakalpojumus sporta zālēs un peldbaseinā Rīgā, dienesta dzīvojamās telpās Ādažu novadā, Cēsīs, Valmierā un dienesta viesnīcā Rīgā. AM valdījumā un turējumā esošajos nekustamajos īpašumos VAMOIC nodrošina pilna cikla apsaimniekošanu, tostarp teritorijas un telpu uzkopšanu, zāles un krūmu pļaušanu, organizē atkritumu izvešanu, inženiersistēmu apkopes un remontu, veic ugunsdzēsības sistēmu apkopes un citus darbus.

Vides aizsardzība

2018. gadā VAMOIC veica vides aizsardzības pasākumus valsts aizsardzības militāros objektos, tostarp piesārņojuma izpēti un monitoringu, dabas vērtību izpēti un aizsardzību.

2018. gadā atbilstoši pazemes ūdeņu monitoringa rezultātiem Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs divām potenciāli piesārņotajām vietām Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā noteica statusu “Nepiesārņots”.

VAMOIC pabeidza īstenot ES “LIFE+” programmas projektu “Īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzības

statusa uzlabošana “Natura 2000” teritorijā „Ādaži”” un iesniedza projekta noslēguma atskaiti Eiropas Komisijai. Projekta ietvaros tika īstenota kontrolēta gan virsāju, gan meža dedzināšana. Rampas purvā tika veikti purva atjaunošanas darbi, lai nodrošinātu optimālu, dabisku hidroloģisko režīmu.

VAMOIC veica AM valdījumā esošās meža zemes apsaimniekošanu, kā arī ārpus meža zemes augošu koku kopšanu. Tika iestādīts vairāk nekā 13 000 priežu stādu, koptas jaunaudzis un sagatavota augsne meža atjaunošanai, nodrošināta atmežošanas procesam nepieciešamo dokumentu sagatavošana un iesniegšana, kā arī vajadzīgo koku izcīršana.

Lai iepazīstinātu sabiedrību ar Ādažu poligonā esošajām dabas vērtībām, jūnijā Ādažu poligonā tika organizēta ikgadējā Vides diena, kas bija veltīta augstajam purvam un tā iemītniekiem.

Nekustamie īpašumi

2018. gada nogalē AM valdījumā bija 188 nekustamie īpašumi, tostarp 209 zemes vienības 14733 ha kopplatībā un 1170 būves.

2018. gadā ir sagatavoti dokumenti, tostarp MK rīkojuma projekti, un organizēta 25 nekustamo īpašumu pārņemšana valsts aizsardzības vajadzībām.

Apgāde

VAMOIC īsteno atsevišķas NBS apgādes funkcijas – centralizēto iegāžu veikšanu, līgumu administrēšanu, militāro materiāltehnisko līdzekļu standartizāciju un kodēšanu. 2018. gadā VAMOIC, veicot NBS apgādes funkciju, administrēja aptuveni 74 materiāltehnisko līdzekļu iegāžu līgumus un iegādājās materiāltehniskos līdzekļus 21 miljona *euro* vērtībā.

Tāpat VAMOIC turpina darbu pie vienotas iepirkumu un materiāltehnisko līdzekļu dzīvescikla uzturēšanas institūcijas izveides. 2018. gadā VAMOIC ir pārņēmis no NBS karavīru individuālā ekipējuma

tehnisko specifikāciju izstrādes funkciju un minētajā laika posmā veicis 105 tehnisko specifikāciju izstrādi un uzlabošanu, kā arī izstrādājis minētās funkcijas īstenošanai nepieciešamo procesa aprakstu. Paralēli iepriekšminētajam VAMOIC ir izstrādājis procesa aprakstu par individuālā ekipējuma iepirkumu veikšanu NATO Atbalsta un iepirkumu aģentūras e-iepirkumu sistēmā, kā arī minētajā sistēmā veicis vairākus iepirkumus.

Militāro materiāltehnisko līdzekļu kodēšanas un izpētes jomā VAMOIC nodrošina kodifikācijas moduļa "MC CATALOGUE" uzturēšanu AM un NBS vajadzībām, starptautisko NATO sistēmas kodu piešķiršanu katram materiāltehniskajam līdzeklim un Latvijas kompānijām atbilstoši NATO pieņemtajai uzskaites sistēmai, vienotajai grāmatvedības un noliktavu uzskaites sistēmai, sniedz konsultācijas normatīvo dokumentu sagatavošanā kodēšanas jomā, kā arī nodrošina sadarbību ar NATO *Support Agency* (NSPA) un citu valstu kodēšanas birojiem. Datu bāzē ir NCAGE kodi 757 Latvijas kompānijām, kas ļauj tām piedalīties starptautiskajos NATO valstu konkursos.

Militārās izlūkošanas un drošības dienests

Militārās izlūkošanas un drošības dienests (MIDD) ir valsts drošības iestāde, kas veic militāro pretizlūkošanu, izlūkošanu un citus Valsts drošības iestāžu likumā un citos normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

2018. gadā MIDD pildīja Valsts drošības iestāžu likumā un citos normatīvajos aktos tam noteiktos uzdevumus:

- nodrošināja AM, tās padotības iestādes un NBS ar to darbībai nepieciešamo pretizlūkošanas un izlūkošanas informāciju;
- veica ievērojamu darbu, lai atklātu un sadarbībā ar citām valsts drošības iestādēm novērstu ārvalstu speciālo dienestu, kā arī organizāciju vai atsevišķu personu graužošo darbību (spiegošanu, sabotāžas, pretvalstisku darbību

vai terorismu) AM, tās padotības iestādēs un NBS;

- veica pasākumus, lai aizsargātu valsts noslēpumu AM, tās padotības iestādēs un NBS, un kontrolēja to izpildi;
- pārbaudīja pretendentes, kas vēlas saņemt speciālās atļaujas (licences), kuras izsniedz AM atsevišķos licencēšanai pakļautos komercdarbības veidos, kā arī sniedza atzinumus par speciālo atļauju izsniegšanu;
- veica personu un telpu atbilstības drošības prasībām pārbaudes AM, tās padotības iestādēs, NBS, militārajos objektos, kā arī iestādēs, organizācijās un komercsabiedrībās, kuru darbība ir saistīta ar valsts noslēpumu militārās aizsardzības jomā;
- saskaņā ar MK 2015. gada 23. oktobra rīkojumu Nr. 638 "Par Latvijas Republikas institūciju atbildības sadalījumu Ziemeļatlantijas līguma organizācijas komitejās, darba grupās un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas padotībā esošajās organizācijās" nodrošināja dalību NATO aģentūrās, komitejās un darba grupās;
- kā Latvijas Republikas nacionālā signālu izlūkošanas iestāde veica un kontrolēja signālu izlūkošanu, kā arī nodrošināja iegūtās informācijas aizsardzību.

Vienlaikus MIDD pildīja citus normatīvajos aktos un starptautiskajos līgumos, kā arī MK un AM noteiktos uzdevumus, t. sk. nodrošināja efektīvu informācijas apmaiņu ar NATO un ES struktūrām un partnervalstīm, veica fiziskās drošības pasākumu pārbaudi MIDD kompetencē esošajos nacionālajai drošībai svarīgos objektos (kritiskajā infrastruktūrā).

Nacionālie bruņotie spēki

Nacionālie bruņotie spēki ir militāro formējumu kopums, ko veido militāri organizēta, apmācīta un apbruņota tautas daļa, kura aizsargā Latvijas valsts suverenitāti, teritoriālo nedalāmību un tās iedzīvotājus no agresijas. Galvenais NBS mērķis ir nodrošināt attīstību, veidojot NBS par efektīvu un mūsdienīgu, draudu novēršanai labi sagatavotu militāru organizāciju.

Atbilstoši Valsts aizsardzības koncepcijai NBS ieguldījums valsts aizsardzības sistēmā arī 2018. gadā bija saistīts ar kaujas gatavības spēju uzturēšanu un pilnveidošanu iespējamā valsts apdraudējuma novēršanai un pārvarēšanai, ieguldījumu starptautiskajās operācijās un atbalsta sniegšanu civilajai sabiedrībai avāriju, ugunsdzēsības, meklēšanas un glābšanas darbos, terorisma draudu novēršanā, sabiedriskās kārtības uzturēšanā un apdraudējumu izraisīto seku likvidēšanā. Tika saglabāta gatavība veikt arī citus likumus un starptautiskajos līgumos noteiktos uzdevumus.

2018. gadā tika turpināta NBS restrukturizācija. Turpinājās darbs pie Valsts aizsardzības operatīvā plāna pārskatīšanas un datu atjaunošanas, NBS uzdevumu krīzes situācijās un NBS struktūras pilnveidošanas, uzturēšanās valsts atbalsta spējas attīstības, kā arī sadarbības ar NATO spēku integrācijas vienību (NSIV) Latvijā.

Personāla apmācība

2018. gadā Mācību vadības pavēlniecības (MVP) skolās un mācību centros tika īstenoti 210 kursi, kuros kvalifikāciju paaugstināja 2 632 NBS karavīri un civilie darbinieki, kā arī 64 amatpersonas no citām valsts un pašvaldību institūcijām (ministrijām, aģentūrām un dienestiem). MVP skolās tika ieviesti 9 jauni, NBS spēju attīstībai nepieciešami apmācību kursi, pilnveidotas 10 apmācību programmas un izstrādātas 16 jaunas apmācību programmas. NAA 2018. gadā absolvēja un pirmo leitnanta virsnieka pakāpi ieguva 56 kadeti, no tiem profesionālo bakalaura studiju programmu “Sauszemes spēku militārā vadība” pabeidza 15 kadeti, profesionālo bakalaura studiju programmu “Gaisa spēku militārā vadība” – 9 kadeti, profesionālo bakalaura studiju programmu “Jūras spēku militārā vadība” – 9 kadeti, Komandējošā sastāva virsnieka programmu apguva 23 kadeti. Profesionālo kvalifikāciju paaugstināja 45 karavīri, no tiem Virsnieka speciālista pamatkursā mācījās 16, Jaunākā štāba virsnieka kursā – 13, Vecākā virsnieka speciālista kursā – 6, Jūras spēku Vidējā līmeņa vadības štāba virsnieka kursā –

10 karavīri.

Kadetu mācību apmaiņas programmā 4 kadeti devās apgūt vispārējo inženierzinātņu aizsardzības sistēmas bakalaura programmu Helmuta Šmita universitātē Vācijā.

Militārās mācības

2018. gadā NBS karavīri ir piedalījušies vairāk nekā 100 militārajās mācībās un vingrinājumos, no tiem aptuveni trešdaļa norisinājās Latvijas teritorijā. 2018. gads bija ceturtais un noslēdzošais gads NBS četru gadu apvienoto militāro mācību ciklā (2015.–2018), kas 2018. gada augustā noslēdzās ar NBS līmeņa apvienotajām mācībām “Namejs 2018”.

Mācībās tika pārbaudīta NBS vienību gatavība veikt valsts aizsardzības uzdevumus, personāla apmācība un pielāgošanās Latvijas apstākļiem. Mācībās piedalījās vairāk nekā 10 000 profesionālā dienesta karavīru, zemessargu, rezerves karavīru un Iekšlietu ministrijas darbinieku, kā arī sabiedrotie no citām NATO valstīm.

Mācību galvenais mērķis bija pārbaudīt un pilnveidot NBS vienību spēju veikt valsts aizsardzības uzdevumus saskaņā ar Valsts aizsardzības operatīvo plānu.

Mācību “Namejs 2018” laikā NBS apakšvienības tika papildinātas ar rezerves karavīriem un rezervistiem, savukārt Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes sastāvā mācībās piedalījās NATO paplašinātās klātbūtnes Latvijā kaujas grupas karavīri.

Latvijā notiekošo mācību “Summer Shield XV” un “Saber Strike 2018” ietvaros NBS karavīri veica mācību uzdevumus ar Latvijas stratēģisko partneru atbalstu. Mācību “Saber Strike 2018” laikā tika turpināta 2017. gadā uzsāktā prakse mācības izvērst ārpus militārajiem poligoniem. Vienlaikus ar mācībām “Saber Strike 2018” notika arī ASV armijas un ASV Gaisa spēku apvienotās militārās mācības

“Swift Response”, kurās ASV gaisa desanta vienību karavīri 12 stundu laikā ieradās Latvijā, demonstrējot ātrās reaģēšanas spējas.

Baltijas valstu bruņoto spēku pārrobežu sadarbība tika pilnveidota, vairāk nekā 900 Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes (ieskaitot NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupu) un Zemessardzes 2. Vidzemes brigādes profesionālā dienesta karavīriem un zemessargiem piedaloties lielākajās Igaunijas Aizsardzības spēku četru gadu militārā mācību cikla noslēguma mācībās “Siil 2018”.

2018. gadā NBS piedalījās lielākajās NATO militārajās mācībās kopš Aukstā kara beigām “Trident Juncture 2018”, kuras norisinājās Norvēģijā. Viens no mācību uzdevumiem bija nodrošināt Latvijas karavīru pilnvērtīgu sagatavošanu dežūrai NATO sevišķi ātrās reaģēšanas vienībā Vācijas kontingenta sastāvā 2019. gadā. Mācību laikā īpaša vērība tika pievērsta kaujas atbalsta procedūru pilnveidošanai, lai nodrošinātu kaujas inženieru savietojamību kopīgu uzdevumu izpildē. Mācībās piedalījās vairāk nekā 40 Latvijas karavīru no Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes un Zemessardzes 54. kaujas atbalsta bataljona ar vieglo militāro inženieru vadu, mehāniķu grupu un Nacionālā atbalsta elementu. Savukārt mācību ietvaros notiekošajā Otrā pasaules kara vēsturisko jūras mīnu meklēšanas operācijā sekmīgi piedalījās Jūras spēku Mīnu kuģu eskadras mīnu kuģis M-08 “Rūsiņš” ar 45 karavīru komandu.

Dalība starptautiskajās operācijās un spēku struktūrās

No 6 starptautiskajām operācijām, kurās Latvija 2018. gadā turpināja piedalīties, aizvadītajā gadā skaitliski lielākais NBS ieguldījums bija NATO vadītajā starptautiskajā apmācību misijā Afganistānā “Resolute Support”, kurā NBS piedalījās ar 42 karavīriem. 2018. gadā Latvijas kontingenta lielākā daļa, tāpat kā iepriekš, atradās Afganistānas ziemeļu reģiona pilsētā Mazārešarīfā un atsevišķi

karavīri savus pienākumus pildīja operācijas štābos galvaspilsētā Kabulā. Latvijas kontingenta personāls ieņēma padomdevēju un dažāda līmeņa štābu virsnieku un instruktoru amatus.

Tika turpināta dalība ES pretpirātisma operācijā “Atalanta” pie Somālijas krastiem. Tās uzdevums ir aizsargāt humānās palīdzības piegādi un nodrošināt kuģošanas ceļu drošību reģionā. Latvija operācijā piedalījās ar 1 Jūras spēku karavīru, kas dienēja operācijas štābā Nortvudā, Lielbritānijā.

ES militārajā nelegālo migrantu kontrabandas apturēšanas un migrantu plūsmas ierobežošanas jūras spēku operācijā Vidusjūrā “Sophia” piedalījās 1 NBS Jūras spēku virsnieks, kas dienēja operacionālajā štābā Romā, Itālijā.

Turpinājās dalība ES EUTM un ANO misijā MINUSMA Mali. EUTM uzdevums ir atbalstīt Mali bruņoto spēku apmācību un reorganizāciju, lai sekmētu valsts teritoriālās integritātes atjaunošanu. Dalību operācijā EUTM NBS 2018. gadā turpināja 3 NBS karavīri, kuri tika integrēti Ziemeļvalstu–Baltijas valstu apmācības vienībā, un dienesta pienākumus pildīja Koulikoro apmācības bāzē.

ANO misijā MINUSMA Gao pilsētā un tās apkaimē Vācijas ISTAR rotas sastāvā piedalījās 9 NBS karavīri un 1 karavīrs – misijas Informācijas apstrādes štābā Bamako. Šīs misijas galvenie uzdevumi ir nodrošināt stabilitāti un drošību, aizsargāt civilos iedzīvotājus, atbalstīt nacionālo politisko dialogu, asistēt valsts pārvaldes un drošības iestāžu darbības atjaunošanā.

2018. gadā tika turpināta arī dalība pret teroristisko organizāciju “Islama valsts” vērstajā starptautiskās koalīcijas militārajā operācijā Irākā “Inherent Resolve”. Šajā operācijā 2018. gadā apmācību vienībā, kura kopā ar Dānijas bruņoto spēku karavīriem apmāca Irākas drošības spēkus, piedalījās 6 NBS profesionālā dienesta karavīri. Viens no galvenajiem operācijas mērķiem bija cīņa ar terorismu, taču, tā kā “Islama valsts” ir gandrīz iznīcināta, šobrīd galvenais darbības virziens ir vērsts uz vietējo Irākas

drošības spēku stiprināšanu un attīstību, lai tie varētu aizstāvēt teritoriju un iedzīvotājus.

Turpinot sniegt ieguldījumu NATO Reaģēšanas spēkos (NATO *Response Force*, NRF), 2018. gadā Latvija NRF *Initial Follow on Force Group* sastāvā (IFFG) *STAND UP* periodā visu gadu nodrošināja vieglo inženieru vada līmeņa apakšvienību. Papildus dalībai NRF tika deleģēts arī Speciālo uzdevumu vienības elements un Pirmās pastāvīgās NATO pretmīnu cīņas kuģu grupas (SNMCMG1) sastāvā – pretmīnu cīņas kuģis “M-08 Rūsiņš” ar 46 karavīru apkalpi. NRF mērķis ir nodrošināt NATO gatavību nekavējoties iesaistīties pilna spektra operācijās jebkurā reģionā.

Tāpat pagājušajā gadā Latvija turpināja piedalīties Apvienotās Karalistes vadītajā spēku struktūrā (*Joint Expeditionary Force* - JEF). 2018. gadā šajā spēku struktūrā piedalījās NBS Mehanizētā kājnieku rota 120 karavīru sastāvā, tāpat notika dažāda līmeņa mācības. Politisko direktoru līmenī norisinājās “JEF Poles”, kurā tika testēta JEF lēmumu pieņemšana stratēģiskā līmenī. Savukārt mācībās “Joint Venture 2018” tika vingrināta komandvadības sistēma, un šīs mācības vienlaicīgi notika divās vietās – Lielbritānijā un Kīprā. Pēc stratēģiskā un operacionālā līmeņa mācībām norisinājās arī taktiskā līmeņa mācības “Joint Warrior”, kurās no NBS piedalījās 89 karavīri ar 19 kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņumašīnām, kas kopā ar lietuviešu vienību tika integrēti Dānijas kontingentā.

2018. gadā Latvija turpināja atbalstīt Ukrainas bruņoto spēku instruktoru apmācību Ukrainas teritorijā, apmācot 29 Ukrainas karavīrus un organizējot Ukrainas bruņoto spēku instruktoru apmācību Latvijas teritorijā.

Sprādzienbīstamo priekšmetu neitralizēšana

2018. gadā Zemessardzes Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas vienība ir neitralizējusi 4978 sprādzienbīstamus priekšmetus un 6394 strēlnieku munīcijas vienības. Izsaukumos

tika iesaistīti 156 karavīri. Pretmīnu operācijās jūrā 2018. gadā tika iesaistīts 81 Jūras spēku karavīrs.

Jūras spēku personāls 2018. gadā, mācību “Namejs 2018” laikā, iznīcināja 1 mīnu, savukārt ārpus mācībām jūrā un iekšējos ūdeņos tika iznīcināti 35 sprādzienbīstami objekti un pārmeklētas 21,5 kvadrātjūdzes. MVP Kaujas atbalsta un nodrošinājuma mācību centra karavīri ir veikuši 71 izbraukumu militāro apmācību procesā un Ādažu militārajā poligonā atrada 216 sprādzienbīstamu priekšmetu iznīcināšanai.

Nacionālo bruņoto spēku regulāro spēku vienību un Zemessardzes darbība

NBS Sauszemes spēku Mehanizētā kājnieku brigāde 2018. gadā piedalījās 33 dažāda līmeņa mācībās gan Latvijā, gan starptautiskā līmenī ārpus valsts.

Vienas no nozīmīgākajām nacionālā mēroga mācībām bija “Namejs 2018”, kas bija noslēdzošās mācības četru gadu ciklā. Tajās tika pārbaudīta vienības gatavība pildīt valsts aizsardzības uzdevumus. Mācību ietvaros norisinājās brigādes gada noslēguma mācības “Sudraba bulta 2018”. Šajās mācībās tika apmācīti arī 48 rezerves karavīri, kuri tika atvaļināti rezervē laikā no 2008. līdz 2017. gadam, kā arī pirmo reizi atjaunotās Latvijas vēsturē mācībās Sauszemes spēku Mehanizētajā kājnieku brigādē tika integrēti 38 brīvprātīgie rezervisti. Lai vienības sagatavotu dalībai NATO sevišķi ātrās reaģēšanas vienībā Vācijas kontingenta sastāvā 2019. gadā, Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes personāls piedalījās NATO militārajās mācībās “Trident Juncture 2018” Norvēģijā. Turpinājās NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas integrēšana Sauszemes spēku Mehanizētajā kājnieku brigādē.

Lai padziļināti apgūtu militārās spējas konvencionālajās operācijās, Sauszemes spēku Mehanizētā kājnieku brigāde piedalījās dažādās mācībās. Nozīmīgākās no tām bija “Saber Strike 2018”, “Summer Shiled XV” un “Siil 2018”.

Mācībās “Combined Resolve” un “Dragon Ready” Vācijā karavīri pilnveidoja mehanizācijas spējas multinacionālā vidē. Sekmīgi turpinājās sadarbība ar Dānijas bruņotajiem spēkiem, kur Dānijas divīzijas sastāvā mācību “Knight 2018” projekta ietvaros brigāžu līmeņa štāba personāls pilnveidoja iemaņas operāciju plānošanā un vadīšanā, veica individuālā, speciālā un kolektīvā līmeņa apmācību. 2018. gadā Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes štābs sekmīgi sasniedza “CREVAL” kritērijus un tika sertificēts pilntiesīgai darbībai divīzijas sastāvā. Turpinot ieguldījumu NATO paaugstinātas gatavības spēkos, 2018. gadā Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes vienības piedalījās kaujas dežūrās Lielbritānijas vadītajos NATO Ātrās reaģēšanas spēkos un Apvienotās reaģēšanas spēkos (JEF).

2018. gadā sekmīgi turpinājās brigādes mehanizācija un no Lielbritānijas tika saņemtas plānotās bruņutehnikas vienības, kas deva iespēju mehanizēt Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes 1. mehanizēto kājnieku bataljonu un uzsākt vēl viena bataljona mehanizāciju.

2018. gadā Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes sastāvā tika uzsākta Artilērijas divizionā izveide un decembrī atjaunotajai vienībai pasniegts karogs. Uzlabojot netiešās uguns atbalsta spēju, 2018. gadā no Austrijas saņemtas pašgājējhaubices “M109”, kas ļaus pilnvērtīgi veikt valsts aizsardzību un integrēties NATO operācijās un mācībās.

Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes vienības 2018. gadā papildus ikdienas uzdevumiem veiksmīgi sadarbojās ar Latvijas administratīvo teritoriju pašvaldībām. Tās piedalījās pašvaldību rīkotajos pasākumos, organizējot militārās tehnikas un ekipējuma izstādes, atbalstīja valsts simtgades un svētku un atceres dienu pasākumus, piedaloties militārajās parādēs un patriotiskās audzināšanas pasākumos Latvijas skolās, sniedza atbalstu jaunsargu izglītošanā, rīkoja Atvērto durvju dienas, kuras apmeklēja aptuveni 2500 skolēnu.

Jūras spēki 2018. gadā piedalījās 12 starptautiskajās

mācībās, 1 vēsturisko sprādzienbīstamo objektu iznīcināšanas operācijā un NBS mācību cikla noslēguma mācībās “Namejs 2018”, kā arī 4 dažāda līmeņa civilās aizsardzības mācībās Latvijā.

2018. gadā Jūras spēki pirmo reizi pastāvēšanas laikā piedalījās INTERPOL un EUROPOL koordinētajā starptautiskajā operācijā “30 Days at Sea”, kuras mērķis bija globāla jūras vides piesārņotāju un MARPOL konvencijas pārkāpēju konstatēšana un saukšana pie atbildības.

Mīnu kuģu eskadras pretmīnu cīņas kuģis “M-08 Rūsiņš” no 2018. gada jūlija līdz decembrim atradās NATO Augstas reaģēšanas spēku pretmīnu cīņas kuģu grupā SNMCMG1 (*Standing NATO Mine Counter Measures Group-1*).

Krasta apsardzes dienesta Jūras meklēšanas un glābšanas koordinācijas centrs 2018. gadā ir vadījis 28 Meklēšanas un glābšanas operācijas jūrā. 24 Jūras spēku peldlīdzekļi bija iesaistīti 24 meklēšanas un glābšanas operācijās, to laikā izglābti 11 cilvēki. Ir īstenotas 13 medicīniskās evakuācijas operācijas, no tām 11 operācijās bija iesaistīti 11 Jūras spēku peldlīdzekļi, izglābti 6 cilvēki. 5 Jūras spēku peldlīdzekļi tika iesaistīti kuģu uzsēšanās uz sēkļa gadījumos, 2 no tiem veica 2 jahtu novilkšanu no sēkļa, izglābjot 2 cilvēkus. 6 Jūras spēku peldlīdzekļi tika iesaistīti gadījumos, kad kuģis bija zaudējis vadības spēju, veicot 1 jahtas novērošanu, 2 jahtu pavadīšanu pēc kuģa vadības spēju atjaunošanas, bet 3 Jūras spēku peldlīdzekļi veica 3 jahtu nogādāšanu ostā, aizvelkot tās tauvā un tā izglābjot 4 cilvēkus. 2018. gadā Jūras spēku peldlīdzeklis veica jahtas vilkšanas operāciju, kuras laikā izglābti 4 cilvēki. Tāpat Jūras spēku peldlīdzeklis tika iesaistīts vienā no 5 neapstiprinātu trauksmes signālu pārbaudēm un nozagtas laivas meklēšanas operācijā.

Izmantojot zemes mākslīgos pavadoņus Latvijas ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un teritoriālajā jūrā, ir konstatēti 13 gadījumi, kad jūras virsmai ir paaugstināta atstarošanas spēja (potenciālie jūras

piesārņojumi). No Rojas ostas kapteiņa tika saņemts ziņojums par iespējamo piesārņojumu, ko izraisījis zemessmēlētis. Palīdzības sniegšanā piesārņojuma novērošanas pasākumos Rojā iesaistījās Jūras spēku Jūras incidentu novēršanas vienība un 2 Jūras spēku peldlīdzekļi tika nosūtīti iespējamā piesārņojuma konstatēšanai notikumā vietā. Piesārņojums netika konstatēts.

Jūras spēku peldlīdzekļi 20 reizes bija iesaistīti Valsts vides dienesta zvejas reidu nodrošināšanā. Reidu laikā tika veiktas 62 zvejas kuģu pārbaudes. Uz 2 zvejas kuģiem konstatēti zvejas noteikumu pārkāpumi (sastādīti protokoli), uz 1 zvejas kuģa – kuģošanas drošības pārkāpumi (sastādīts protokols). Izcelti 3 nelikumīgi zvejas rīki. Veicot jūras novērošanu, 2018. gadā novēroti un atpazīti 36 107 kuģošanas līdzekļi.

Gaisa spēki atbilstoši AM infrastruktūras attīstības plānam 2018. gadā turpināja darbu pie lidlauka, gaisa telpas novērošanas infrastruktūras attīstības. Tika izbūvēta lidlauka operāciju vadības un meklēšanas un glābšanas operāciju vadības ēka un uzsākti projektēšanas darbi pie spēku aizsardzības, pretgaisa aizsardzības divizionā, lidlauka ugunsdzēsēju DEPO un citu objektu izbūves, turpinājās darbs pie ASV ERI (U.S. *funded European Reassurance Initiative*) projektu izpildes. Apmācīts personāls, kas nodrošina lidlauka darbības funkcijas. 2018. gada 3. decembrī Lielvārdes lidlauks uzsāka darbu operacionālajā režīmā 16/6. Tika turpināti sagatavošanās darbi lidlauka spējai nodrošināt lidojumus atbilstoši instrumentālo lidojumu noteikumiem (IFR).

Gaisa spēki nodrošināja meklēšanas un glābšanas, kā arī medicīniskās evakuācijas dežūras, kuru laikā helikopteri un to apkalpes reaģēja uz 12 meklēšanas un glābšanas izsaukumiem. Sadarbībā ar Nacionālo medicīniskās palīdzības dienestu veiktas 11 gaisa medicīniskās transportēšanas operācijas. 2018. gadā Gaisa spēki iesaistījušies 26 ugunsgrēku dzēšanas darbos. Kopā 2018. gadā palīdzība sniegta 14 cilvēkiem.

Turpinājās pastāvīga Latvijas gaisa telpas un tai pieguļošās gaisa telpas novērošana 24/7 režīmā, kā arī dalība BALTNET (Baltijas Gaisa telpas novērošanas tīkls – BALTNET (*Baltic Air Surveillance Network*)) un NATINAMDS (NATO *Integrated Air and Missile Defence System*), nodrošinot Karmelavas CRC (*Control Reporting Center*) darbību ar kvalificētu Gaisa telpas novērošanas eskadriļas (GTNE) personālu atbilstoši BALTNET CONOPS (*Concept of operations*).

Sniegts atbalsts Zemessardzes personāla apmācībai darbā ar pretgaisa aizsardzības sistēmu “RBS-70”, kā arī mācību “Namejs 2018” ietvaros īstenota Gaisa spēku rezerves karavīru apmācība. NBS Aviācijas bāzē Lielvārdē darbu sāka Gaisa spēku Mācību centrs, kur nākotnē tiks sagatavoti un kvalifikāciju uzturēs speciālisti dažādās Gaisa spēku jomās.

Uzsākta plānošana un sagatavošanās darbi jauno helikopteru “UH-60M Black Hawk” ieviešanai NBS.

Štāba bataljons 2018. gadā turpināja attīstīt un pilnveidot spēju nodrošināt NBS Komandpunkta nepārtrauktu darbību. Lai to veiktu, bataljona apakšvienības tika trenētas trīs funkcionālajās jomās: sakaru un informācijas sistēmu servisu uzturēšana, spēku aizsardzība, apgāde (ieskaitot medicīnu).

Sakaru un informācijas sistēmu atbalsta centrs nodrošināja Aizsardzības telekomunikācijas tīkla nepārtrauktu darbību un informācijas sistēmu uzturēšanu neklasificētā un klasificētā vidē. Pārskata periodā Sakaru un informācijas sistēmu atbalsta centra Palīdzības dienests saņēma un apstrādāja 4 258 bojājumu vai problēmu pieteikumus. Bataljona sakaru apakšvienības nodrošināja visas lielākās NBS un Latvijas teritorijā notiekošās starptautiskās mācības ar sakaru tehniku, servisiem un speciālistu atbalstu.

Sakarā ar Latvijas valsts simtgades pasākumiem pieauga Godasardzes rotas un NBS orķestra iesaiste valsts un NBS militāro ceremoniju nodrošināšanā.

2018. gadā Štāba bataljonā NBS mācību “Namejs 2018” laikā tika apmācīti 11 rezerves karavīri.

Militārā policija 2018. gadā veica NBS likumā un NBS 2018. gada plānā noteiktos objektu un personu apsardzes, noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanas, drošības pasākumu nodrošināšanas amatpersonu vizīšu laikā, transportlīdzekļu kolonnu pavadīšanas, militārās meklēšanas (sprādzienbīstamo priekšmetu) uz sauszemes un ūdenī un klasificēto materiālu pārvadāšanas uzdevumus.

2018. gadā Militārā policija sagatavoja 18, bet nosūtīja dalībai starptautiskajās operācijā “Resolute Support” Afganistānā 14 karavīrus.

Speciālo spēju attīstības ietvaros 2018. gadā tika uzsākta spējas pret bezpilota lidaparātiem ieviešana. Papildus esošajam Militārās policijas Koordinācijas centram Ādažos arī Lielvārdē tika izveidots Militārās policijas Koordinācijas centrs.

Svarīgs Militārās policijas 2018. gada uzdevums bija nodrošināt reālās dzīves atbalstu sabiedroto spēku uzņemšanas operācijās, kārtējo vienību rotācijas un militāro mācību laikā.

Nodrošinājuma pavēlniecība 2018. gadā sekmīgi realizēja uzdotos uzdevumus, tai skaitā savā atbildības jomā atbalstīja starptautisko mācību norisi Latvijas teritorijā un NBS iesaisti starptautiskajās mācībās ārpus Latvijas teritorijas, koordinēja un nodrošināja sabiedroto spēku uzdevumu izpildi Latvijā. Ādažu poligonā tika nodoti ekspluatācijā vairāki mācību objekti, Nodrošinājuma pavēlniecība turpināja uzturēt NBS apgādes un plānošanas informācijas datubāzi NATO kopējā elektroniskajā darba vidē LOGFAS, kā arī uzsāka NBS personāla apmācību programmatūras izmantošanā. Nodrošinājuma pavēlniecības personāls sniedza atbalstu Jūras spēkiem un Gaisa spēkiem cilvēku meklēšanas un glābšanas operācijās. Gada laikā Nodrošinājuma pavēlniecība noslēdza 400 līgumus un 80 vienošanās ar dažādām Latvijas un ārvalstu komercsabiedrībām, sekmīgi koordinēja jaunās bruņutehnikas, ieskaitot

pašgājējhaubices, nogādāšanu Latvijā.

2018. gadā **Mācību vadības pavēlniecības (MVP)** štābs izstrādāja un apstiprināja 9 mācību metodiskos materiālus un publikācijas un veica 14 paaugstinātas bīstamības nodarbību kontroles NBS vienībās un Zemessardzē, divas Zemessardzes pamatapmācības kvalitātes kontroles – 2. un 4. Zemessardzes brigādē un 3 kompleksās pārbaudes. MVP personāls piedalījās mācību “Sabre Knight 2018” un “Namejs 2018” izvērtēšanā.

Galvenais MVP starptautiskās sadarbības attīstības virziens 2018. gadā bija Ukrainas bruņoto spēku instruktoru apmācība Ukrainā, kur notika 3 izbraukuma apmācību posmi mācību centrā Ļvovā (Nodarbību sagatavošanas un vadīšanas kurss un Nodarbību izvērtēšanas kurss). Nodarbību sagatavošanas un vadīšanas (NSV) kvalifikāciju saņēma 66 un nodarbību analizēšanas un izvērtēšanas (NAV) kvalifikāciju – 18 Ukrainas instruktori.

Sniedzot starptautisko atbalstu Partnerattiecības mieram programmas ietvaros, MVP mācību skolās 2018. gadā tika apmācīti 11 ārvalstu bruņoto spēku karavīri, no tiem NBS Valodu skolā – 10 (8 no Ukrainas, 1 no Gruzijas, 1 no Azerbaidžānas) un Jūras spēku Mācību centrā – 1 karavīrs (no Gruzijas). Lai nodrošinātu starptautiskās operācijas, 2018. gadā tika organizēti 8 pirmsmisijas apmācības kursi (2 – Mali, 2 – Irāka, 4 – Afganistāna). Kopā tika apmācīti 147 karavīri.

NAA kadetu komanda piedalījās *Sundhurts Military Skills Competition 2018* sacensībās ASV, Vestpointā, kur ieguva 16. vietu no 64 komandām.

2018. gadā tika apstiprināts pirmais ES programmas “ERASMUS+” projekts un piešķirts finansējums NAA kadetu un darbinieku mobilitāšu organizēšanai.

Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs (DSPC) 2018. gadā piedalījās vairākos zinātniskos projektos. Tika nolasītas 22 lekcijas citās valstīs, pasniegti studiju kursi un vairākas lekcijas NAA, vadīti

17 maģistra, kā arī bakalaura darbi, diplomdarbi un kursa darbi. Publicētas vairākas zinātniskās publikācijas un populārzinātniskie raksti.

Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs gada laikā organizēja 1 konferenci un 6 ārvalstu ekspertu vieslekcijas.

MVP pirmo reizi kā patstāvīga vienība piedalījās militārajās mācībās “Namejs 2018”. Šajā laikā MVP štābs un MVP vienības veica karavīru apmācību, nodrošinot NBS rezervju sagatavošanu un trenējot MVP spējas apmācību procesa īstenošanā ārpus pastāvīgās dislokācijas vietas. Kopumā šajās mācībās piedalījās 140 MVP karavīri, 191 kadets, 40 brīvprātīgie rezervisti un 50 jaunākā instruktora kursa klausītāji.

2018. gadā MVP īstenoja pilotprojektu “Brīvprātīgo rezervistu apmācība”, kurā piedalījās 40 un to pabeidza 38 personas.

Speciālo operāciju pavēlniecība turpināja kaujas gatavības līmeņa paaugstināšanu, kas atbilst speciālo operāciju valsts aizsardzības un drošības interesēm un vērsta uz terorisma apkarošanas spēju attīstību.

Speciālo operāciju pavēlniecība sniedza atbalstu Militārajai policijai drošības pasākumu organizēšanā – ārvalstu viesu vizīšu laikā. Lai pilnveidotu sadarbību un informācijas apmaiņu, tika rīkotas kopīgas mācības ar valsts drošības iestādēm, piedaloties kolektīvajās apmācībās kā Latvijā, tā ārzemēs.

2018. gadā, atbalstot NBS dalību NATO vadītajā operācijā “Resolute Support”, Speciālo operāciju pavēlniecības karavīri piedalījās starptautiskajā operācijā Afganistānā. Turpinās dalība apmācību misijā Ukrainā un SOCEUR vadītajā JMTG-U projektā instruktoru komandas sastāvā.

Speciālo operāciju pavēlniecības karavīri piedalījās rekrutēšanas pasākumos Latvijas skolās. Tika atbalstīti sabiedriskie projekti – Lielā talka Rīgā,

Bolderājā un piemiņas vietas Bumbu kalniņā Imantā, Rīgā un piemiņas vietas Nāves salā sakopšanai.

Lai veicinātu civilmilitāro sadarbību, notika pirmais šķēršļu skrējiens “Patria Tough Run” un sadarbībā ar Militāro policiju tika organizētas spēka izturības sacensības. Sadarbībā ar grupu “Refleksija” Speciālo operāciju pavēlniecības karavīri piedalījās dziesmas “Karavīrs” veidošanā, kas bija dāvana Latvijas simtgadē.

Zemessardzē 2018. gada 31. decembrī bija vairāk nekā 800 profesionālā dienesta karavīru un 8300 zemessargu, kā arī aptuveni 1200 veterāni. Kopumā no 2018. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim Zemessardzē uzņemti vairāk nekā 950 pilsoņi.

2018. gadā, lai palielinātu Zemessardzē dienāšo zemessargu speciālistu skaitu, tika sagatavoti un iesniegti grozījumi Latvijas Republikas Zemessardzes likumā, paredzot zemessargu speciālistu un zemessargu instruktoru speciālistu institūta izveidi. Iesniegti un 2. lasījumā apstiprināti grozījumi, kas paredz summēt mācību un dienesta uzdevumu izpildes laiku. Šāds regulējums dos iespēju ilgākā laika posmā summēt mācību un dienesta uzdevumu izpildes laiku un izpildīt nepieciešamos kritērijus (izdienas) nākamās pakāpes saņemšanai tiem zemessargiem, kuru mācību un dienesta uzdevumu izpilde nav 8 stundas diennaktī.

2018. gadā tika izveidotas 4 jaunas struktūras: Zemessardzes 1. Rīgas brigāde, Zemessardzes 2. Vidzemesbrigāde, Zemessardzes 3. Latgalesbrigāde un Zemessardzes 4. Kurzemes brigāde. Izveides procesā joprojām ir Rīgas brigāde, kuras sastāvā ir 2 jaunizveidotie bataljoni Rīgā (Zemessardzes 13. kājnieku bataljons) un Bauskā (Zemessardzes 53. kājnieku bataljons), savukārt Zemessardzes 3. Latgales brigādē ir uzsākta profesionālā dienesta bataljona (Zemessardzes 36. kaujas atbalsta bataljona) izveide un attīstība. Tiek turpināts attīstīt un pilnveidot arī pārējās Zemessardzes komandierim pakļautās vienības un apakšvienības – Zemessardzes orķestri, Zemessardzes kiberaizsardzības vienību,

Zemessardzes mācību centru, Zemessardzes Speciālo psiholoģisko atbalsta vadu, Zemessardzes Speciālo uzdevumu vienību, Zemessardzes zinātnes, pētniecības un inovāciju ieviešanas centru un Zemessardzes veterānu apvienību.

Kā prioritāte 2018. gadā Zemessardzes vienību sagatavošanā tika izvirzīta zemessargu individuālā un vienību kolektīvā apmācība, sagatavojot vienības Paaugstinātas gatavības rotu (PGR) sertifikācijai un dalībai NBS mācībās "Namejs 2018". Lai to nodrošinātu, pastāvīgi tika veikta gan profesionālā dienesta karavīru, gan zemessargu militārā apmācība brigādēs un bataljonos, NBS mācību centros Latvijā un ārzemēs. Tika organizētas centralizētas brigāžu militārās pamatapmācību nometnes, kuras sekmīgi pabeidza 444 zemessargi. Paralēli turpinājās arī kvalifikācijas apmācība.

2018. gadā NBS Instruktoru skolas Jaunākā instruktora kursu absolvēja un kaprāļa pakāpes saņēma 43 zemessargi. Instruktoru kursu zemessargiem absolvēja un instruktora kvalifikāciju saņēma 10 zemessargi. Sadarbībā ar Dānijas zemessardzi (*Danish Home Guard*) Militārās vadības kursus instruktoriem pabeidza 22 zemessargi un profesionālā dienesta karavīri no Zemessardzes, tika uzsākta 1. līmeņa Paplašinātās pirmās palīdzības kursa apmācība. 2018. gadā pirmo reizi tika organizēts Kājnieku nodaļas komandiera kvalifikācijas kurss, kuru sekmīgi pabeidza 10 zemessargi un profesionālā dienesta karavīri no Zemessardzes.

2018. gadā, atbalstot sabiedrību, 304 zemessargi un 22 profesionālā dienesta karavīri 8 reizes piedalījās pazudušu cilvēku meklēšanā. 154 sabiedriskās kārtības nodrošināšanas pasākumos tika iesaistīti 1437 zemessargi, 246 profesionālā dienesta karavīri un 2 civilie darbinieki. Zemessardze 2018. gadā ir piedalījusies 6 civilās aizsardzības mācībās, iesaistot tajās 6 zemessargus un 64 karavīrus.

3. Aizsardzības ministrijas personāls

2018. gadā AM bija apstiprinātas 253 amata vietas. Strādājošo skaits 2018. gada 31. decembrī bija 242, no tiem – 165 ierēdņi, 54 darbinieki un 23 karavīri.

Darbu starptautiskajās organizācijās, t. sk. NATO struktūrās, veica 76 AM darbinieki un karavīri, tostarp četri aizsardzības atašēji, divi aizsardzības padomnieki, 10 pārstāvji starptautiskajā organizācijā, viens vecākais referents, viens vecākais grāmatvedis, divi vecākie eksperti. Militāro pārstāvju grupas (MPG) ietvaros militāro dienestu ārvalstīs pildīja 60 NBS karavīri.

2018. gadā AM pieņemti darbā 50 jauni darbinieki, t. sk. ierēdņu amatos iecelti 19 darbinieki un ierotēti 10 karavīri.

2018. gadā AM no darba atbrīvoti 36 darbinieki, t. sk. 11 – pēc paša vēlēšanās, 1 – sasniedzot pensijas vecumu, 5 – pamatojoties uz savstarpēju vienošanos, 4 – samazinoties darbinieku skaitam, 2 – veselības stāvokļa dēļ, 3 ierēdņi pārcelti uz NBS, 1 aizgājis mūžībā un 9 karavīri pēc rotācijas principa atgriezušies NBS.

Aizvadītajā gadā AM strādāja 147 (60%) sievietes un 95 (40%) vīrieši. 20.3% darbinieku bija vecumā no 20 līdz 29 gadiem, 30.6% – vecumā no 30 līdz 39 gadiem, 34.7% – vecumā no 40 līdz 49 gadiem, 11.6% – vecumā no 50 līdz 59 gadiem un 2.8% – vecumā no 60 gadiem.

2% AM darbinieku ir vidējā speciālā izglītība, bet 98% – augstākā izglītība.

Aizvadītajā gadā bērna kopšanas atvaļinājumā atradās 14 darbinieki.

2018. gadā ministrija izsludināja 25 konkursus uz 27 amata vietām, uz kurām kopumā pieteicās 216 pretendenti.

4. Komunikācija ar sabiedrību

4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

2018. gadā AM informēja sabiedrību par aizsardzības nozares aktualitātēm, nozīmīgākajiem spēju attīstības projektiem, visaptverošas valsts aizsardzības un valsts aizsardzības mācības ieviešanu, nacionālajām un starptautiskajām militārajām mācībām, NATO pasākumiem reģionālās drošības stiprināšanā, kā arī Latvijas ieguldījumu starptautiskās drošības stiprināšanā.

2018. gadā AM skaidroja budžeta izlietojumu aizsardzības nozares iepirkumiem, uzsverot, ka lielākie finanšu resursi paredzēti transportlīdzekļu, munīcijas, bruņojuma un individuālā ekipējuma iegādei. Pērn tika sniegta informācija par tādiem nozīmīgiem aizsardzības nozares iepirkumiem kā Austrijas iegādāto pašgājējhaubiču sistēmu un no Dānijas iegādāto pretgaisa aizsardzības raķešu sistēmu “Stinger” piegāde, līguma parakstīšanu ar ASV par četru jaunu helikopteru “UH-60M Black Hawk” iegādi, ASV uzņēmuma “Polaris Government & Defense” ražoto militāri taktisko transportlīdzekļu piegādi Nacionālo bruņoto spēku vienību taktiskās mobilitātes spējas uzlabošanai u. c.

Pagājušajā gadā AM informēja arī par investīcijām militārās infrastruktūras attīstībā, norādot, ka laika posmā no 2018. līdz 2021. gadam prioritāri plānots pilnveidot uzņemošās valsts atbalsta un Zemessardzes infrastruktūru, kā arī sekmēt poligonu un šautuvju attīstību. AM skaidroja, ka 2018. gadā tika ievērojami attīstīta militārā infrastruktūra un apjomīgākās investīcijas notikušas Ādažu bāzē, tās attīstībā ieguldot aptuveni divas trešdaļas no kopējā militārās infrastruktūras attīstībai paredzētā nacionālā finansējuma.

2018. gadā AM uzsāka sabiedrības informēšanu par visaptverošas valsts aizsardzības ieviešanu. Pērn AM rosināja veidot visaptverošu valsts aizsardzības sistēmu, kura ietver ne tikai valsts aizsardzības

jomas vai valsts pārvaldes institūcijas, bet arī privātā sektora pārstāvjus, uzņēmumus, nevalstiskās organizācijas, iedzīvotājus un citas personas. Tika izstrādāti un pieņemti grozījumi Nacionālās drošības likumā, nostiprinot visaptverošās valsts aizsardzības principus normatīvajos aktos, kā arī paredzot visu valsts iedzīvotāju tiesības iesaistīties un sniegt atbalstu valsts aizsardzības pasākumu īstenošanā.

Tāpat AM informēja par valsts aizsardzības mācības pilotprojektu, kura ieviešanu 2018./2019. mācību gadā uzsāka 13 Latvijas skolas. Valsts aizsardzības mācības mērķis ir veicināt pilsonisko apziņu un patriotismu, kā arī sniegt iespēju apgūt militārās pamatiemaņas un prasmes, veidojot pilsoniski atbildīgus un Latvijai lojālus pilsoņus, kas ir vitāli svarīgi visaptverošās valsts aizsardzības kontekstā.

2018. gadā bruņotie spēki uzsāka jaunu projektu – rezervistu militāro apmācību, kurā militārās pamatiemaņas brīvprātīgi apguva 38 rezervisti. Pēc kursa sekmīgas pabeigšanas rezervistus ieskaitīja rezerves karavīros, un viņi piedalījās Nacionālo bruņoto spēku lielākajās mācībās “Namejs 2018”.

Aizsardzības ministrija informēja sabiedrību par iespēju pieteikties rezervistu militārās apmācības kursam, rīkojot preses brīfingu. Par kursa norisi tika vēstīts, gatavojot informāciju plašsaziņas līdzekļiem un publicējot to aizsardzības nozares tīmekļvietnēs. Papildus tam AM sniedza tehnisku un konsultatīvu atbalstu LTV dokumentālās filmas “Iezīmētie” tapšanā. Filmu veidoja LTV žurnālisti, kuri piedalījās rezervistu apmācības kursā.

Tāpat 2018. gadā AM proaktīvi informēja sabiedrību par līdz šim lielākajām militārajām mācībām “Namejs 2018”, kuras no 20. augusta līdz 2. septembrim notika visā Latvijā. Mācībās tika pārbaudīta un pilnveidota Nacionālo bruņoto spēku gatavība izvērsties valsts aizsardzības uzdevumu izpildei kā patstāvīgi, tā kolektīvās aizsardzības sistēmas ietvaros. Lai informētu par mācībām “Namejs 2018”, tika izsūtīti preses paziņojumi, aizsardzības nozares tīmekļvietnēs un sociālajos tīklos publicēti raksti,

sagatavotas faktu lapas, audio un vizuālie materiāli, organizētas intervijas ar aizsardzības nozares vadību un reklāmas kampaņa radio un televīzijās, kā arī visā Latvijā tika izvietota vides reklāma. Pirms mācībām “Namejs 2018” un to noslēgumā tika rīkota preses konference, sniedzot informāciju par mācību norisi.

Pagājušogad tika nodrošināta publicitāte arī vairākām Latvijā notikušajām starptautiskajām militārajām mācībām, piemēram, ASV spēku Eiropā vadītajām ikgadējām starptautiskajām militārajām mācībām “Saber Strike 2018”, kuras pērn bija apvienotas ar Latvijas organizētajām starptautiskajām militārajām mācībām “Summer Shield XV”, militārajām mācībām “Swift Response 18”, “Steadfast Pyramid 2018” un “Steadfast Pinnacle 2018”.

Aizsardzības ministrija atspoguļoja arī Nacionālo bruņoto spēku dalību militārajās mācībās ārvalstīs, piemēram, pēdējo gadu lielākajās NATO militārajās mācībās “Trident Juncture” Norvēģijā, mācībās “Northen Strike” ASV, jūras spēku mācībās “Baltops”, mācībās “Combined Resolve XI” Vācijā, mācībās “Dragoon Ready 19” Vācijā, mācībās “Flaming Thunder” Lietuvā, Apvienoto reāģēšanas spēku mācībās Lielbritānijā, mācībās “Orkaan” Igaunijā u. c.

Pērn sabiedrība tika informēta arī par ASV Gaisa spēku karavīru klātbūtni Latvijā. Karavīri šeit uzturas 2014. gada aprīlī aizsāktās operācijas “Atlantic Resolve” ietvaros, lai stiprinātu reģionālo drošību.

2018. gadā AM informēja par NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas Latvijā aktualitātēm, ziņojot, piemēram, par Čehijas, Slovākijas un Melnkalnes pievienošanas kaujas grupai un tās karavīru dalību militārajās mācībās kopā ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, tādējādi uzlabojot savietojamību ar reģionālajiem sabiedrotajiem, lai spētu reaģēt uz drošības vides izaicinājumiem.

Tāpat AM turpināja informēt sabiedrību par citiem NATO pasākumiem valsts drošības stiprināšanā, tostarp patrulēšanas misiju NATO gaisa telpā virs

Baltijas un NATO 1. pastāvīgās jūras pretmīnu grupas (SNMCMG1) dežūrām Baltijas jūrā.

Pārskata periodā AM sniedza informāciju par Latvijas dalību starptautiskajās operācijās – NATO apmācības operācijā “Resolute Support” Afganistānā, pret teroristisko organizāciju “Daesh” vērstās starptautiskās koalīcijas Apvienoto spēku militārajā operācijā “Inherent Resolve” Irākā, Eiropas Savienības apmācības misijā Mali, Eiropas Savienības Jūras spēku Vidusjūrā “EUNAVFOR Med” militārajā operācijā “Sophia”, ANO vadītajā Visaptverošajā integrētajā stabilizācijas operācijā Mali “Minusma” un Eiropas Savienības pretpirātisma operācijā “Atalanta”.

2018. gadā AM informēja sabiedrību par Latvijas karavīru dalību NATO reaģēšanas spēkos, Latvijas ieguldījumu militārās mobilitātes veicināšanā, Baltijas valstu sadarbību operacionālās sadarbības stiprināšanā un Nacionālo bruņoto spēku dalību NATO 1. pastāvīgajā jūras pretmīnu grupā (SNMCMG1), atspoguļojot Latvijas ieguldījumu reģionālās drošības stiprināšanā.

Tāpat 2018. gadā tika modernizētas aizsardzības nozares tīmekļvietnes, nomainot arī to pārvaldības platformu. Pārejot uz jauno platformu, tika izveidotas oficiālo tīmekļvietņu mobilās versijas, lai to saturu padarītu pieejamāku dažādām auditorijām.

2018. gadā noslēdzās iepirkums par jauna militāro ziņu portāla izstrādi, lai nodrošinātu sabiedrību ar aktuālu, vizuāli pievilcīgu informāciju par aizsardzības nozari un izveidotu stabilu platformu, kurā AM un Nacionālie bruņotie spēki var publicēt nozares ziņas un diskutēt ar iekšējo un ārējo auditoriju par aktuāliem aizsardzības un drošības pasākumiem.

Jaunā ziņu portāla mērķis ir radīt mūsdienīgu aizsardzības nozares informācijas resursu un kļūt par vienu no svarīgākajiem informācijas avotiem ar nozari saistītos notikumos un jautājumos.

2019. gadā darbs pie portāla izveides turpināsies, lai

to atklātu gada beigās.

Pārskata periodā militāro ziņu portālā www.sargs.lv un sociālo mediju tīklā “Latvijas armija” publicētā informācija bieži tika izmantota kā avots ziņu aģentūras LETA, kā arī nacionālo un starptautisko ziņu portālu darbā.

2018. gadā pieauga lietotāju skaits gandrīz visos valsts aizsardzības nozares sociālo mediju kontos, tomēr vislielākais lietotāju skaita pieaugums bijis NBS sociālajiem kontiem, apliecinot pieprasījumu pēc aktuālas informācijas gan īsos ziņojumos, gan video un foto formātā.

2018. gadā “Facebook” kants “@Latvijas_armija” sasniedza 24 000 sekotāju. Tieši šis “Facebook” kants ir primārais sociālo mediju kants saziņai gan ar iekšējo, gan ārējo auditoriju. Īpaši lielu interesi sekotāji izrāda par augstas kvalitātes fotogrāfijām un īsiem videosīžeti, kā arī aktuāliem, īsiem video no notikuma vietas.

2018. gadā Nacionālo bruņoto spēku kants “Instagram” / “@latvijas_armija”, kas tika izveidots 2017. gada 4. maijā, sasniedza 4 900 sekotāju. Tajā tiek ievietotas fotogrāfijas saistībā ar aktuāliem notikumiem.

Nacionālo bruņoto spēku “Twitter” kontam “@Latvijas_armija” 2018. gadā bija 11 600 sekotāju, un tas tiek izmantots, lai operatīvi informētu iedzīvotājus gan par mūsu bruņoto spēku darbībām (piemēram, pārvietošanos pa ceļiem), gan Krievijas aktivitātēm pie Latvijas robežām (t. sk. lidmašīnām un kuģiem, kas pietuvojas Latvijai). Vidēji viens tvīts spēja sasniegt no 3000 līdz 10 000 (atkarībā no temata aktualitātes) lielu mērķauditoriju. Uz šo kontu regulāri atsaucas arī mediji, rakstot ziņas.

2018. gadā Latvijas armijas “Flickr” kontā publicētas vairāk nekā 233 fotogalerijas par aktuāliem aizsardzības nozares jautājumiem – militārajām mācībām, ceremonijām, pasākumiem, parādēm. “Flickr” kants dod iespēju ne tikai parādīt sabiedrībai

militārās nozares aktualitātes, bet arī medijiem un karavīriem lejupielādēt interesējošās fotogrāfijas.

2018. gadā Latvijas armijas “Youtube” kontā augšupielādēti vairāk nekā 145 video, kas sniedz sabiedrībai informāciju par aktualitātēm un nozīmīgiem pasākumiem NBS ikdienā.

2018. gadā AM sadarbībā ar NBS turpināja iepazīstināt vidusskolēnus ar valsts aizsardzības jautājumiem, rīkojot lekcijas Latvijas vidusskolās “Kā mēs sargājam Latviju?”. Šī projekta ietvaros Latvijas vidusskolēni tikās ar aizsardzības nozares civilajiem ekspertiem un NBS karavīriem, kas iepazīstināja ar valsts aizsardzības un drošības stiprināšanas stratēģiju, prioritātēm un pasākumiem un iespējām iesaistīties aizsardzības nozarē, veicinot jauniešu izpratni par Latvijas aizsardzību, sabiedrības atbildību, lomu, tiesībām un pienākumiem tās nodrošināšanā.

Īpaša uzmanība tika veltīta informācijai par Latvijas dalību NATO, kolektīvo aizsardzību, atturēšanas politiku, to skaidrojot ar NATO paplašinātās kaujas grupas izvietojumu Baltijas valstīs un Polijā 2017. gadā. Tāpat interesenti varēja uzzināt par karavīru ikdienu, iespējām iesaistīties Jaunsardzē, Zemessardzē un uzsākt profesionālo militāro dienestu. 2018./ 2019. gadā uz lekciju ciklu pieteicās gandrīz 100 vidusskolas, kas ir aptuveni viena trešdaļa no Latvijas vidusskolām.

Nemot vērā, ka zināšanas un informācija par valsts aizsardzības jautājumiem ir būtiskas ne tikai vidusskolēniem, bet arī pedagogiem, 2018. gadā AM turpināja paplašināt skolu projektu un rīkot arī reģionālos seminārus pašvaldību vadītājiem, izglītības pārvalžu un skolu vadītājiem visā Latvijā. Aizsardzības nozares vadība semināros sniedza informāciju par visaptverošo valsts aizsardzību, valsts drošības izaicinājumiem, aizsardzības nozares aktualitātēm, patriotisma lomu valsts stiprināšanā un izglītības iestāžu nozīmīgo ieguldījumu un izpratnes veicināšanas iespējām par valsts aizsardzības jautājumiem skolēnu vidū, informācijas telpu un tās

ietekmi uz sabiedrību. Vienlaikus reģionālo semināru laikā pašvaldību vadītāji, izglītības pārvalžu un skolu vadītāji tika iepazīstināti ar NBS vienībām un to uzdevumiem.

2018. gadā AM piedalījās sarunu festivālā “Lampa”. Rīkojot diskusijas, lekcijas un sarunas, apmeklētāji tika informēti un iepazīstināti ar aizsardzības nozares aktualitātēm, uzverot, ka valsts aizsardzība ir visas Latvijas sabiedrības kopīga atbildība. Vienlaikus apmeklētājiem bija iespēja iepazīt karavīra un zemessarga ikdienu un iesaistīties diskusijās par vērtību nozīmi aizsardzības kontekstā, valsts aizsardzības mācību, psiholoģisko noturību un citiem aktuāliem jautājumiem.

2018. gadā aizsardzības nozares vadība tikās ar Latvijas darba devējiem – uzņēmumu, pašvaldību un izglītības iestāžu pārstāvjiem, lai pateiktos par atbalstu Zemessardzei. Atsaucīgi darba devēji ir nenovērtējams atbalsts zemessargiem, kuri savu brīvo laiku pavada mācībās, lai sagatavotos aizstāvēt Latviju, ja šāds brīdis pienāktu. Darba devēju atbalsts stiprina Zemessardzes kaujas spējas, vienlaikus veicinot valsts aizsardzību.

Atzīmējot Latvijas simtgadi, aizsardzības nozare plaši iesaistījās dažādos šai gadadienai veltītajos pasākumos. Viens no redzamākajiem pasākumiem bija akcija “Brīvības sardzē”, kuras laikā jaunsargi 2018. gada 18. novembra rītā divas stundas stāvēja godasardzē pie brīvības simboliem sešās Latvijas pilsētās – Rīgā, Liepājā, Jelgavā, Cēsīs, Valkā un Rēzeknē, apliecinot gatavību veltīt savus spēkus Latvijas valsts stiprināšanai un attīstībai.

Lai veicinātu kiberdrošības izglītības programmu veidošanos Latvijā, 2018. gada janvārī aizsardzības resorā tika izveidota darba grupa, lai izstrādātu vadlīnijas augstākās izglītības programmai, pēc kuras tiktu sagatavoti datorzinātnes speciālisti ar padziļinātām zināšanām kiberdrošībā. Darba grupa darbu noslēdza 2018. gada aprīlī, un 2018. gada maijā AM sagatavotās vadlīnijas iesniedza Latvijas Rektoru padomei tālākai rīcībai.

2018. gada oktobrī Eiropas Kiberdrošības mēneša ietvaros ar Eiropas Komisijas “Connecting Europe Facility” projekta “Improving Cyber Security Capacities in Latvia” atbalstu CERT.LV sadarbībā ar biedrību “ISACA Latvijas nodaļa” organizēja kiberdrošībai veltītu konferenci “Kiberšahs 2018”, kuru klātienē apmeklēja 500 dalībnieki, bet attālināti vēroja vairāk kā 2000 interesentu.

2018. gadā CERT.LV piedalījās 127 izglītojošos pasākumos, apmācot 8003 cilvēkus.

4.2. . Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Sekmējot valsts aizsardzības stiprināšanu, atbalstu un izpratni par aizsardzības nozares jautājumiem sabiedrībā, AM ilggadējie sadarbības partneri ir vairākas ar nozari saistītas nevalstiskās organizācijas (NVO).

Sadarbībā ar NVO 2018. gadā tika veicināta sabiedrības izpratne par valsts aizsardzības, drošības un ārpolitikas jautājumiem. Lai rosinātu aktīvāku nevalstiskā sektora iesaisti aizsardzības nozarē notiekošajos procesos un veicinātu izpratni par aizsardzības jautājumiem sabiedrībā, AM regulāri sadarbojas ar pastāvīgajiem sadarbības partneriem, informējot par aktualitātēm un prioritātēm, kā arī rosinot izvērtēt iespējamās sadarbības projektus. NVO un citu sabiedrības pārstāvju iesniegtie priekšlikumi tiek izskatīti AM izveidotajās padomēs.

2018. gadā AM ar NVO izvērta sadarbību par konkrētiem projektiem šādās sadarbības jomās:

1. **Patriotisma audzināšana** (jaunsargu nometnes, jaunsargu iesaiste atceres un piemiņas pasākumos).
2. **Līdzdalība svētku un piemiņas dienās**, to laiku stāstu paudēji (11. novembris, Ziemassvētku kaujas, Kalpaka dienas, Cēsu kaujas, Janvāra barikāžu dienas).
3. **Vēsturiskā saikne / liecība** (NVO pārstāvju

dalība svētku un piemiņas dienās). Nozīmīgu ieguldījumu turpināja sniegt karavīru veterānu NVO, informējot sabiedrību par valsts militāro vēsturi, aicinot uz atceres pasākumiem, kas godina izcilākos latviešu karavīrus un atklāj mūsu armijas vēstures varonīgās lappuses. Apkopojot informāciju par kritušajiem karavīriem, atklājot arvien jaunas nezināmo kritušo atdusas vietas, uzstādot piemiņas zīmes un nododot šo nozīmīgo informāciju jauniešiem.

4. **Pētniecība** par aktuāliem un vēsturiski militāriem jautājumiem (Latvijas pētniecības institūti).
5. Atbalsts **skolām, valstīm, diasporai** (biedrības, informatīvie materiāli, informācijas sniegšana).
6. **Militārās vēstures liecību saglabāšana, apbedījumu un piemiņu vietu** apsekošana, pētniecība. Ar NVO atbalstu tiek apzinātas un sakoptas karavīru apbedījuma un piemiņas vietas Latvijā, kā arī pasaules karos kritušo latviešu karavīru atdusas vietas Krievijas Federācijā.
7. **Bruņoto spēku popularizēšana un attīstības prioritāšu skaidrošana** (sadarbība ar LATO un NAA Drošības un stratēģiskās pētniecības centru).
8. **Politikas veidošana un diskusiju veicināšana** par Latvijas drošības un aizsardzības politikas jautājumiem (reģionālie pasākumi, informējot sabiedrību par aizsardzības nozares aktualitātēm, jauniešu eseju konkursi utt.).

Sadarbībā ar Latvijas Transatlantisko organizāciju (LATO) un Ārlietu ministriju tika organizēta ikgadējā Rīgaskonference, kas pulcēja augsta līmeņa ārpolitikas un drošības politikas ekspertus. Rīgas konference ir viens no lielākajiem un ievērojamākajiem forumiem Ziemeļeiropā ar kvalitatīvām augsta līmeņa diskusijām par aktuālākajiem ārpolitikas, drošības un starptautisko attiecību dienaskārtības jautājumiem. 2018. gada Rīgas konferencē tika aplūkoti NATO, ES un Eiropas ekonomikas nākotnes un attīstības scenāriji, Krievijas iekšpolitika, kā arī citi jautājumi, kas ir aktuāli ne tikai reģionam, bet visai pasaulei.

Rīgas konference ir viens no Baltijas jūras reģiona nozīmīgākajiem drošības un ārpolitikas forumiem, kas pulcē augsta līmeņa ārvalstu drošības un ārpolitikas ekspertus, diplomātus, politiķus, akadēmiķus, uzņēmējus un mediju pārstāvjus. Aizvadītajā gadā Rīgas konferenci klātienē apmeklēja vairāk nekā 650 dalībnieku no 47 pasaules valstīm, kopā 2 dienās aizvadot 7 paneldiskusijas, 6 īpašās sesijas ar kafijas pauzēm, 4 slēgtās nakts sesijas, kur kopumā uzstājās un viedoklī dalījās vairāk nekā 60 dažādu jomu un profesiju pārstāvji.

5. Aizsardzības ministrijas 2019. gada plāns

5.1. 2018. gadā uzsāktie pasākumi, kas tiks turpināti

Politiskā līmenī tiks turpināts darbs, lai nodrošinātu pastāvīgu sabiedroto klātbūtni Latvijas teritorijā.

Turpināsies infrastruktūras projektu plānošana un īstenošana, lai nodrošinātu starptautiskos sabiedrotos, kas atrodas Latvijas teritorijā, kā arī tiks turpināti projekti NBS vajadzībām, kas ietver jaunu dzīvojamo ēku izbūvi, militāro bāzu rekonstrukciju un poligonu paplašināšanu.

2018. gadā aizsardzības ministrs ir parakstījis līgumu ar ASV par vidējās klases militāro helikopteru “UH-60M Black Hawk” piegādi laika posmā līdz 2024. gadam.

2019. gadā tiks uzsākta personāla apmācība, kā arī nepieciešamās infrastruktūras izveide.

2019. gadā tiks turpināta četrriteņu mobilitātes platformu iepirkuma procedūra, kas 2018. gadā netika pabeigta pretendentu sūdzību dēļ Iepirkumu uzraudzības birojā.

Lai stiprinātu NBS, turpināsies iepriekšējā gadā uzsāktu iepirkumu piegāde – bezpilota lidaparātu, “M109A50e” pašgājējhaubiču, sešriteņu taktiskās motortehnikas mobilitātes platformu u. c. Tāpat 2019. gadā tiks turpināts darbs pie radaru sistēmas “TPS-77 MRR” ieviešanas bruņojumā, kas būtiski uzlabos gaisa telpas novērošanas spēju.

Svarīga NBS un valsts aizsardzības daļa ir Zemessardze. Lai paaugstinātu NBS spējas, norisinās mērķtiecīga Zemessardzes attīstība atbilstoši 2017. gadā pieņemtajam Zemessardzes attīstības plānam 2018.–2027. gadam. Šeit jāmin zemessargu skaita palielināšanās, paaugstinātas gatavības vienību attīstība un speciālistu nodrošināšana.

Atbilstoši Zemessardzes attīstības plānam tiek turpināts darbs pie Zemessardzes paaugstinātas gatavības vienību attīstības. 2018. gadā katrā bataljonā tika sertificēts viens paaugstinātas gatavības vads, kas ir pirmais posms paaugstinātas gatavības rotas sasniegšanai bataljonos.

Valsts aizsardzībai svarīga ir ne tikai nacionālo spēju attīstība, bet arī starptautiskā sadarbība. Arī šajā nozarē ir notikusi attīstība. 2017. gadā Latvija iestājās PESCO. PESCO paredz brīvprātīgi padziļināt sadarbību starp ES dalībvalstīm drošības un aizsardzības jomā un palielināt ES autonomiju, uzņemoties un izpildot ciešākas saistības un īstenojot konkrētus sadarbības projektus.

Latvijai iesaistoties Nīderlandes vadītajā “Militārās mobilitātes” projektā, kura ietvaros tiks izstrādāti vienoti standarti un procedūras, nākotnē tiks nodrošināta brīvāka militāro vienību pārvietošanās Eiropā, kas būtiska ne vien ES, bet arī NATO. Lai stiprinātu pretmīnu cīņaspēju, Latvija ir pievienojusies arī Beļģijas vadītajam projektam “Pretmīnu cīņaspējas jūras autonomās sistēmas”. Viens no būtiskākajiem uzdevumiem 2019. gadā būs turpināt izstrādāt katra projekta pārvaldības noteikumus, noteikt projektu mērķus, termiņus, nepieciešamo dalībvalstu ieguldījumu un uzsākt projektu praktisku ieviešanu.

Lai veicinātu Latvijas virzību uz visaptverošu valsts aizsardzības sistēmu, Aizsardzības ministrija kopā ar Izglītības un zinātnes ministriju izveidoja darba grupu valsts aizsardzības mācības ieviešanai. Saeima ir atbalstījusi darba grupas ieceri, sākot ar 2024. gadu, visās Latvijas vidējās izglītības iestādēs ieviest valsts aizsardzības mācības priekšmetu. Priekšmeta mērķis ir pilsoniskās apziņas un patriotisma nostiprināšana jauniešos, līderības prasmju un valsts aizsardzībai noderīgu prasmju attīstīšana.

Valsts aizsardzības mācību jau 2018. gadā savās mācību programmās iekļāva 13 vidējās izglītības iestādes. Valsts aizsardzības mācības plānotā ieviešana atspoguļota informatīvajā ziņojumā “Par

valsts aizsardzības mācības ieviešanu un Jaunsardzes attīstību 2019. gadā un 2027. gadā”, kas izsludināts 2018. gada 20. decembra Valsts sekretāru sanāksmē un šobrīd tiek saskaņots ar citām ministrijām.

Lai paaugstinātu izglītības kvalitāti Jaunsardzē, kā arī valsts aizsardzības mācības un Jaunsardzes pēctecību, informatīvajā ziņojumā “Par valsts aizsardzības mācības ieviešanu un Jaunsardzes attīstību 2019. gadā un 2027. gadā iekļauti arī Jaunsardzes attīstības uzdevumi līdz 2027. gadam. Jaunais Jaunsardzes interešu izglītības formāts, galvenokārt, balstīsies uz skolēnu valstiskās apziņas audzināšanu, veselīga dzīvesveida popularizēšanu, fizisko spēju attīstīšanu, kā arī dzīvei nepieciešamu un mūsdienīgu iemaņu apguvi.

Galvenās Jaunsardzes attīstības prioritātes turpmākajos gados ir jaunas jaunsargu interešu izglītības programmas sagatavošana un jaunsargu instruktoru kvalifikācijas paaugstināšana. Lai nodrošinātu iespēju apmaksāt jaunsargu instruktoru pedagoģijas studijas, izstrādāti Ministru kabineta noteikumi Nr. 632 “Kārtība, kādā jaunsargu instruktoram kompensē mācību izdevumus, un šo izdevumu kompensēšanas un atmaksāšanas nosacījumi”, kas pieņemti 2018. gada 16. oktobrī. Aizsardzības ministrija sniedz atbalstu arī Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijai jaunas studiju programmas “Veselība, fiziskā aktivitāte un drošība” izstrādē, kas nākotnē nodrošinās valsts aizsardzības mācības pedagoģu sagatavošanu.

Sadarbībā ar Saldus tehnikumu un Nacionālo bruņoto spēku Sakaru skolu ir uzsākta vidējās profesionālās izglītības programma “Civīlā aizsardzība un drošība”, kuras mērķis ir sagatavot aizsardzības nozarei nepieciešamos kiberdrošības ekspertus. 2018. gadā šīs programmas apguvi uzsāka 25 audzēkņi.

Izstrādāti noteikumi “Studējošo speciālās militārās apmācības kārtība”, kas dod iespēju Latvijas augstskolās studējošajiem brīvprātīgi apgūt militārās zināšanas un iemaņas. Militārā apmācība paredzēta studējošajiem, kas jau ir iestājušies vai vēl plāno

iestāties Zemessardzē. Pēc Zemessardzes kursa sekmīgas apguves, augstākās izglītības iegūšanas un iecelšanas leitnanta amatā Zemessardzē, persona varēs saņemt kompensāciju triju profesionālā dienesta karavīra mēnešalgu apmērā. Ministru kabinets noteikumus apstiprināja 2019. gada 29. janvārī.

5.2. Galvenie uzdevumi un pasākumi 2019. gadā

2019. gadā tiks uzsākta Valsts aizsardzības koncepcijas 2020. gadam izstrāde, kas jāapstiprina līdz 2020. gada 1. oktobrim. 2019. gada laikā tiks organizētas vairākas publiskās diskusijas, tādējādi iesaistot sabiedrību Valsts aizsardzības koncepcijas 2020. gadam izstrādē.

2019. gadā tiks īstenoti iesāktie spēju attīstības projekti, kas ietver iepirkumu turpināšanu, infrastruktūras attīstību, personāla apmācību un nepieciešamo plānošanas dokumentu izstrādi.

Pasākumi 2019. gadā spēju attīstībai:

- turpināt četrriteņu un sešriteņu mobilitātes platformu iegādes procesu;
- nodrošināt visus zemessargus ar pamatekipējumu;
- izveidot NBS apakšvienību Latgalē, sasniedzot tās pilnu kaujas gatavību;
- nodrošināt profesionālā militārā dienesta personāla skaita pieaugumu;
- turpināt Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes Mehanizētā bataljona attīstību, īpašu uzmanību pievēršot Latvijas teritoriālajai aizsardzībai un kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņutehnikas integrēšanai NBS uzdevumu veikšanā;
- attīstīt Zemessardzi, ieguldot finansējumu ekipējuma, personāla un infrastruktūras vajadzībām, kā arī attīstot specializētās vienības;
- turpināt mehanizācijas, pretgaisa aizsardzības, kaujas inženieru, gaisa telpas novērošanas spēju attīstību, kā arī NBS pārāpbruņošanu un

nodrošinājuma sistēmas sakārtošanu;

- attīstīt netiešās uguns atbalsta spēju Sauszemes spēku Mehanizētajā kājnieku brigādē un Zemessardzē;
- uzsākt mācību cikla “Namejs 2022” īstenošanu, pārbaudot spēku kaujas gatavību nacionālajās un starptautiskajās mācībās;
- uzņemt sabiedroto spēku kaujas grupu Kanādas vadībā Latvijas teritorijā, nodrošinot nepieciešamo uzņemošās valsts atbalstu un infrastruktūru;
- nosūtīt NBS pārstāvjus strādāt starptautiskajās struktūrās;
- turpināt 2018. / 2019. mācību gadā uzsāktu valsts aizsardzības mācības pilotprojektu, 2019. gada vasarā organizējot pirmo valsts aizsardzības mācības praktisko iemaņu nometni, un uzsākt jauno 2019. / 2020. mācību gadu, paplašinot valsts aizsardzības mācības skolu tīklu par 10 skolām katrā reģionā;
- pakāpeniski izstrādāt un ieviest jaunu jaunsargu apmācību programmu, tostarp organizējot starpinstitūciju darba grupu katra jaunās programmas sasniedzamā rezultāta formulēšanai;
- lai sakārtotu bērnu un jauniešu apmācību valsts aizsardzības jomā, izstrādāt jaunu normatīvo regulējumu valsts aizsardzības mācības īstenošanai un izglītības procesa organizēšanai Jaunsardzē.

Nodrošinājums

2019. gadā nodrošinājuma jomā tiks aktivizēti sistēmiski pārkārtojumi, lai virzītu visu resoru uz konkrētu NBS attīstības mērķu sasniegšanu. Ir būtiski, lai iepirkuma procesi kļūtu ne tikai daudz elastīgāki pret NBS apgādes mērķiem un tempiem, bet arī pildītu šādas prioritātes:

- novērst deficītu kritiskajās pozīcijās, kas nav pieļaujams attiecībā uz karavīru individuālo ekipēšanu;
- aktivizēt jaunu spēju attīstību un kritiski novecojušā vienību ekipējuma / bruņojuma

nomaiņu, lai iespējami ātrāk nodrošinātu NBS spēju pildīt uzdevumus atbilstoši aktuālajiem apdraudējumiem;

- pakāpeniski sākt veidot materiālu krājumus nozīmīgākajās apgādes jomās.

Tādējādi tiks turpinātas sistēmiskas pārmaiņas trijos virzienos:

- VAMOIC centrālā iepircēja un kompetences centra funkcijas paplašināšana, sekmējot pieejamo ekspertīzi un iepirkumu veicēju profesionalizāciju;
- VAMOIC dziļāka iesaiste materiāltehnisko līdzekļu ikdienas apgādes un aprītes procesos nozarē, atslogojot militārās nodrošinājuma struktūras (tiek plānoti pasākumi, lai VAMOIC 2019. gadā spētu pilnībā pārņemt karavīru un zemessargu apgādes ar individuālu ekipējumu funkciju);
- plānošanas un resursu vadības sistēmas digitalizācijas procesa turpināšana.

Iepirkumi

Iepirkumu sistēmai šobrīd ir izvirzītas augstas prasības / prioritātes:

- novērst deficītu kritiskajās pozīcijās, kas nav pieļaujams attiecībā uz karavīru individuālo ekipēšanu;
- aktivizēt jaunu spēju attīstību un kritiski novecojušā vienību ekipējuma / bruņojuma nomaiņu, lai iespējami ātrāk nodrošinātu NBS spēju pildīt uzdevumus atbilstoši aktuālajiem apdraudējumiem;
- pakāpeniski sākt veidot materiālu krājumus nozīmīgākajās apgādes jomās.

2019. gadā plānots efektīvizēt iepirkumu procesus, uzlabojot ilgtermiņa nodrošinājuma plānu un vidējā termiņa iepirkumu plānu, organizējot apmācības un labās prakses seminārus iepirkumu veicējiem, kā arī rīkojot kopīgus iepirkumus. Tiks uzsākts arī pilotprojekts centralizēto iepirkumu veikšanai valsts pārvaldē (degvielas nodrošinājuma vajadzībām).

2019. gadā nodrošinājuma spējas attīstības ietvaros tiek plānotas snaiperieroču, mērķu sistēmu, noliktavu tehnikas, ekipējuma un kuģu regulāro remonta pakalpojumu iegādes, pašgājējhaubiču sistēmu uzturēšanas atbalsta pakalpojumu iegāde, kā arī personāla pārvadāšanas un ēdināšanas pakalpojumu iegāde.

Infrastruktūra

2019. gadā militārās infrastruktūras attīstībā plānots investēt 52 miljonus *euro*, būtiskākās investīcijas plānojot Ādažu militārajā bāzē. Tiks turpināta daudzfunkcionālo kazarmu un noliktavu, konteineru laukuma būvniecība, kā arī ārējā nožogojuma izbūve. Ņemot vērā lēmumu Ādažu militārajā bāzē izvietot multinacionālās dāņu divīzijas štābu, 2019. gadā paredzēta nepieciešamās infrastruktūras izbūve, gan pielāgojot esošo infrastruktūru pagaidu divīzijas štāba vajadzībām, gan uzsākot jaunas administratīvās ēkas būvniecību.

Nacionālo bruņoto spēku Aviācijas bāzē 2019. gadā plānots izbūvēt jaunu atvērtā tipa kazarmu, pārbūvēt lidlauka uzturēšanas tehnikas novietošanas infrastruktūru, kā arī uzsākt lidlauka termināla ēkas būvniecību. Lai nodrošinātu militārā lidlauka attīstību, tostarp sertificēšanu un jaunu infrastruktūras objektu būvniecību, paredzēts uzsākt NBS Aviācijas bāzes paplašināšanu, pārņemot īpašumus no Zemkopības ministrijas, Ķeguma novada pašvaldības, kā arī iegādājoties privātīpašumus, kuru atrašanās vieta būtiski ietekmē lidlauka turpmāko attīstību.

2019. gadā tiks turpināta gan jaunu Zemessardzes bataljonu bāzu infrastruktūras attīstība Rīgā, Jelgavā, Bauskā, Dobelē, Krustpils un Gulbenes novados, gan esošo bataljonu paplašināšana. 2018. gada sākumā Zemessardzes 51. kājnieku bataljona bāzes izbūvei Aizsardzības ministrijas valdījumā ir pārņemts īpašums “Apguldes skola”, kā arī reģiona drošības stiprināšanai no Izglītības ministrijas pārņemta Lūznavas profesionālā vidusskola, lai tuvāko gadu laikā īpašumā izveidotu pilnvērtīgu NBS militāro bāzi.

Reģionālā poligona “Lāčusils” paplašināšanai 2019. gada sākumā no Zemkopības ministrijas Aizsardzības ministrijas valdījumā pārņemts nekustamais īpašums “Jaunlāčusils”, tādējādi paplašinot militārā poligona “Lāčusils” teritoriju par 2387 ha, kā arī līdz 2019. gada beigām reģionālā poligona “Meža Mackeviči” attīstības vajadzībām no Zemkopības ministrijas tiks pārņemtas zemes 2041 ha platībā, lai nodrošinātu nepieciešamo apmācību infrastruktūru gan Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, gan sabiedrotajiem. Papildus 2019. gadā plānots uzsākt specializētā poligona “Mežaine” paplašināšanu Skrundas novadā, pārņemot īpašumus gan no Zemkopības ministrijas, gan iegādājoties teritorijas no privāto zemju īpašniekiem ar kopējo platību aptuveni 836 ha, lai, ņemot vērā pašreizējo Nacionālo bruņoto spēku poligonu noslodzi, karavīriem nodrošinātu mācību un treniņu iespējas.

5.3. Plānotie sadarbības projekti un pētījumi 2019. gadā

2019. gada pētnieciskās darbības organizēšanas prioritāte ir sekmēt mijiedarbību starp valsts aizsardzības nozari, pētniekiem un aizsardzības industriju, lai pētniekus nodrošinātu ar iespējām pilnveidot esošo profesionālo darbību un zināšanas, tās izmantot vietējā aizsardzības industrijā, vienlaikus stimulējot inovatīvu un eksportspējīgu produktu radīšanu, kas sekmētu valsts aizsardzības nozares vispārēju attīstību un vajadzību apmierināšanu.

Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs turpinās pētniecību kā militārajā zinātnē, tā drošības un aizsardzības politikas jomā saskaņā ar AM un tās padotības iestāžu identificētajām prioritātēm. 2019. gadā turpināsies sadarbības projekts ar Rīgas Stradiņa universitāti un Rīgas Tehnisko universitāti par datorizētas indivīda personības novērtēšanas sistēmas izstrādi, kā arī sadarbībā ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti – projekts par NBS sausās pārtikas uzturdevas uzlabošanu.

Būtiska loma ir efektīvai komunikācijai, tāpēc arī 2019. gadā tiks stiprināta sadarbība ar nozares

pārstāvjiem, it īpaši DAIF Latvija, lai izplatītu informāciju par nozares aktualitātēm, vienlaikus sniedzot iespēju vietējai industrijai iepazīstināt ar savām spējām. Šajā kontekstā nozīmīgas ir pavasarī plānotās “Industrijas dienas 2019”, kā arī AM turpinās atbalstīt valsts pārstāvju dalību starptautiskajās izstādēs un pasākumos, piemēram, rudenī plānotajā starptautiskajā aizsardzības nozares izstādē “DSEI 2019”, kas norisināsies no 10. līdz 13. septembrim Londonā, Lielbritānijā.

Industrijas un pētniecības atbalsta nolūkā tiks turpināta dažādu atbalsta rīku izmantošana, piemēram, 2019. gada rudenī plānots izsludināt AM grantu konkursa militāra vai divējāda lietojuma produktu attīstības atbalstam otro uzsaukumu. Lai nodrošinātu pieejas ilgtspēju, tiks pilnveidota normatīvā bāze, piemēram, tiks izstrādāta atjaunināta aizsardzības industrijas atbalsta politika, kas arī turpmāk būs pamats Latvijas aizsardzības industrijas un pētniecības attīstībai, lai nodrošinātu valsts aizsardzības mērķu sasniegšanu. Tāpat tiks veicināta Latvijas zinātnieku dalība starptautiskajos pētījumos un pētniecības organizācijās, lai ne tikai nodrošinātu pētnieku nokļūšanu starptautiskajā aprītē, bet arī veicinātu zināšanu pārnēsi starptautisko un nacionālo līmenī.

Atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 9. jūlija rīkojumam Nr. 347 “Grozījumi pamatnostādņēs “Latvijas kiberdrošības stratēģija 2014.–2018. gadam”” AM sadarbībā ar visām iesaistītajām ministrijām līdz 2019. gada 1. jūnijam iesniegs Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par pamatnostādņu “Latvijas kiberdrošības stratēģija 2014.–2018. gadam” rīcības plāna īstenošanas galīgo novērtējumu. 2019. gadā AM strādās pie kiberdrošības risku un spēju izvērtējuma sagatavošanas, apkopojot informāciju par valsts pārvaldes iestāžu īstenotajiem pasākumiem informācijas tehnoloģiju drošības nodrošināšanai.

Saskaņā ar Elektronisko dokumentu likuma 19. pantu Digitālās drošības uzraudzības komitejai 2019. gadā būs jāvērtē uzticamu sertifikācijas

pakalpojumu sniedzēja darbības atbilstība Regulas (ES) Nr. 910/2014 par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū (eIDAS regula) prasībām.

2019. gada 20.–22. martā Rīgā ar AM un CERT. LV atbalstu tiks rīkots 20. NATO kiberaizsardzības tehniskais seminārs. Semināru organizē NATO Jauno drošības izaicinājumu nodaļa (ESCD). Seminārā NATO dalībvalstu kiberaizsardzības eksperti apspriedīs aktuālo kiberdrošībā, kā arī informācijas tehnoloģiju drošības incidentus un praksi kiberdrošības draudu mazināšanai.

Arī 2019. gadā tiks turpināta sadarbība ar Latvijas Transatlantisko organizāciju (LATO) un Ārlietu ministriju, 11. un 12. oktobrī Rīgā organizējot ikgadējo Rīgas konferenci.

Aizsardzības ministrija 2019. gadā turpinās aktīvu sadarbību ar ārvalstu domnīcām. Ņemot vērā Kanādas vadošo lomu NATO Paplašinātās klātbūtnes (eFP) kaujas grupā Latvijā, AM sadarbojas ar Makdonalda–Lorjē institūtu (*McDonald – Laurier Institute, MLI*) Otavā un NATO Kanādas asociāciju (*NATO Association of Canada, NAOC*) Toronto. Tāpat, lai stiprinātu transatlantisko partnerību un pievērstu uzmanību drošības situācijai Baltijas reģionā, tiek veidota sadarbība ar ASV Vācijas Māršala fondu (*The German Marshall Fund of the United States, GMF*). Sadarbībā ar Eiropas domnīcām nozīmīga loma ir Lielbritānijas Karaliskajam apvienoto dienestu institūtam (*Royal United Services Institute for Defence and Security Studies, RUSI*), kā arī, ņemot vērā Vācijas politiskās elites ietekmi Eiropas Savienībā, Vācijas Ārpolitikas padomei (*DGAP*) Berlīnē.

5.4. Aizsardzības ministrijas 2019. gada budžets

Programmas kods	Programmas nosaukums	Plānotais budžets (euro)
06.00.00.	Valsts drošības aizsardzība	17 366 510
12.00.00.	Kara muzejs	1 570 962
22.00.00.	Nacionālie bruņotie spēki	490 692 638
28.00.00.	Ģeodēzija un kartogrāfija	7 978 768
30.00.00.	Valsts aizsardzības politikas realizācija	13 477 266
31.00.00.	Militārpersonu pensiju fonds	13 055 672
33.00.00.	Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana	69 850 082
34.00.00.	Jaunsardzes centrs	7 509 842
38.00.00.	Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu īstenošana	228 730
62.00.00.	Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana	1 308 116
70.00.00.	Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	175 077
73.00.00.	Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti	8 457 409
97.00.00.	Nozaru vadība un politikas plānošana	4 951 949
99.00.00.	Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums	22 397
KOPĀ AM		636 645 418

Aizsardzības ministrijas publiskajā pārskatā izmantotie saīsinājumi

AM	Aizsardzības ministrija
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
DAIF Latvija	Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācija
DSPC	Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs
EAA (EDA)	Eiropas Aizsardzības aģentūra (<i>European Defence Agency</i>)
ECISO	<i>European Cyber Security Organization</i> – Eiropas Kiberdrošības organizācija
EDF	<i>European Defence Fund</i> – Eiropas Aizsardzības fonds
EDSO	Eiropas Drošības un sadarbības organizācija
ERI	<i>European Reassurance Initiative</i> – Eiropas Drošības nostiprināšanas iniciatīva
ES	Eiropas Savienība
EUNAVFOR Med	<i>EU military navy operation in the Mediterranean Sea</i> – ES Jūras spēku operācija Vidusjūrā
EUTM Mali	<i>European Training Mission Mali</i> – ES apmācību misija Mali
IKP	iekšzemes kopprodukts
IMET	<i>International Military Education and Training</i> – starptautiskā militārās izglītības un mācību programma
INSPIRE	<i>Infrastructure for Spatial Information in the European Community</i> – telpiskās informācijas infrastruktūra Eiropas Kopienā
IRF	<i>Immediate Response Forces</i> – Augstas gatavības spēki
JEF	<i>Joint Expeditionary Force</i> – Apvienotie reaģēšanas spēki
JIC	Jaunsardzes un informācijas centrs
LatPos	Latvijas Pozicionēšanas sistēma
LĢIA	Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra
LKM	Latvijas Kara muzejs
NAA	Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija
MIDD	Militārās izlūkošanas un drošības dienests
MK	Ministru kabinets
MVP	Mācību vadības pavēlniecība
NATO	<i>North Atlantic Treaty Organization</i> – Ziemeļatlantijas līguma organizācija
NATO Strat-Com COE	<i>NATO Strategic Communications Centre of Excellence</i> – NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrs
NBS	Nacionālie bruņotie spēki
NIS	<i>Network and Information Security</i> – tīklu un informācijas drošība
NRF	<i>NATO Response Force</i> – NATO Reaģēšanas spēki
NSIP	<i>NATO Security Investment Programme</i> – NATO Drošības investīciju programma

NSIV (NFIU)	NATO spēku integrācijas vienība (<i>NATO Force Integration Unit</i>)
NVO	nevalstiskās organizācijas
RAC	Rekrutēšanas un atlases centrs
<i>SNMCMG-1</i>	<i>Standing NATO Mine Countermeasures Group One</i> – NATO 1. pretmīnu kuģu grupa
<i>UNESCO</i>	<i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i> – Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija
VAMOIC	Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs
<i>VJTF</i>	<i>Very High Readiness Joint Task Force</i> – Sevišķi ātras reaģēšanas spēki